

de Hessencombinatie

Magazine voor Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Hummelo en Eldrik

De blikken van
Leo Tholhuijsen

En verder in dit nummer o.a.:

- Faeröer en IJsland, een reisimpressie
- Dudeljo klinkt zijn lied in het Hekenbroek!
- Maak 't Doornslag duurzaam!

uitgave 36 | september 2019

Nieuwbouw
Verbouw
Onderhoud
Renovatie
Timmerwerken

Roy Bremer | Molenweg 10 | 6996 DN Drempt | T: 0313-472394 | M: 06-13380622 | www.bremerbouw.nl | info@bremerbouw.nl

CLAUS SPORT

IJsselkade 10-12 Doetinchem 0314 - 32 31 39
info@clausport.nl

- gratis
- sparen voor extra korting
- eenvoudig verzilveren
- exclusief voordeel
- aanbiedingen op maat
- altijd inzicht in je saldo
- en nog veel meer privileges

DE Honda specialist
van de Achterhoek!

Autobedrijf

Bergsma

- Verkoop van nieuwe en gebruikte auto's
- Reparatie en onderhoud van alle type auto's
- APK keuringsstation
- Schade reparatie & expertise
- Airco service

Autobedrijf Bergsma, Dorpsstraat 27, Hummelo, tel. 0314-381660
www.bergsmahummelo.nl - info@bergsmahummelo.nl

Van de redactie

Voor veel lezers is de vakantieperiode voorbij en probeert men weer in het 'normale' ritme te komen. We hebben weer een prachtige zonnige zomer gehad, hoewel de extreme hitte niet voor iedereen als prettig werd ervaren en ons ook veel gesprekstof gaf over de ontwikkelingen ten aanzien van het klimaat. Hopelijk is iedereen ondanks alles toch weer veilig teruggekeerd in onze fraaie plattelandsgemeenschap.

Deze uitgave is alweer nummer 36. Dat betekent dat we inmiddels negen jaar met veel plezier De Hessencombinatie onder uw aandacht brengen. We zijn altijd op zoek naar boeiende onderwerpen en thema's uit onze dorpen en hopelijk is ook deze uitgave daar weer een fijn voorbeeld van.

We laten in dit nummer onze twee Hummelse scouts aan het woord over hun ervaringen tijdens de grote internationale Jamboree in Amerika. Ook kunt u lezen over een zeer bijzondere autoreis naar de Faeröer en IJsland. In de serie over de vogels in Drempt, Hummelo en Keppel in dit nummer de laatste aflevering over de spechten.

Bijzonder is 'Kunsttuurtje aan huis', een project voor ouderen. We besteden aandacht aan 80 jaar Vrouwen van Nu en 10 jaar Achterommetjes. De rubriek over onze truckers krijgt een vervolg en we beginnen een nieuwe serie afleveringen over bijzondere verzamelingen; wat weet u bijvoorbeeld van olijfolieblikken?

We spraken hiervoor al over het klimaat. In de rubriek zeven inwoners wordt het thema vliegen en CO2 besproken. We besteden aandacht aan groene speelplekken bij onze scholen en het bosbeheer in het Hekenbroek komt aan de orde. Ook HC '03 heeft plannen in voorbereiding voor haar complex ten aanzien van duurzaamheid. Naast de vaste columns treft u onder andere nog een tweetal historische bijdragen aan. In de dialectrubriek kunt u lezen over een moord op een kieperkerel in Hummelo in de 18e eeuw. Deze man is destijds dus niet veilig teruggekeerd in zijn geboortedorp...

Wij wensen u veel leesplezier.

Inhoud

5	Colofon
7	Column Mart de Kruif
11	Frisgroene grasmatten dankzij de Natmakers
12	Faeröer en IJsland, een impressie van een reis
18	Tussen de IJssel, eertijds Horselo
22	Eropuit met 'AchterOmmetjes'!
25	Column Anouk Mast
26	Vrouwen van Nu HKD: al 80 jaar samen sterk
30	Spechten, de timmerlui in de bossen van D-H-K
35	Column Jeroen te Lindert
36	Reisverslag World Scout Jamboree
40	Spread: De zomer is voorbij, lang leve de herfst...
43	In het dialect: 'n Dooie kiepenkeerl verköch niks meer...
46	Kunsttuurtje aan huis
50	Missie uitgevoerd en voltooid!
53	Maak 't Doornslag duurzaam!
54	Dudeljo klink zijn lied in het Hekenbroek!
59	Truckers: 's Ochtends om drie uur op, rond de middag weer thuis
62	7 inwoners over... De zomervakantie, al dan niet met het vliegtuig
65	Column Gijs Jolink
66	Bijna drie eeuwen geleden heerste de 'rode loop' in Drempt
70	Groen en duurzaam speelplein De Woordhof
73	De blikken van Leo Tholhuijsen
76	Varia
80	Activiteitenkalender

Huidverzorging & Nagelstyling

Dineke Pelgrom

COMBI-VOORDEEL
10% KORTING
op verven wimpers en wenkbrauwen

Hulsevoortseweg 7
6996DG Drempt
M: 06-12694970
E: info@dinekepelgrom.nl
I: www.dinekepelgrom.nl

SONNEVELD BELASTINGADVIES
Register Belastingadviseur

Wij ondersteunen ondernemers

REGISTER ■
BELASTING ■
ADVISEURS ■

www.sonneveld-drempt.nl

**LOONBEDRIJF
SEEGERERS**

DREMPT 0313-47 25 85

BOUWBEDRIJF

JOLINK HUMMELO

www.bouwbedrijf-jolink.nl tel: 0314-381309

Nieuwbouw | Verbouw | Onderhoud | Renovatie/Restauratie

Colofon

De Hessencombinatie

Magazine voor de inwoners van Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Hummelo en Eldrik

Redactie

Ceciel Bremer, Maaïke Harkink, Marian Oosterink, Rinus Rabeling en Henk ten Zijthoff

E-mail: dehessencombinatie@hc-03.nl, telefoon: 0313-472968 (Rinus Rabeling)

Aan dit nummer werkten mee

Hans Jansen, Gijs Jolink, Gerard van der Kamp, Gerrit Kempers, Mart de Kruif, Jeroen te Lindert, Anouk Mast, Jan van Petersen, José Postmaa, Frans Stam, Leo Tholhuijsen, Danielle van der Weerd, Steven Willems.

Fotografie

Fred van Daalen, Ronald Falke, Duncan de Fey, Wim van Hof, Gerrit Kempers, Marion Lagaaïj, Lex Modderkolk, Arien Netjes, Marian Oosterink, Rinus Rabeling, Steven Willems, Bastiaan Willemsen, Irene Witmajer.

Advertenties/Marketing

Wim Fontein, Patrick Verheij
Voor vragen of informatie:
06-20 44 38 10 (Patrick Verheij)

Vormgeving en druk

Opmerkers, Doetinchem

Auteursrecht

Overname van artikelen (of delen ervan) uit deze uitgave is niet toegestaan zonder uitdrukkelijke, schriftelijke toestemming van de uitgever. Dat geldt ook voor vermenigvuldigen, kopiëren, publiceren op internet of opslaan in een databank. Dit magazine wordt met grote zorgvuldigheid samengesteld. Ten aanzien van de juistheid van de inhoud kan echter geen aansprakelijkheid worden aanvaard.

De Hessencombinatie is een uitgave van voetbalvereniging HC'03 en verschijnt 4 keer per jaar, in een oplage van 2600 exemplaren, in het verspreidingsgebied: Voor-Drempt, Achter-Drempt, Hoog-Keppel, Laag-Keppel, Eldrik, Hummelo, Langerak en een gedeelte van Toldijk.

De volgende editie van De Hessencombinatie wordt verspreid rond 11 december 2019

Informatie of klachten over bezorging:

E-mail: dehessencombinatie@hc-03.nl of telefoon: 0314-382533 (José Postmaa).

Abonnement

Woont u buiten het bezorgingsgebied van De Hessencombinatie of wenst u het magazine op naam per post te ontvangen, dan is een abonnement voor 20 euro per jaar mogelijk. U kunt hiervoor telefonisch contact opnemen met de redactie: 06-15445341 (Ceciel Bremer) of een e-mail sturen naar: dehessencombinatie@hc-03.nl.

Loenhorsterweg 7E - 6999 DT Hummelo
T: 06- 22 21 78 13
E: info@bohyl.nl I: www.bohyl.nl

Flyboarden vanaf € 49,- p.p.

FLYBOARD
GELDERLAND
VLAKBIJ ARNHEM!
www.flyboardgelderland.nl / 06-222 79 345

Trimsalon debotrim

DIERENSALON

Loenhorsterweg 7E
6999 DT Hummelo
Volg ons op Facebook

T: 06 - 12 23 59 21
E: info@debotrim.nl
I: www.debotrim.nl

zonder narcose en pijnloos
tandsteenverwijderen

Voor

Na

Huiswerk- en studiebegeleiding
voor leerlingen van het
Voortgezet Onderwijs

Cursussen spreekvaardigheid Spaans
Spaans leren spreken voor vakantie of werk

Ondersteuning voor basisschool-
leerlingen

Marieke van der Wagt
06 - 1421 3434
www.undostres.nl

www.undostres.nl

- **Elektra**
- **Verwarming**
- **Koeling**
- **Water & Sanitair**
- **Bronboringen**
- **Waterbehandeling**

Verhey Toldijk B.V.
Zutphen-Emmerikseweg 13b
7227 DE Toldijk

0575 - 452041
info@verheytdijk.nl
www.verheytdijk.nl

In de startblokken

Mijn grootvader zei: 'je hebt nooit een tekort aan eikels.'
Ik snap hem nu steeds beter.
Dus beschouw ik eikels maar als een gegeven en verheug ik mij weer op een mooi voetbalseizoen.

Het is nu juli en we zitten in een hittegolf. Misschien lopen daarom de emoties soms hoog op. Zo hebben we een rapper (u weet wel, iemand die niet muzikaal is, niet taalvaardig is en bestaat bij de gratie van de beatbox), die moeite had met de naam van een bar op de Zwarte Cross. Gelukkig deed hij dat na zijn optreden, zodat zijn gage geen gevaar liep. Uit nieuwsgierigheid naar een dermate hoge morele standaard dat zelfs een vorm van lichte ironie niet meer zou mogen, heb ik even de teksten van de rapper gegoogeld. Naast het feit dat ik hierbij vrijwel een nieuwe taal leerde, werd iedere vrouw genadeloos, respectloos en als te nemen voorwerp afgeschilderd. Gijs, laat die rappers voortaan maar achterwege. Te schijnheilig. Of het moeten vrouwen zijn.

Maar alles gaat voorbij, ook slechte dingen. En, zoals mijn grootvader zei: 'je hebt nooit een tekort aan eikels.' Ik snap hem nu steeds beter. Dus beschouw ik eikels maar als een gegeven en verheug ik mij weer op een mooi voetbalseizoen. Met veel dank aan Klaas Vermeulen kan ons eerste elftal zich nu van zich af bijten in de derde klasse. Met John Leeuwerik aan het roer, iemand die het klappen van de zweep kent en teams beter maakt. De velden liggen er weer super bij en we zijn hard bezig met de toekomst (zie het artikel over duurzaamheid in dit nummer). De teams zijn weer ingedeeld en veel vrijwilligers zijn weer gereed om de vereniging te gaan dragen. We komen alleen nog een aantal belangrijke trainers en leiders te kort, maar ik vertrouw erop dat de gemeenschap in onze dorpen dat oplost. Financieel hebben we een goed seizoen gedraaid waarbij we uit de kosten zijn gekomen. Dat klinkt logisch, maar voor 8 van de 10 voetbalverenigingen is dit heel moeilijk. Wij reddden dat niet alleen door het voetbal, maar ook door een niet-aflatende kostenbeheersing bij de club en de stichting en de veelheid aan activiteiten die worden ontplooid op en rond het Hessenhuus.

Kortom, er staat weer veel in de startblokken. Als de gemeente ons nu even helpt met huizenbouw voor starters in onze gemeenschap, het zwembad een goed seizoen draait, de Hessenhal doorgaat op de ingeslagen weg van autonomie en verantwoordelijkheid, we als sportverenigingen blijven samenwerken en de gemeente een sportbeleid ontwikkelt, kunnen we mooi op weg naar een duurzame toekomst. In alle opzichten.

Foto: Wim van Hof

Mart de Kruijff

‘Sinds de koeien er zijn, hebben we weer zwaluwen’

Van der Lans Antiek

Na drie jaar renoveren ziet de monumentale boerderij De Goedenberg aan de Hessenweg er van binnen en van buiten precies zo uit zoals Han en Saskia van der Lans voor ogen hadden. Ze zijn blij met het eindresultaat. ‘Nu kunnen we ons weer focussen op ons werk.’

len opgesteld die De Goedenberg energieneutraal maken. Een gemengde haag van meidoorn en liguster staat om de energietuin heen. ‘Die struiken trekken hopelijk mussen aan want die zien we hier bijna niet’, vertelt Han. Zoals alles hier op het terrein, passen ook de antracietkleurige zonnepanelen prima in het totaalplaatje want ze zijn bevestigd op frames van stevige balken van douglas-hout. Dezelfde houtsoort als de vangbak voor de koeien en de constructie van de carport. Die zorgvuldigheid kenmerkt het echtpaar dat zich inmiddels steeds meer heeft verdiept in de flora en fauna van hun woonomgeving. ‘Tussen het erf en de weilanden is een aantal jaren geleden een strook aangeplant met Gel-

ders bosstruweel zoals dat heet; een ouderwetse wijze van aanplanten om de grond te verrijken. Hier staan struiken tot maximaal 5 meter hoog, afgewisseld met een wildebloemenmengsel. We zien en horen dat er steeds meer insecten op afkomen’, zegt Han tevreden. ‘Er zitten hier van die grote sprinkhanen’, geeft Saskia als voorbeeld en ze spreidt haar vingers zo’n tien centimeter uit elkaar.

Open Monumentendagen

Bent u benieuwd naar het resultaat van onze renovatie? Kom dan een kijkje nemen tijdens de Open Monumentendagen op zaterdag 14 en zondag 15 september.

Jacobskruiskruid

Achter op het land zijn twee mannen bezig met het afrasteren van de weides en het onderhoud van de groenstrook erlangs. 'We laten de weides begrazen. Daar links naast de boerderij grazen al 4 koeien: Wally, Sita, zwarte Miep en rode Miep. Ze hebben het hier prima naar hun zin. En sinds de koeien er zijn, zien we weer zwaluwen hier. Hierachter in dat hoge gras komen ook koeien, of toch misschien paarden of schapen. Die gele planten die je ziet, dat is jacobskruiskruid. Die moeten we nog weghalen. Ze zijn giftig. Maar daar wachten

we nog even mee. We zien dat de reeën zich nu verstoppen in het hoge gras. Dat laten we graag zo even', vertelt Han. Met de vlindertuin naast de werkschuur links op het terrein en de kikkerpoel en de boomgaard rechts naast de boerderij, zijn Han en Saskia omringd door de natuur. Een unieke plek die inmiddels bij meerderen is opgevallen. 'Er is hier een groep schilders geweest. Ze hebben het landschap geschilderd, de koeien, de boerderij, de oprijlaan. Alles eigenlijk', lacht Han. Tijdens de Open Monumentendagen op 14 en 15 september exposeren ze hun werk op De Goedenberg. En ook een cameraploeg van het bekende tv-programma Binnenste Buiten heeft opnames gemaakt die in het najaar op de buis te zien zijn.

Plafonnières

Nu de renovatie van de boerderij en het terrein eromheen is afgerond, kunnen Han en Saskia zich weer volledig focussen op hun werk en hebben ze meer tijd om oude en antieke kroonluchters te restaureren en toe te voegen aan hun assortiment. In de oude monumentale schuur laat het echtpaar diverse lantaarns zien. 'Een lantaarn is een soort windlicht. Het is echt een lamp voor in de hal. We hebben veel verschillende exemplaren van brons of messing, in een ronde vorm maar ook zeskantig. Vaak heeft een lantaarn 2 of 3 kaarsen. De uit-

Informatie en bestellen

Heeft u geen tijd om onze showroom te bezoeken? Alle lampen staan op onze website en zijn online te bestellen. U kunt ons ook bellen of mailen voor advies en meer informatie. We zijn alle werkdagen van 09.00 uur tot 21.00 uur telefonisch bereikbaar op 06-139 537 90.

Bezoektijden

Op vrijdag en zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur, op zondag van 12.00 - 16.00 uur, en op afspraak.

voering is meestal vrij sober of hooguit met een klein beetje decoratie', legt Han uit. Van de lantaarns lopen we door naar de plafonnières. 'Toen gloeilampen toepasbaar werden voor huishoudens, ontstonden de plafonnières. We hebben exemplaren vanaf 1910. Italiaanse modellen, rijkelijk versierd met bladeren en bloemen, of klassieke lampen met een glazen of kristallen dichte kap met sierlijke diamantjes, kralen en plaatjes van glas of kristal. Een plafonnière kan in iedere ruimte hangen', vertelt Han terwijl we doorlopen naar de naastgelegen ruimte waar Saskia het woord overneemt. 'Hier hangen onze wandlampen, die zag je vroeger vooral in huizen met lage plafonds. Nu staat een wandlamp mooi naast een spiegel, in de badkamer, slaapkamer of in een lange gang. En je kunt er ook prima een donker hoekje in je woonkamer mee verlichten.'

Van der Lans Antiek

Hessenweg 9

6999 BH Hummelo

T: 06-139 537 90

E: info@lansantiek.com

I: www.lansantiek.com

 Volg ons op Facebook

EB BREMER ENGINEERING

bouwkundig & civieltechnisch adviesbureau

Ingenieursbureau voor:

beton-, hout- en staalconstructies
funderingen en geotechniek

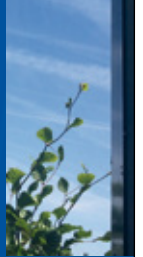
Ontwerp, advies en tekenwerkzaamheden
voor uw bouw- of verbouwplannen

Hoefkensestraat 12
6996 DS Drempt

Tel: 0313 482801
Mob: 06 2000 3278

observatie camera's
poortaanrijvingen
intercominstallaties
alarminstallaties

SLIM
BEKEKEN!

*Als het goed is komt het uit
Keppel en Omstreken*

Installatiebedrijf T&I
Keijenborgseweg 30
7021 LW Zelhem
T (0314) 641 717
E info@installatiebedrijf.ti.nl
I www.installatiebedrijf.ti.nl

SUPERMARKT AALDERINK

1200 m² winkelplezier! 750 m² parkeerruimte!

 Vind ons op
Facebook

ZONDAGS GEOPEND VAN 11:00 TOT 17:00 UUR
DORPSSTRAAT 14 - 16 STEENDEREN

Frisgroene grasmatten dankzij de Natmakers

Toen twee jaar geleden een trouwe vrijwilliger had aangegeven te willen stoppen met het besproeien van de velden, enthousiasmeerde Johnny ter Horst samen met zijn broer Wilbert een groep van ruim 20 mannen om dit over te nemen. Langzamerhand breidden ze hun taken verder uit en inmiddels voeren ze alle reguliere onderhoudswerkzaamheden uit van de drie voetbalvelden, het trainingsveld en de groenstrook eromheen. 'Elke keer als er hier een trekker met machine moet komen, kost dat veel geld. Ik heb zelf een trekker en een kunstmeststrooier. Dat moeten we toch ook anders kunnen regelen', was Johnny's gedachte. Gras maaien, gras rollen, onkruid spuiten, snoeien en in de zomermaanden besproeien. Dat zijn samengevat de werkzaamheden van de mannen die zichzelf hebben omgedoopt tot de Natmakers. Via een WhatsApp-bericht worden ze

door Johnny of Wilbert gemobiliseerd om aan de slag te gaan. Wilbert: 'Johnny coördineert voornamelijk de groep en bepaalt wanneer we besproeien. Dat doe ik bij de onkruidbestrijding en een ander doet dat bij het maaien. Samen stemmen we de overige werkzaamheden af. De groep is behoorlijk groot waardoor er altijd wel een paar man kan op het moment dat we iets plannen.' In de zomermaanden worden de velden ongeveer twee keer per week gemaaid, vaak door een vast team, en gedurende de hele zomer worden de velden intensief besproeid, ook 's nachts. En het resultaat mag er zijn; alle grasmatten liggen er piekfijn bij. Om het verleggen van de waterslangen wat minder arbeidsintensief te maken, heeft Wilbert een oprolsysteem bedacht op de zitmaaier. Daarmee loopt het water makkelijk uit de slangen en kan het verleggen door

'Elke keer als er hier een trekker met machine moet komen, kost dat veel geld. Ik heb zelf een trekker en een kunstmeststrooier. Dat moeten we toch ook anders kunnen regelen', dacht Johnny ter Horst zo'n twee jaar geleden. Samen met zijn broer Wilbert enthousiasmeerde hij een groep van ruim 20 mannen om de reguliere onderhoudswerkzaamheden van de drie voetbalvelden, het trainingsveld en de groenstrook eromheen voortaan zelf te gaan doen en daarmee de club veel geld te besparen.

slechts 1 of 2 personen gebeuren. Het enthousiasme van de groep is inmiddels ook overgeslagen op de volgende generatie. Kevin (14), Mick (10) en Mees (10), zoons van leden van de Natmakers, helpen regelmatig mee op het sportpark waardoor de uitvoering van de werkzaamheden misschien wel is veiliggesteld voor de toekomst.

Vuurtoren en weerstation Dalatangi

Faeröer en IJsland

een impressie van een reis

‘Hoe kom je nou met je auto op IJsland?’ vroegen ze zich af bij het garagebedrijf in Steenderen waar de auto een vakantiebeurt onderging. Simpel: per boot vanuit Noord-Jutland (Hirtshals) in Denemarken.

Twee keer per week vertrekt daar de veerboot *Norröna* (een grote ferryboot met cruise faciliteiten) naar het hoge noorden; op zaterdag naar de Faeröer en weer terug, op dinsdag naar IJsland (met tussenstop op de Faeröer).

Aan boord is onze Toyota Landcruiser een van de vele grote terreinwagens, toegerust op het ruige werk op IJsland. Wij – Marion en Gerard uit Voor-Drempt – zijn fervente, laag-bij-de-grondkampeerders, in het bezit van een sterke expeditietent en een dito uitrusting.

Dit jaar kozen we voor een kort verblijf op de Faeröer-eilanden om vervolgens nog drie weken op IJsland door te brengen. De eerste etappe door Duitsland naar een kampeerplek net over de grens in Denemarken is niet meer dan je verplaatsen en kilometers maken over de *autobahn*, in de file staan bij Hamburg en je verheugen op

de tijd die komen gaat. De tweede dag rijd je door het mooie groene en glooiende landschap van Zuid- naar Noord-Jutland. Denemarken is een goed georganiseerd, schoon en lieflijk land. Voorloper in windenergie en regelmatig zie je dan ook verspreid op de heuvels langzaam draaiende windmolens.

Faeröer

In anderhalve dag brengt de *Norröna* je naar haar thuishaven Tórshavn op de Faeröer; een eilandengroep in de golfstroom van de Noord-Atlantische Oceaan op 62° noorderbreedte.

De reis verloopt voorspoedig met een kalme zee en mooi weer. Vrij vlot na vertrek komt de kust van Noorwegen in zicht en kan je lang genieten van bootjes, booreilanden, meevliegende vogels en gewoon de golven van de zee. Na de Shetland-eilanden (Groot-Brittannië) wordt het wat eentoniger, maar aan boord is genoeg te beleven. Een grote groep terugkerende inwoners van de Faeröer, waaronder een gospelkoor, zorgt voor het nodige vermaak. Opvallend veel wordt er gehaakt en gebreid met ongetwijfeld wol van de eilander schapen. Zondagavond laat weten de kapitein en de bemanning de grote veerboot weer perfect af te meren aan de kade in de haven van de hoofdstad. In dichte mist rijden we het stadje in op zoek naar onze B&B voor één nacht. Met hulp van een *local* vinden we onze bestemming.

De Faeröer bestaan uit achttien eilanden, ruwe klompen steen geworpen in de oceaan, waarvan Streymoy (met hoofdplaats Tórshavn) en Eysturoy (met onze verblijfplaats Gjógv) de grootste zijn. Gezamenlijk een oppervlakte vergelijkbaar met onze provincie Utrecht. De eilanden zijn met elkaar verbonden door ferry's, tunnels en bruggen. Een tweetal is slechts per helikopter te bereiken. De vulkanische eilanden bestaan uit steile kliffen, vriendelijke hellingen vol bloemen, leuke kleine dorpjes en de fjorden met de zee alom. De vele tinten groen van mos en gras overheersen.

Het rijden door een tunnel is een belevenis. De tunnels zijn veelal enkelbaans met onderweg kleine passeerhaventjes waar tegemoetkomend verkeer op kan uitwijken. Visserij vormt de belangrijkste bron van inkomsten voor de Faeröer, gevolgd door het toerisme en ambachtelijke producten zoals wol. Er zijn dan ook meer schapen (50.000) dan mensen op de eilanden. Het klimaat is zeer veranderlijk en kan van moment tot moment wisselen van dichte mist, regen en wind tot strak heldere blauwe luchten met warme zon. De eilanden worden wel het *Land of Maybe* genoemd. Morgen wandelen? Misschien wel, misschien niet.

Onze dagen in Gjógv, merendeel zonnig, besteden we aan het maken van wandelingen en het beklimmen van de kliffen, vol honderden nestelende drieteenmeeuwen, stormvogels en papegaaiduikers. Woensdag zijn we weer terug in Tórshavn, bezoeken nog Tinganes, het historische regeringskwartier met kenmerkende rode huizen, en wachten met velen op de terminal de komst van de Norröna af. Tegen het eind van de middag is alle bedrijvigheid van het lossen en laden weer achter de rug en zetten we koers naar Seyðisfjörður op IJsland. We varen tussen de eilanden Eysturoy en Kalsoy noordwaarts en kunnen nu vanaf zee onze kampeerplek en het natuurlijke haventje van Gjógv zien liggen. Daarna volgt de weidse oceaan en de tweede etappe van de reis die grotendeels tijdens de slaap wordt afgelegd.

IJsland

Volgens schema komt de veerboot elke donderdagmorgen om half negen in Seyðisfjörður aan om een golf toeristen af te zetten, op te halen en om na twee uur weer te vertrekken, terug naar het vaste Europese land.

De kleine haven ligt aan een lang smal fjord in het oosten van IJsland. Het dorpje met kleurrijke houten huizen en opvallend blauwe kerk is in een halvemaaanvorm eromheen gedrapeerd. Op de achtergrond steile fjordwanden en veel groen. Voor velen de eerste kennismaking met het land van sneeuw en ijs, vulkanen, kolkende blauwe modderpoelen, warmwaterbronnen en geisers. Een land dat je óf pakt en prachtig vindt, óf waar je zo snel mogelijk weer weg wilt. Aangezien dit de vierde keer wordt dat we deze bestemming aan de rand van de noordpoolcirkel bereizen, behoren we tot de eerste categorie. We vinden het een belevenis!

IJsland kent één grote rondweg van 1.500 kilometer langs de gehele kust. Grotendeels geasfalteerd in tegenstelling tot alle andere wegen die als grote lussen langs de fjorden leiden of dwars door het binnenland van noord naar zuid gaan en waarbij je rivieren moet doorkruisen.

Om de Ringweg 1 te bereiken ga je de bergkam over naar het stadje Egilsstaðir waar de benodigde inkoop kunnen worden gedaan, de bank kan worden bezocht en de benzinetank kan worden volgegooid. Daar wordt ook de beslissing genomen, op basis van de weersverwachting, om 'met de klok mee' of juist 'tegen de klok in' de route te vervolgen. Grote borden langs de Ringweg geven de windrichting, windkracht, temperatuur en de condities van de weg aan.

We zullen onze reis vervolgen 'tegen de klok' in, maar eerst rijden we zuidwaarts naar Mjóifjörður, een piepklein dorpje niet ver van onze aankomstplaats. Tom Waes (BRT-reisrapportages) was er in de winter geweest en liet mooie beelden zien, die duidelijk maakten waarom deze streek wel acht maanden per jaar van de buitenwereld is afgesloten. Nu in de zomer rijden we vrij eenvoudig over de zwarte gravelweg tussen bemoste rotswanden de pas over naar het fjord. Een smal pad dwars door uitgestrekte lupinevelden met af en toe enkele schapen, voert ons naar het uiterste oostelijke puntje van IJsland met daar de oudste vuurtoren: Dalatangi.

Ernaast ligt de boerderij en tevens een weerstation waar de boerin en haar dochter te zien in de reisreportage van Waes, de scepter zwaaien. We maken een korte wandeling en doorstaan de eerste aanvallen van de nestelende Noordse sterns.

Isafjörður

Papegaaiduikers of puffins

Waterval Dynjandi in de Westfjorden van IJsland

Op het veld naast de school (nog één leerling) en gemeenschapshuis prikken we onze tent in een stille omgeving met zicht op het fjord, tureluurs, scholeksters en eidereenden. Aan de overkant groene hellingen vol blauwe lupinen en besneeuwde toppen. Eens was er hier een bloeiend walvisvangststation.

Het schiereiland Langenes

Langenes ligt in het noordoosten van IJsland en strekt zich 35 kilometer uit tussen de Noordelijke IJszee en de warmere Noord-Atlantische Oceaan.

We zijn op weg naar Skalar een verlaten vissersdorpje. De hobbelige grindweg volgt heel lang de kustlijn met kilometers aangespoeld hout, slingert dan door grassige heuvels met grote groepen paarden, langs meren en moerasgebieden en eindigt bij een vuurtoren. Onderweg doen we Stóri-Karl aan, een grote rots voor de kliffen met een enorme Jan-van-Gentenkolonie. Er is een ijzeren balkon gebouwd van waar je een geweldig zicht hebt op de zeevogels. Het is een drukte van belang, herrie alom en doordringende schijtluchten. De vogels vliegen af en aan om hun zeer donzige jongen te voeden. Tussen de genten bevinden zich ook papegaaiduikers.

Op belendende rotswanden zien we nog meer *puffins*, alken, drieteenmeeuwen en breedbekzeekoeten. Indrukwekkend deze *struggle for life* op de smalle richels, de korte cyclus van paren, eieren leggen, broeden en de jongen grootbrengen alvorens weer terug te keren naar verre streken.

Verder rijdend hebben we vanaf een hoogte een weids uitzicht over de kust, vlechtende rivieren, toendra, besneeuwde bergen, enkele boerderijen en de gekartelde rug van het Deurgebergte. In deze verlatenheid leven een handvol boeren die zich met jagen (ganzen, jonge zeehondjes), visvangst (forel, zalm) en verzamelen (eieren en eiderdons) in leven houden.

Skalar was in de twintigste eeuw tot 1950 een bloeiend vissersdorpje met wel honderd (seizoens-)bewoners. Nu is het een ruïne. We zien nog wat (ijs)kelders, een aanlegsteiger en stenen walletjes op een mooie plek aan de oceaan. Deze restanten bieden een kijkje in een fascinerend verleden.

Twee nachten (wat heet, de zon gaat niet meer onder) kamperen we en krijgen af en toe bezoek van een enkele nieuwsgierige toerist. Vóór ons in zee zien we tot onze verbazing vinnetjes, ja zelfs 'spuiters' en staarten van orka's. Een cadeautje, deze jagende walvissen!

De Westfjorden

Het grootste deel van onze drie weken op IJsland willen we doorbrengen in de Westfjorden die als een soort hertengewei de noordwestkant van het land domineren. Dit schiereiland is via een landengte van nauwelijks 10 kilometer breed verbonden met het vaste land. De spectaculaire, diep in het land binnendringende fjorden, die zich uitstrekken in de ijskoude wateren van de Straat Denemarken, zijn het resultaat van intensieve vergletsjering.

Alles hier is extreem, van de tafelbergen die het landschap domineren en onpeilbaar diep in de Atlantische Oceaan aflopen, tot de woedende stormen die in de kust ontelbare steile inhammen uitknaagden.

Van Hólmavik volgen we Route 643 naar Gjögur en Norðurfjörður met kusten vol witte Siberische boomstammen, eidereenden en een enkel scheepswrak. Maar ook oude voormalige haringdorpjes als Djúpavík en hellingen vol bijzonder fluorescerend gekleurd mos, watervallen en bloemen. Aan het eind van de rit kun je heerlijk zwemmen in een klein openluchtbad, Krossnes.

De natuurlijke hete bronnen voeden dit bad op het kiezelstrand waarvan de muren zich op enkele meters van het ijskoude water van de Atlantische Oceaan bevinden. Aan de andere kant van dit deel van de Westfjorden ligt de gletsjer Drangajökull en het afgelegen, onherbergzame Hornstrandir, alleen met een boot te bereiken.

Marion en Gerard

Breidavik aan de Atlantische Oceaan

Þórshavn

Rode berg in het Nationaal park

We vervolgen onze route – na een korte onderbreking door hevige storm – van Reykjanes naar Isafjörður.

In plaats van alle fjorden te moeten ronden, hebben de IJslanders dammen en een enkele tunnel gemaakt om de reistijd aanmerkelijk te verkorten. Isafjörður is de belangrijkste nederzetting van de streek gelegen op een zandplaat en aan drie kanten omgeven door hoge bergwanden. Een ideale beschutting voor de vissersvloot en een enkel cruiseschip.

De camping ligt naast de golfbaan en bij een van de weinige (aangelegde) bossen van IJsland. We bezoeken het openluchtmuseum Osvör, de onbeschutte baai Skálavík met zwart strand (grauwe franjepoten worden gespot) en hebben een fantastisch zicht op de fjorden en tafelbergen vanaf het Bolafjall plateau, een voormalige Navo luisterpost.

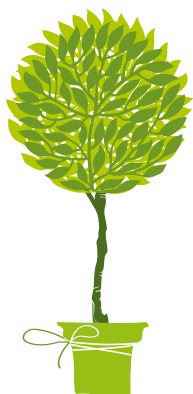
De laatste etappe in de Westfjorden voert ons naar Breiðavík met zijn uiterste zuidwestpunt en de kliffen van Látrabjarg. Ook nu

weer slingeren we langs de fjordenkusten, maar gelukkig vaak een doorkruising over een 'heidi', een hoogvlakte met lavavelden van zwart gesteente en grote dik bemoste rotsen. Prachtige bergflora, weer velden lupinen en uitzicht op spoelvlakten, dorpjes en natuurlijk de inhammen van de oceaan. Spectaculair is zeker de waaivormige waterval Dynjandi die zich over een 100 meter brede rotswand in de diepte stort. Naast de hoofdwaterval zijn er nog vijf kleinere watervallen die het water verder naar zee voeren.

De nederzetting Breiðavík bestaat uit een kerkje, oud begraafplaatsje, hotel en kampeerplek. Het ligt aan de Breiðavíksbaai met een groot wit zandstrand en de Atlantische Oceaan. Veel toeristen – vooral vogelliefhebbers – komen hier om naar de veertien kilometer lange vogelrotsen en kliffen van de Látrabjarg te gaan. Wij dus ook. Imposante natuur waarin de broedende zeevogels zich staande moeten houden. Af en aan vliegen de duizenden papegaai-duikers, drieteenmeeuwen, zeekoeten en alken van rots naar zee, om met een bek vol visjes naar hun jongen terug te keren. Zeehonden liggen te luieren op de rotsplateaus.

Na de Westfjorden wordt het tijd om de route zuidwaarts te vervolgen en de planning af te stemmen op het schema van de Norröna. We nemen de Ferry Baldur, steken de Breidarfjörður over, en varen in drie uur van de Westfjorden naar het schiereiland Snæfellsnes met de gletsjer Snæfellsjökull die je met een prachtige spannende bergweg van heel dichtbij kan benaderen.

Alle toeristische drukte rondom de hoofdstad Reykjavík laten we links liggen en rijden naar Þakgil even boven Vík. Volgens een tip ligt in deze afgelegen vallei een bijzondere camping. We zijn nu in het zuiden, het gebied van de lavavelden met indrukwekkende rotswanden van gekleurd pyriet, de graslanden met veel paarden, koeien en schapen. Maar ook de streek met

Tuincentrum Bloemendaal

Rijksweg 14 6996 AC Drempt tel. 0313 - 473033

Tuincentrum

- kamerplanten
- snijbloemen
- gelegheidsbloemwerk
- potterie
- diervoeders

Hoveniers

- aanleg en onderhoud
- winterbeurten
- tuinonderhoud op contractbasis

Kwekerij

- coniferen
- bomen
- laurier
- kerstbomen

Bloemisterij

- violen
- zomerbloeiers
- vaste planten
- bolchrysanten

www.tuincentrumbloemendaal.com

directe invloed van de Atlantische Oceaan. Wind, storm, regen en mist kunnen van het ene op het andere moment de kop op steken.

Pakgil blijkt inderdaad een bijzondere plek te zijn. Na een mooie ruige rit door een gebied vol lava, over spoelvlakten, met zicht op sneeuwvelden, gletsjers en de oceaan bereiken we een grasvlakte omringd door hoge rotswanden. Tientallen IJslanders, merendeel uit de hoofdstad, brengen hier hun weekend door. Er wordt in groepen gebarbecued, spelletjes gespeeld, geklommen, muziek gemaakt, kortom bedrijvigheid alom. Tot diep in de nacht (het wordt toch niet donker)!

Dit gebied boven Vik is het vulkanische terrein van de Katla. Een krachtige vulkaan die volgens de wetenschappers allang weer actief had moeten zijn. De tien jaar geleden uitgebarsten Eyjafjallajökull ligt er niet ver vandaan. De grote ijskap Mýrdalsjökull beschermt het zuidwestelijk gebied tegen de uitschurende 'sandurs' (ijswoestijnen) en heeft gezorgd voor een brede strook basaltachtig zand langs de kustlijn bij Vik.

Verder rijdend over de Route 1 volg je urenlang de grootste ijskap van Europa: de Vatnajökull met haar talloze gletsjertongen. Logisch dat dit gebied van IJsland zeer dun bevolkt is.

Bij een van de gletsjertongen – Skaftafellsjökull in het zuidoosten – is het bezoekerscentrum van het Nationaal Park Skaftafell ontstaan. Een kaal landschap met *sandurs*, hooglanden met wilde bloemen, scherpe bergkammen en vooral gletsjers. Naast het bezoekerscentrum ligt een enorm kampeerterrein in een bosrijke omgeving. Skaftafell is dan ook een van de mooiste wandelgebieden van het land. En daar wordt druk gebruik van gemaakt.

Behalve een tocht naar de gletsjer is vooral de wandeling naar de Svartifoss erg geliefd. De 'zwarte waterval', genoemd naar de donkere zeshoekige zuilen van basalt waar het water over heen stroomt. Een wandeling met mooie flora (o.a. engelwortel), door berkenbos en langs kloven met watervallen

Niet ver van Skaftafell vandaan passeren we het bekende ijsmeer Jökulsárlón. Een gletsjerlagune die vol ligt met kleine blauwe ijsbergen die langzaam afbrokkelen en naar zee drijven. Er tussendoor zwemmen de zeehonden.

De laatste etappe op weg naar Egilsstaðir voert ons verder langs de kust en ten slotte over de Oxipas en de Oxiheidi naar het beginpunt en de vertrekhaven alwaar de Norröna ons morgen weer opwacht.

Gjógv

De boerderij "Tussen de IJssel", fraai gelegen aan de Slondeweg in Eldrik.

Tussen de IJssel, eertijds Horselo

In deze uitgave weer een bijdrage over een boerderij in Drempt, Hummelo en Keppel met een boeiende en lange historie. Ditmaal aandacht voor boerderij 'Tussen de IJssel'. Voor diegenen die de boerderij niet kennen, is deze gemakkelijk te vinden: het is de enige boerderij aan de Slondeweg in Eldrik.

Als een der oudere stukken in het stadsarchief van Doesburg, vinden we een schenkingsakte, gedateerd 9 augustus 1310, waarin Wolterus de Keppel (met toestemming van zijn vrouw Jutta) aan het nieuw opgerichte Maria-altaar in de parochiekerk van Keppel, schenkt de goederen onder Osterlo in het kerspel Keppel. Op het eerste gezicht een nietszeggende mededeling als we op zoek zijn naar gegevens betreffende 'Tussen de IJssel'. Dit wordt echter anders als we in 1663 (14 oktober) een vermelding vinden 'Osterlo of Horselo, anders Tusschen de IJssule'. Ook in latere vermeldingen vinden we een tijd lang beide namen naast elkaar. Het komt vaker voor dat in de loop der eeuwen een hoeve van naam veranderd. Soms bij verandering van eigenaar of omstandigheden in de omgeving. Wat in geval van Horselo de aanleiding hiertoe is geweest, is natuurlijk niet met zekerheid vast te stellen, maar op historische kaarten zien we in de zeventiende eeuw wel dat de loop van de Oude IJssel bij Laag-Keppel en ook bij Horselo voor twee beddingen heeft gekozen waardoor er min of meer twee 'eilandjes' ontstaan. In Laag-Keppel ontstaat het zogenoemde Keppels eiland met daarop kasteel Keppel. De boerderij Horselo komt door deze verandering nu ook 'tussen' twee IJsselarmen te liggen.

Behalve de vermelding in 1310 vinden we in de veertiende eeuw een tweede bericht, gedateerd 18 augustus 1350. Hierin verklaart Wilhelmus, 'investitus' (parochiaan) van de kerk van Keppel, gegeven te hebben ten behoeve van de pastoor en priesters van deze kerk, 5 molder zaadland boven 'Dunresgoed', gelegen bij Horstelo in de parochie Keppel. Hij deed dit op voorwaarde dat de priester die de H. missen leest, 4 Brabantsche munten zal ontvangen. Ook de klokkenluider ontving op Sint Martinus dag (11 november) 4 Brabantsche munten. De hierboven beschreven transactie heeft uiteraard niets met het goed Tussen de IJssel te maken, toch is het interessant te constateren dat het goed in de veertiende eeuw als plaatsbepaling wordt gebruikt voor andere goederen. De plaatsbepaling wordt gebruikt voor 'Dunresgoed', vermoedelijk wat later in de achttiende eeuw het weiland 'Donderslag' wordt genoemd. Dit weiland wordt herhaalde malen in combinatie met 'Tussen de IJssel' verkocht of verpacht.

Ook in 1388 en 1389 komen we Horselo in de archieven tegen als belending van de Moelnern of Molders maet, een stuk grond dat behoorde tot het goed Mulra (met watermolen in de Oude IJssel). In de 17e eeuw vinden we een akte, gedateerd 21 november 1640, waarbij Conraet van Berghum, ritmeester der Verenigde Nederlanden, 'Tusschen den Yselt' koopt van Reiner van Voorst tot Heekeren. De koopprijs bedroeg inclusief 'het Mulra' fl. 18.800. Conraet van Berghum was toen ook al eigenaar van het Hommeke. Wat later vinden we een magescheid (boedelscheiding), gedateerd 27 mei 1676, tussen Hendrik Wijhers (en zijn vrouw Elis van Berchum) en Hendrikus Frans van Tondi (en zijn vrouw Elsabe Kyvit, eerder weduwe van Kapt. Laurents van Berchum). Het goed wordt verdeeld in twee loten. De heer en mevrouw Wijhers trekken het eerste lot

Tusschen Yssel op een kaart 1844.

en verkrijgen: huis, mestvaalt, boomgaard achter de schuurdeur, grote bouwveld bij het huis en de weiden Grote en Kleine Horseloo (met uitweg door de Weijtenkamp naar Horseloe bij het 'hoijeren' der wieden). Dat een mestvaalt in die tijd erg belangrijk was (kunstmest was er natuurlijk nog niet) blijkt uit het feit dat deze extra in de acte werd vermeld. Het tweede lot was dus voor de heer en mevrouw Tondi. Dit bestond uit de stukken de Bem, de Weijtenkamp, de Passen en de Maete. Deze vier stukken gingen op in het goed 'Losendael', dat reeds in bezit was van de familie Tondi. Ook het recht van visserij, vermoedelijk in de Oude

IJssel, kwam terecht bij de familie Tondi, echter met uitzondering van het deel dat grenst aan de goederen van de heer en mevrouw Wijhers.

Zoals hiervoor reeds vermeld, is het goed in de 18e eeuw meermalen verkocht in combinatie met de weide het Donderslag.

Zo koopt op 29 oktober 1777 Adolph W.C.W. baron van Pallandt tot Walvaert dit goed met de halve weide het Donderslag van Willem Vles voor fl. 9.000. De andere helft van het Donderslag behoorde waarschijnlijk tot het Goed ter Kuys in Eldrik. Bij deze verkoop in 1777 werd overeengekomen dat de koper verplicht was de pacht te verlengen en de

De achterzijde van de boerderij zichtbaar vanaf de Slondegeweg.

Slagerij-Traiteur Bles bestaat 50 jaar

Wat ooit begon als een diepvriescentrale is uitgegroeid tot een ambachtelijke slagerij met drie vestigingen in Wehl en Doetinchem. In oktober viert Slagerij Bles haar 50-jarig jubileum en kan elke klant meegenieten van speciale acties.

Eigenaar Stefan Bles hielp als kind al mee in het bedrijf van zijn ouders die hun diepvriescentrale aan de Grotestraat in Wehl na tien jaar uitbreidden met een slachterij. Het slagervak kreeg hij zo met de paplepel ingegoten. 'We hebben hier 43 jaar lang zelf geslacht. Dat besteden we inmiddels uit maar we kopen de levende dieren nog altijd zelf in, zoveel mogelijk uit de regio. Zo kunnen we onze klanten kwaliteit garanderen van boer tot bord', zegt Stefan. Hij heeft zijn bedrijf de afgelopen jaren uitgebreid met twee vestigingen in Doetinchem; een bij winkelcentrum De Bongerd en een in het centrum van de stad. 'In alle winkels bieden we een uitgebreid assortiment vlees, soepen, dagverse maaltijden, buffetten, barbecueservice, diverse hapjes, schotels en salades. We bieden de klant een totaalpakket en streven naar de beste kwaliteit voor een betaalbare prijs.'

Jubileummaand

Ter gelegenheid van ons 50-jarig jubileum profiteert u de hele maand oktober van speciale acties!

Trots en dankbaar

Stefan houdt van zijn vak en verdeelt zijn tijd evenredig tussen de worstenmakerij waar hij samen met zijn team vrijwel alle vleeswaren maakt, en de winkel. 'Het contact met de klant is heel belangrijk voor me en inspireert me om nieuwe producten te maken. Die afwisseling maakt mijn werk ook zo leuk.' De Meester Worstmaker kijkt uit naar het 50-jarig jubileum. 'We zijn voor heel veel inwoners uit de regio een vertrouwd adres voor een lekker stukje vlees en onze specialiteiten waar je graag een blokje voor omrijdt. Daar zijn we trots op en als dank naar onze klanten vieren we dat de hele maand oktober met leuke aanbiedingen.'

Wist u dat...?

U in onze webshop alles kunt bestellen voor uw barbecue of catering? Maak het uzelf gemakkelijk, bestel online en geniet van ons ambachtelijke vlees, heerlijke buffetten, barbecueservice en schotels.

Slagerij Bles

Grotestraat 9
7031 AE Wehl
T: 0314 - 68 14 64

Slagerij Bles

De Bongerd 65
7006 NH Doetinchem
T: 0314 - 39 40 96

Slagerij Bles

Dokter Bardetplaats 8
7001 DV Doetinchem
T: 0314 - 39 50 38

Meer weten? Stuur ons een e-mail op info@slagerijbles.nl of kijk op www.slagerijbles.nl

Havezathe Loozendaal te Hoog-Keppel zoals in 1723 getekend door Frans Berkhuyz.

Berkhuyz vermeldt: '3 uren van Zutphen bij 't Huijs de Uijlenpas'.

Het huis werd in 1883 wegens bouwvalligheid afgebroken en werd destijds bewoond door H. Barink. Het huis stond destijds in de omgeving van de huidige Prinsenweg/Brinkenhorst.

50ste penning (een soort belasting) over het lopende jaar af te dragen Een en ander is ook geschied. Pachter bleef Lammert Geerlig (en zijn vrouw Johanna Oosterink) en op 20 november 1777 werd de 50ste penning, zijnde 180 guldens, keurig afgedragen. Aan het begin van deze bijdrage hebben we aangegeven dat het niet precies bekend is wanneer de naam Tussen de IJssel is ontstaan. Mogelijk dus in het midden van de 17e eeuw.

Terwijl de naam Tussen de IJssel waarschijnlijk niet moeilijk verklaarbaar is, is dit voor Horselo wel het geval. De naam taalkundig verklaren geeft geen optimale zekerheid. De uitgang 'lo' komt in Oost-Nederland erg veel voor en heeft meestal de betekenis van wat hogere begroeide plek. Het voorzetsel 'horse' of 'orse' is minder concreet. In het Middelnederlandsch vinden we voor hors dezelfde betekenis als voor ors, ars en hars, namelijk ros of paard. Ook in het oud-Engels en het oud-Germaans is hors duidelijk afgeleid van een paard. Staat het paard aan de basis van 'Tusschen den Yselt'?

Eropuit met 'AchterOmmetjes'!

Tien jaar geleden verschenen ze voor 't eerst. De kleine vierkante kleurige boekjes die de kernen Drempt, Hummelo en Keppel in toeristisch en recreatief opzicht op de kaart zetten. Ze zijn niet meer weg te denken, deze AchterOmmetjes. De redactie van De Hessencombinatie kijkt met de initiatiefnemers naar toen, nu en straks.

Van links naar rechts Jolanda Oudakker, Henny Dokter, Irene Witmajer en Sjouke Hylkema.

Op een mooie dag zitten we in de kamer van oud-schooldirecteur Henny Dokter in Hoog-Keppel. Er staat een prachtige en overheerlijke jubileumtaart op tafel die is meegebracht door ontwerpster Irene Witmajer. Ook aangeschoven zijn Sjouke Hylkema van Camping De Graafschap in Hummelo en Johanna Oudakker van Bed & Breakfast Den Oude Akker in Drempt. Dit gezelschap vormt samen het enthousiaste kader van alles wat te maken heeft met de AchterOmmetjes. Seebe Janssens en Josée Postmaa horen daar ook bij maar die zijn deze middag verhinderd. En missen daardoor hun aandeel in de taart.

10 Jaar bestaan in 2019 begint ergens

'Jazeker', zegt Henny Dokter. 'Als je voor wat betreft toerisme en recreatie in Drempt, Hummelo en Keppel aan 't begin begint, dan kom je uit bij de gemeentelijke herindeling. In onze kleinere kernen was een VVV actief. Na de herindeling ontstond een aarzelende vorm van samenwerking: de VVV-Bronckhorst. Ik werd door oud-burgemeester Bannink gevraagd om bij te dragen aan de groei en bloei van deze nieuwe VVV. Maar het werd mij gaandeweg duidelijk dat de focus van deze nieuwe VVV vooral gericht was op de promotie van de grotere kernen in de nieuwe gemeente. De dorpen Drempt, Hummelo en Keppel (DHK) kwamen er qua promotie van toerisme eigenlijk niet meer aan te pas, terwijl toch ook hier van alles te beleven is. Sjouke Hylkema vult aan: 'Als ondernemer vond ik de samenwerking tussen de ondernemers in één ondernemersplatform voor de hele gemeente niet optimaal. Op een bepaald moment kwamen Henny en ik met elkaar in contact en bleken we met dezelfde problemen maar ook met dezelfde positieve ideeën voor oplossingen rond te lopen.'

Op de kaart!

Henny Dokter: 'Als je niet op de kaart staat voor toeristen en recreanten dan moet je vooral zorgen dat je er wel op komt! Maar dat is gemakkelijker gedacht dan gedaan. We hebben Irene gevraagd een logo en huisstijl, dus een gezicht voor ons platform, te ontwikkelen en vervolgens een team geformeerd om dit uit te dragen. Dat team functioneert nog altijd even enthousiast in dezelfde samenstelling. Er kwam een Stichting Toeristisch Platform DHK en een Ondernemersvereniging DHK. De samenwerking is inmiddels zo intensief geworden dat de twee organisaties samen gaan: de Stichting Toeristisch Platform gaat op in de Ondernemersvereniging, maar dat

nog even terzijde. Van meet af aan was ons idee dat je voor een goede promotie een puike hand-out moet hebben en die moet worden gekoppeld aan een hele goede website. Daar zijn we tien jaar geleden mee begonnen en het is een enorm succes geworden.'

AchterOmmetjes?

Dat is de naam van het al 10 jaar jaarlijks verschijnende toeristisch boekje, het visitekaartje van TIPDHK* en een echt 'hebbeding', aldus Irene Witmajer: 'Destijds heb ik met dit concept (vierkante boekjes met specifiek foto-gebruik en pakkende teksten) een trend gezet die inmiddels met name in de toeristische sector veel navolging heeft gekregen.' Waar komt de naam AchterOmmetjes vandaan? Irene Witmajer legt het concept uit: 'De Achterhoek is een gastvrije streek. Iedereen kent het beeld wel. Er staat iemand aan je voordeur die je met een wenk naar de achterdeur haalt: kom maar even achterom! Een spontaan gebaar van welkom voor de bezoeker. We hebben geprobeerd om het concept zo flexibel mogelijk uit te werken. Elk jaar maken we een nieuwe AchterOmmetjes in een superfrisse opvallende opmaak. Daarin staat alle belangrijke informatie voor dat jaar op een toegankelijke en overzichtelijke manier vermeld. Het aardige van dit concept is dat we het kunnen ondersteunen met extra materiaal: folders voor de promotie van speciale evenementen of activiteiten die we in het zonnetje willen zetten. Een voorbeeld voor 2019 is de promotie van de open tuinweekeinden begin juni en eind augustus. Daar is een aantrekkelijke brochure voor gemaakt: Rondje Tuinen en Natuur. Deze activiteit vindt al voor de zevende keer plaats en is uiteraard niet beperkt tot de kernen Drempt, Hummelo en Keppel. Ook bedrijven en particulieren uit een groot aantal kernen in de gemeente Bronckhorst doen mee.'

De wereld van promotie en presentatie

Promotie en presentatie van een streek kan met hand-outs en foldermateriaal. Deze middelen blijken effectief, mits ze zich onderscheiden. Zo'n 40 bedrijven doen mee via sponsoring. Sjouke Hylkema: 'Daarmee kunnen wij de kosten dekken, maar net zo belangrijk: deze materialen worden door ondernemers en particulieren meegenomen en overal in Nederland gepresenteerd. Als ik naar een beurs ga dan heb ik de materialen altijd mee voor de verspreiding. Ik sta er zo'n veertien keer per jaar van Groningen tot Maastricht. Dus we laten een spoor achter. Johanna Oudakker heeft dezelfde ervaring: ook zij laat overal bij presentaties in het land materiaal achter. 'Het leuke is dat ik er ook regelmatig respons op krijg.' Henny Dokter vult aan: 'Ik ben een paar keer op zo'n beurs geweest en heb tegen sluitingstijd in prullenbakken gegraven om te kijken of onze materialen ook bij de gebruikelijke papierdump zaten. Mooi niet! En daar ben ik best erg trots op.'

We komen te spreken over de andere manier die ingezet wordt voor de promotie van onze kernen. Het AchterOmmetjes-team wijst op de website. Aha, dat is een puntje voor schrijver dezes. Er gaat een hele lokale wereld open bij het raadplegen van deze site. Zeer toegankelijk en overzichtelijk. Compleet ontsloten met QR-codes en aantrekkelijke filmpjes over bezienswaardigheden. De kleurige pictogrammen wijzen ook hier de weg. De site is een echte aanrader en dat blijkt ook uit het aantal raadplegingen, afkomstig uit de hele wereld. Het zijn er maar liefst zo'n 40.000 per jaar. Irene laat het logo zien voor de activiteiten in DHK. Het is ontworpen met een knipoog naar oude gevelmotieven die in de Achterhoek op boerderijen zijn te vinden.

De bekendheid van de kernen DHK in toeristen- en recreantenland

Hoe groot is de bekendheid van onze mooie streek? Jarenlang was Normaal een belangrijke trekker. De band heeft heel veel betekend voor de promotie van de taal en de cultuur van de Achterhoek en ook voor Hummelo. Een andere grote trekker voor naamsbekendheid van Hummelo is Klaas Jan Huntelaar. 'Uh... hij is maar wel mooi geboren in Drempt hoor!', lacht Johanna Oudakker. Dat is opvallend in dit AchterOmmetjes-team: hun slagkracht is gebaseerd op het motto: doe 't samen dan bereik je het meest.

Geld en waardering

Als het over deze zaken gaat dan is er nog wel iets te wensen. Het project van de AchterOm-

metjes is grotendeels vrijwilligerswerk. Bijdragen via publiek geld zijn er amper, terwijl er wel toeristenbelasting wordt geheven. Er zou best iets ruimhartiger kunnen worden ondersteund. Als het NBTC-NIPO* model wordt aangehouden dan bedragen de inkomsten in DHK als gevolg van toeristisch en recreatief verkeer ruim een miljoen euro in 10 jaar tijd. Een ton per jaar. Dat is geen klein bier voor deze streek. Maar er gebeurt nog veel te weinig wegens gebrek aan financiële middelen. Een pijnpuntje is bijvoorbeeld het TOP-punt bij de brug in Laag-Keppel. Dat kan en moet veel beter, maar veel schot zit er nog niet in. Terwijl er zoveel ideeën zijn gelanceerd om van deze plek iets te maken. Irene: 'Die plek is uniek: het is de brug naar Bronckhorst. Gelegen op de grens van het oude Romeinse Rijk. Met zo'n plek heb je goud in handen.' Henny Dokter: 'We hopen echt dat de gemeente Bronckhorst een actievere rol gaat spelen. Bronckhorst is wandelgemeente 2018 geworden dus er is een grote potentie die ontwikkeld moet worden. De gemeente kan daarbij een belangrijke rol vervullen. Hopelijk pakt de burgemeester als kersverse portefeuillehouder dit snel en resultaatgericht op.'

Vooruitzichten?

Henny Dokter: 'Aan ideeën geen gebrek! We zijn voortdurend bezig met vernieuwing en we haken in op evenementen die in het betreffende jaar actueel zijn. We houden vast aan onze zes doelen:

- bezoekers verleiden om langer te verblijven in onze regio
- het benadrukken van de streekeigenheid
- samenwerking in waardeketens als gemeenten, waterschap, provincie en tal van maatschappelijke en culturele instanties
- ontwikkelen en ondersteunen van arrangementen en activiteiten in de regio
- het inzetten van innovatieve tools (bijvoorbeeld QR-codes, apps voor fiets- en wandelroutes)
- het verbinden van toeristische routes (per auto, fiets, over het water en via wandelpaden).

En alvast een tipje van een sluier: dit najaar introduceren we de *Høken en Angaon Route*. De route start in Hummelo en voert langs plekken in de Achterhoek waar de voormalige rockband Normaal inspiratie opdeed. Het is een ode aan dit oeuvre en de betekenis die dat had voor de ontwikkeling van de cultuur in en de beleving van de Achterhoek. Normaal gaf een flinke duw in de richting van de herwaardering van de taal in het oosten van ons land en wat dat heeft gedaan

in bijvoorbeeld de muziek. De band Boh Foi Toch, maar ook anderen zijn daarmee verder gegaan in de aandacht voor de beleving van het platteland en de mensen die er wonen. Dankzij hun inzet bruist de Achterhoek van activiteiten. Met evenementen die landelijk en zelfs wereldwijd (Zwarte Cross) faam genieten. In deze slipstream zijn Drempt, Hummelo en Keppel het volledig waard om goed op de kaart te krijgen en te houden.'

Op zondag 7 juli werd het tienjarig bestaan van de AchterOmmetjes feestelijk gevierd op camping Siebieverden in Eldrik. Bij deze gelegenheid werd onder meer de gloednieuwe wandelroute Kleimannetje Siep gepresenteerd. Op deze route kan gespeeld worden met GPS. De route start op Siebieverden en is ook met kinderen goed te lopen.

Bronnen en termen:

Kijkt u vooral op: <http://www.achterommetjes.nl/> en tip uw familie en kennissen buiten de Achterhoek.

* Modellen van NBTC-NIPO (Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen & het Nederlands Instituut voor Publieke Opinie, thans onderdeel van de Britse Kandargroep onder de naam TNS-NIPO) geven aan dat een toerist die in onze regio overnacht circa € 180,00 per dag spendeert.

DHK: Drempt, Hummelo en Keppel

OVDHK: Ondernemersvereniging Drempt, Hummelo en Keppel

TIP: Toeristisch Informatiepunt

TOP: Toeristisch Overstappunt

TIPDHK: Toeristisch Informatiepunt Drempt, Hummelo en Keppel

VVV: Vereniging voor Vreemdelingenverkeer

En voor de lezer die een mooi verhaal over de exploitatie van toerisme wil lezen: *Grand Hotel Europa van Leonard Ilja Pfeiffer is een dikke pil maar zeer zeker een aanrader.*

-Yoga- -Tai-Chi-Tao- -Energetische healing-

Francis Arntz

Zomerweg 3
6984 AB Doesburg

☎ 0313 471386
✉ francis@kombijjezelf.nl
www.kombijjezelf.nl

Dé lederwaren speciaalzaak

terSteeg lederwaren

berba bags & wallers aunts & uncles Samsonite Coolidge & Bayano

voï leather design SACCOO SQUARES AT NORTH mywalit the wallet you never forget GABS

FRED DE LA BRETONNIERE SHABBIES AMSTERDAM XWORKS THE HOLLAND BRAND SECRID Made in Holland

FF naar Steef

café - zaal- terras

Dorpsstraat 1
6999 AA Hummelo
T 0314 - 38 04 06
M 06 - 30 40 76 72
E info@ffnaarsteef.nl
I www.ffnaarsteef.nl

VOLG ONS OOK OP FACEBOOK & TWITTER!

FF naar Steef
"Eten wat de pot schaft"
Iedere woensdag en donderdag 18.03 uur, 2-gangen maaltijd à € 8,50 p.p. Reserveren gewenst. Zie menu iedere maandag op: www.ffnaarsteef.nl (een alternatief is bespreekbaar).

Meipoortstraat 4 • Doesburg • www.ter-steeg.eu

DAKGOTEN EN DAKBEDEKKING

WATERONTHARDERS

Waterontharders
Wilt u ook veilig en lekker drinkwater, minder schoonmaken en bescherming van uw apparaten, duurzaam en energiebesparend.

Sterk in vakwerk!

DIMMENDAAL

INSTALLATIETECHNIEK

www.dimmendaalinstallatietechnik.nl

Uit de bus rollen

De bus staat weer in Doetinchem. In drie à vier weken tijd bellen wij in korte tijd een aantal vrouwen met een afwijkende uitslag. Ik heb het over het mobiele onderzoekscentrum van Bevolkingsonderzoek Oost, de mamma-bus. Ieder jaar is er een onderzoeksrondte voor vrouwen in Nederland. Vrouwen van 50 tot en met 75 jaar ontvangen op volgorde van postcode, eens per twee jaar een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek borstkanker. Vrouwen uit dezelfde buurt worden ongeveer gelijktijdig uitgenodigd. Vandaar dat we in korte tijd een aantal vrouwen binnen onze praktijk moeten bellen. Met het belletje weet je dat je voor iemand een hele spannende onzekere tijd laat ingaan. Het brengen van zo'n mededeling went nooit. De vrouw die ik vandaag bel reageert heel rustig. 'Tsja, je houdt er rekening mee'. Alle reacties zijn denkbaar. 'Tsja, je houdt er rekening mee, want mijn zus heeft het ook gehad.' Of 'tsja, je houdt er rekening mee, anders moet je niet meedoen.' Of 'je moet ergens aan dood gaan', of zakelijk 'ik pak even mijn agenda, wanneer ik naar het ziekenhuis kan.' Of stilte. Lastig.

Foto: Wim van Hof

Na het telefoontje volgen een aantal handelingen. We bellen de mammacareverpleegkundige van de mammapoli. Zij zal de vrouw liefst nog diezelfde dag bellen om een afspraak in het ziekenhuis door te geven, die as soon as possible wordt gepland. We mailen de uitslag naar de poli. We melden Bevolkingsonderzoek Oost dat we de vrouw hebben bereikt en naar welk ziekenhuis ze gaat. De medische molen gaat dan op volle toeren draaien. Hoewel dit voor de vrouw niet altijd zo aanvoelt. Ze ziet de mammacareverpleegkundige en de chirurg. Ze ziet een radiologielaborant en de radioloog. Er wordt geprobeerd een stukje weefsel uit het plekje te nemen voor nadere analyse. Soms lukt dat, soms niet. Soms wordt er een echo gemaakt, soms een mri, soms wordt het plekje niet meer gezien, soms blijken er twee plekjes te zijn, soms blijken die twee plekjes met elkaar in verbinding, soms blijkt er ook een plekje in de andere borst te zitten en soms blijkt de klier een onschuldige klier of een cyste of een bindweefselstructuur. Of niks, helemaal niks, nada, noppes, niks. Soms is de conclusie in één week gesteld, soms is het na twee weken niet rond. Soms wordt er een mammasparende operatie gedaan, soms een totale amputatie, soms met okselklieren, soms zonder, soms met radiotherapie, soms zonder, soms met chemotherapie, soms zonder. Soms zijn er keuzes te maken. De één blijft er ogenschijnlijk rustig onder, 'Tsja, je houdt er rekening mee', 'tsja, je houdt er rekening mee, want mijn zus heeft het ook gehad' of 'tsja, je houdt er rekening mee, anders moet je niet meedoen.' Volgend jaar word ik 50. Tsja, je houdt er rekening mee.

uit de praktijk

Anouk Mast (48) is parttime huisarts in Doetinchem, met echtgenoot Jeroen en hun vier kinderen woont ze in Laag-Keppel.

Vrouwen van Nu HKD: al 80 jaar samen sterk

Vrouwen van Nu: bovenste rij van links naar rechts Joke Garretsen, Miriam Vlakte, Ank van Campen, Joke Bolt. Onderste rij Gerie Verbraeken, Hermien Hoogkamp, Ria Lammertink en staande Tineke Pols.

Vrouwen van Nu Hummelo, Keppel en Drempt (HKD) viert dit jaar haar 80-jarig jubileum. Sinds de oprichting van de afdeling in 1939 is er veel veranderd. Met zes vrouwen praat ik over de vereniging van toen en nu.

Op de warmste dag van juni word ik hartelijk ontvangen in de gezellige woning van Ria Lammertink, sinds begin dit jaar voorzitter van Vrouwen van Nu HKD. Even later schuiven nog vijf andere vrouwen aan, die allemaal hun eigen geschiedenis met de vereniging hebben. Voormalig secretaresse Hermien Hoogkamp was al lid van de Vrouwen in de jaren 70. De vereniging heette toen nog de Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen, ook al sloten steeds meer leden met een andere achtergrond zich aan. 'Op het platteland leefden boeren, burgers en buitenlui immers samen', zegt Hermien. Zij weet nog

goed dat de convocaties voor de bijeenkomsten in die tijd werden verspreid door contactvrouwen. Die vrouwen hebben ook nu nog een belangrijke functie binnen de lokale afdelingen. Zij zien om naar de leden in hun directe omgeving en benaderen actief nieuwe inwonsters om lid te worden. Hermien vertelt dat de vereniging in de jaren 70 veel cursussen organiseerde: van spreken in het openbaar en argumenteren, tot woninginrichting en maatschappelijk werk. Je kon het zo gek niet bedenken. Soms volgde ze wel drie of vier cursussen tegelijk. Dat paste bij de nieuwe koers van de Bond in die jaren:

wij zijn vrouwen van nu

AFDELING HKD 80 JAAR

de leden werden gestimuleerd om modern te zijn en mee te gaan in nieuwe ontwikkelingen. De Bond, die in 1930 was opgericht om via huishoud- en landbouwonderwijs de belangen van plattelandsvrouwen te bevorderen, moest met zijn tijd mee. Tegenwoordig is het cursusaanbod een stuk beperkter. Onder meer door concurrentie van nieuwe culturele centra zoals de Gruitpoort, maar ook omdat vrouwen er gewoonweg minder tijd voor hebben. De cursus spreken in het openbaar wordt echter nog steeds gegeven. Ria Lammertink, die één jaar na haar komst bij de afdeling tot voorzitter werd gekozen, heeft er veel aan gehad.

Commissies

Toen secretaris Gerie Verbraeken in 2010 bij de afdeling kwam, was de naam van de Bond gewijzigd in het eigentijdse Vrouwen van Nu. Gerie had Noord-Brabant verruild voor de Achterhoek en hoopte via de vereniging andere vrouwen te ontmoeten met wie ze samen activiteiten kon ondernemen. Bovendien kon het bestuur haar hulp goed gebruiken. Het aantal leden groeide en de interessegroepen werden uitgebreid. In die groepen, die ook wel commissies worden genoemd, komen leden met een gedeelde interesse eens in de zoveel tijd samen.

De afdeling Hummelo, Keppel en Drempt heeft inmiddels een reiscommissie, twee leeskringen, een tuinclub, een culturele kring, een handwerkclub, verschillende kookclubs en een wandelclub. Hermien vertelt dat ze sinds 1973 enthousiast lid is van de leeskring die toentertijd is opgezet door Pheet Ijff en 'waar overigens nog een paar plekken beschikbaar zijn voor wie graag leest en zich wil bezighouden met literatuur en schrijvers.' De tweede leeskring is al volgeboekt.

Samen koken en op stap

Als de kookclubs ter sprake komen, worden de vrouwen enthousiast. Gerie zegt dat haar kookclub om de twee maanden bij één van de leden kookt. Het hoofdgerecht wordt vaak door de gastvrouw bereid en het voor- en nagerecht door een ander lid van de kookclub. Dankzij de kookclub heeft Gerie een goede band opgebouwd met de andere leden. Voorzitter Ria vertelt dat haar kookclub geld opzij legt om eens per jaar uit eten te gaan. Bestuurslid Ank van Campen, die onlangs als jubilaris in het zonnetje werd gezet, is er trots op dat haar kookclub niet alleen aandacht besteedt aan het culinaire gedeelte, maar ook de aankleding niet vergeet. Ank verhuisde 40 jaar geleden naar Hummelo en kwam via de moeder van haar schoonzusje bij de Vrouwen terecht. Wat zij zo mooi vindt aan de vereniging is dat de vrouwen 'samen sterk zijn'. Dat vindt ook Joke Garretsen,

De lokale Vrouwen doen actief aan ledenwerving. Voor de Hummelse Kermis bedachten zij deze wagen

die oorspronkelijk in Hummelo woonde en twaalf jaar geleden via vriendinnen bij de vereniging kwam. Nu ze in Achter-Drempt woont, komt ze nog altijd met haar groepje naar de bijeenkomsten van de Vrouwen.

Behalve samen koken, gaan de vrouwen van de lokale afdeling ook regelmatig samen op stap. Niet heel ver weg, want de reiscommissie, die voorheen nog wel eens de grens overging, houdt het tegenwoordig bij middaguitstapjes in de regio. Maar die zijn ook bijzonder interessant, laat ik mij vertellen. Zo kijken de vrouwen terug op een leerzame middag bij bakkerij Wiltink, een bezoek aan de Rechtbank Zutphen en een kijkje achter de schermen bij Omroep Gelderland. Voor oktober 2019 staat een uitstapje naar de historische kelders van Arnhem gepland. De provinciale reiscommissie, waarin ook leden van de afdeling zijn vertegenwoordigd, richt zich nog wel op reizen naar het buitenland. Onlangs organiseerde die commissie een prachtige reis naar Fins Lapland, waar de leden het noorderlicht konden bewonderen.

Voor ieder wat wils

Behalve de interessegroepen heeft de afdeling nog een kerstcommissie en een programma commissie, die ieder jaar de activiteitenagenda samenstelt. Specifiek voor vrouwen met een agrarische achtergrond is er een agrarisch contactlid. Zij fungeert als een schakel tussen de provinciale agrarische commissie, het bestuur en de leden. Voormalig programma commissielid Ank van Campen benadrukt dat bij het bedenken van de activiteiten zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de verschillende interesses van de leden. Haar opvolgster Joke Bolt uit Hummelo beaamt dit: 'We inventariseren de wensen van de vrouwen, zodat we een gevarieerd programma kunnen maken.' Zo organiseerde de programma commissie al eens een muzikavond met dj, 'een avond in Franse sfeer', een middagje tussen de bijen bij de imker, een ontmoeting met de notaris en meerdere cabaretavonden. Ook herinnert één van de vrouwen zich een nuttige bijeenkomst over verkeersregels. De vrouwen en hun partners konden zich toen opgeven voor een rijles tegen gereduceerd tarief.

Midden in de samenleving

Maar Vrouwen van Nu is meer dan een gezelligheidsvereniging. De Vrouwen zijn ook maatschappelijk betrokken. De landelijke vereni-

- Gratis mondzorgplan
- Unieke 1-uurs reparatie service
- Geen verwijzing van uw tandarts nodig
- Contracten met alle zorgverzekeraars

Kraakselaan 60 - 6981 HH Doesburg
T 0313-74 57 77 E info@gebittenhuys.nl
I www.gebittenhuys.nl

De praktijk voor uw gebitsprothese

Het vakmanschap dat past bij uw wensen

Zelhemseweg 14, 6999 DN Hummelo

T : 0314 - 38 12 48 www.devrieshummelo.nl

Staarink

WARENHUIS

Véél winkels onder één dak

Markt 7 • Doesburg • www.staarinkwarenhuis.nl

EXPERT ELIESEN NU OOK IN HENGELO!

- **3 winkels in de regio**
- **Ruim assortiment inbouw**
- **Eigen Technische Dienst voor wit- en bruingoed**
- **IT specialist (networking)**

Expert Eliesen

Nieuwstad 45, Zutphen, (0575) 543202

Kerkstraat 2, Hengelo (Gld), (0575) 464261

Zutphen-Emmerikseweg 46, Baak, (0575) 551000

expert

De Vrouwen verkleed als Sarah ter ere van het 50-jarige bestaan van de afdeling HKD in 1989.

Van links naar rechts: Hermien Hoogkamp, Marietje Minkhorst, Hennie Remmelink, Gerda Herberts, Mies van Zadelhoff, Grietha Oosterink en Gerda Schriek.

ging was in de jaren 70 initiatiefnemer van het gescheiden ophalen van glas, waarna de glasbak werd geïntroduceerd, en hield in 2014 de eerste *foodbattle* om aandacht te vragen voor voedselverspilling. Tijdens de Vrouwenweek, die ieder jaar rond Internationale Vrouwendag wordt gehouden, staat de vereniging stil bij vrouwenrechten. De afdelingen worden dan opgeroepen om speciale activiteiten te organiseren.

Ook op lokaal niveau tonen de vrouwen hun betrokkenheid bij de samenleving. In Steenderen bijvoorbeeld hebben de plaatselijke vrouwen een kleuterschool opgericht. De vrouwen van de afdeling HKD vertellen over hun bijdrage aan het Foster Parents Plan, hun gift aan de Diva in Hummelo en de bankjes die zij aan de gemeente hebben geschonken. Als lid van de Adviescommissie Water (ACW) hebben zij zich bovendien sterk gemaakt voor een waterproject. Daarnaast hebben zij dekens gebreid voor Afrika en haakten zij mee aan de grootste gehaakte deken ter wereld toen Leeuwarden de Culturele Hoofdstad van Europa was.

Toch is de vereniging geen liefdadigheidsinstelling. 'Het is niet zoals in het buitenland', zegt de voorzitter, die geruime tijd in Engeland en Frankrijk woonde. In die landen zijn de vrouwenverenigingen veel meer op goede doelen gericht. Ze treden meer naar buiten en weten bekende namen aan zich te verbinden, wat weer goed is voor hun eigen naamsbekendheid.

Een praatje en gezelligheid

Op dit moment telt Vrouwen van Nu landelijk zo'n 40.000 leden. De vereniging heeft tot doel 'een organisatie te zijn van vrouwen met hart voor de leefomgeving in plattelandsge-

bieden en stedelijke gebieden.' Zij wil ontmoetingen tussen vrouwen stimuleren, zodat zij hun creativiteit kunnen ontplooiën, aan persoonlijke ontwikkeling kunnen werken en 'met krachtige stem kunnen participeren in de hedendaagse maatschappelijke ontwikkeling.'

Zo hoogdravend hoeft het voor de lokale vrouwen nu ook weer niet. Zij benadrukken dat de contacten binnen de afdeling heel belangrijk zijn. Vooral voor leden zonder partner en thuiswonende kinderen is het fijn dat er een vereniging is waar ze terecht kunnen voor een praatje en gezellige activiteiten. Verder is het lekker vrijblijvend. 'Het is geen voetbalteam waar je wekelijks moet aantreden voor de wedstrijd en de trainingen', aldus één van de vrouwen. Bij de afdeling HKD zijn momenteel 135 leden aangesloten. Zouden de dames het leuk vinden als jonge vrouwen hun geleerden zouden komen versterken? 'Uiteraard!', antwoorden zij volmondig. Tegelijkertijd realiseren zij zich dat de jonge vrouwen van tegenwoordig hun handen vol hebben aan werk en/of kinderen en andere verplichtingen. Als ik vraag of mannen ook lid mogen worden, leidt dit tot enige beroering in de woonkamer van Ria Lammertink. De vrouwen zijn het er unaniem over eens dat er voor mannen geen plaats is bij de vereniging. Tenminste... niet als lid. Uiteraard mogen zij wel achter de schermen meewerken en zijn zij welkom op de Open Avonden. Op die avonden, die twee keer per jaar worden gehouden, zijn ook niet-leden welkom. Ik laat mij vertellen dat ze echt de moeite waard zijn. Begin dit jaar sprak bijvoorbeeld niemand minder dan Europarlementariër Annie Schreijer-Pierik op de Open Avond in Hummelo.

80-jarig jubileum

De vrouwen hebben zoveel te vertellen dat ik bijna vergeet waarvoor ik ben gekomen: Vrouwen van Nu afdeling Hummelo, Drempt en Keppel, op 12 juli 1939 opgericht in Zaal Schreurs in Hoog-Keppel, viert dit jaar haar 80-jarige bestaan. Hoe gaan de vrouwen dit vieren? Tot mijn teleurstelling kunnen zij hier nog niets over loslaten. Secretaris Gerie Verbraeken vertelt dat de jubileumavond plaatsvindt op 27 september in De Gouden Karper. De uitnodiging is net verstuurd. Het wordt in ieder geval een reis door 80 jaar Vrouwen van Nu met bijdragen van alle leden. Maar dat de Vrouwen een gezellige avond kunnen organiseren, wordt mij snel duidelijk als uit een tas een boekje te voorschijn komt vol foto's van bonte avonden en andere feestelijkheden. Dat komt dus wel goed.

Dan is het tijd om het interview af te sluiten. Maar als ik mijn laptop heb dichtgeklapt, is het gesprek nog niet teneinde.

Deze Vrouwen zijn voorlopig nog niet uitgepraat.

Lijkt het u leuk om kennis te maken met Vrouwen van Nu Hummelo, Keppel en Drempt? Kom dan gerust eens langs op een open avond of ga eens vrijblijvend kijken bij één van de interessegroepen. De agenda en de contactgegevens vindt u op www.vrouwenvannu.nl/hummelokeppeldrempt. U kunt ook bellen met Ria Lammertink (06-465 156 25) voor meer informatie.

Spechten, de timmerlui in de bossen van Drempt, Hummelo en Keppel

De Vogelwerkgroep van de historische vereniging Stad en Ambt Doesborgh is, behalve in de gemeente Doesburg en de oude gemeente Angerlo, onder meer vele decennia actief in de voormalige gemeente Hummelo en Keppel. Drempt, Hummelo en Keppel zijn binnen het werkgebied van de vereniging en werkgroep het meest vogelrijk. Dat heeft u ongetwijfeld gemerkt door de verhalen over de uilen, roofvogels en de mezen. We sluiten deze artikelreeks nu af met de spechten in dit gebied.

Onder de bosvogels vormen de spechten een aparte groep door de aanpassingen aan het leven op de bomen waarin zich hun voedsel bevindt en waarin ze hun broedholte hakken. Het zijn door hun leefwijze sterke, stevige, gedrongen vogels die er met hun beitelsna-

vels op los hakken op zoek naar kevers en andere insecten met hun larven en poppen. Als ze de vraatgang van het insect hebben opgelegd, gebruiken ze hun lange tong om het voedsel eruit te peuteren. De meeste vogels kunnen hun tong niet voorbij de punt van hun snavel uitsteken, de spechten

behoren tot de uitzonderingen. Ze hebben een ingenieuze roltong die zelfs, verborgen onder de huid, eerst achter over de schedel loopt en dan pas uitgestoken wordt. De spechten kunnen deze tong drie tot vier centimeter uitsteken, de groene specht zelfs wel tien centimeter. De tong splitst

*De zwarte specht
Foto: Bastiaan Willemsen*

zich in twee tongbeenderen. Deze hebben een harde punt met weerhaakjes. Met deze harpoenachtige tong kunnen de spechten de insecten met hun larven en poppen uit de opengehakte vraatgang te voorschijn trekken.

De spechten zoeken boomstammen altijd af van onder naar boven, nooit andersom. Voor de boomklever, verwant aan de specht, is dit kinderwerk. De spechten klimmen met hupjes omhoog. Hun stevige voeten met een keerteen, waardoor er twee tenen naar voren staan en twee tenen naar achteren, geven de vogel goed houvast. Bovendien bezitten de tenen stevige gekromde nagels. Hun staartveren zijn kort en stevig. Bij het klimmen en beitelen steunen ze hierop. Dit geeft de vogel de karakteristieke 'spechten-zit'.

De spechten zijn vrij schuwe vogels die, als ze zich ontdekt weten, zich verschuilen achter de stam en zo nu en dan om de 'hoek' gluren. In het vroege voorjaar verraden ze zich door hun geroffel 'prrrrrrr'. Ze timmeren met hun harde snavel met grote snelheid op een dode tak. Deze tak, die luid klinkt, bevindt zich meestal hoog in een boom zodat de roffel tot ver in het bos doorklinkt. Door dit geluid laten ze horen dat dit bos hun territorium is. 'Ik woon hier! Een vrije vogel is welkom, een indringer moet wegwezen!'

De beitelssnavel wordt ook gebruikt bij het uithakken van een 'spechtensmidse'. Een hazelnoot of sparappel wordt vastgezet in

de vork van een tak of in een spleet in een boom. Deze plek (het aambeeld), wordt door de specht eventueel aangepast zodat de vrucht goed vastzit en hij de zaden eruit kan hakken. De smidse wordt meermalen gebruikt zodat onder de boom het 'afval' zich ophoopt.

Wat heel bijzonder is voor Drempt, Hummelo en Keppel is dat alle spechten die in Nederland voorkomen hier ook aanwezig zijn. We kunnen genieten van de zwarte specht, de groene specht, de grote bonte specht, de middelste bonte specht en de kleine bonte specht. De spechten danken hun naam aan de kleur van het verenpak en aan hun grootte.

De zwarte specht

De zwarte specht is de grootste en lijkt oppervlakkig gezien qua grootte en kleur op een zwarte kraai. De man heeft een dieprode kruin, de vrouw een kleine rode vlek op het achterhoofd, voor de rest zijn ze zwart. Ze bewonen de grotere bossen. We treffen ze aan in de Kruisbergse Bossen en in de bossen rond kasteel Keppel. We denken dat er hier drie paren tot broeden komen. In het vroege voorjaar is hun roffel vaak te horen maar ze maken ook andere geluiden zoals een luid 'kli-èh' of een klankrijk 'kruu-kruu-kruu'. De geluiden kunt u beluisteren op uw smartphone door de gratis app van Vogelbescherming te downloaden. Op Google is deze app eenvoudig te vinden. De broedholte wordt het liefst uitgehakt in

oude beuken zoals langs de Oude Zutphenseweg, de Ruurlose Allee, Hessenweg en Rozegaarderweg. Er zijn ook nestholten aangetroffen in oude eiken. De ingang van de holte is ovaal in de lengterichting van de boom. Ze hakken bijna ieder jaar een nieuwe holte waar ze ongeveer drie weken over doen. De spaanders vind je aan de voet van de boom. Soms wordt hun pas uitgehakte broedholte ingepikt door slimme kauwtjes. Meestal weet de specht zijn holte te verdedigen, zo niet dan hakt hij weer een nieuwe holte.

De witte eieren komen na ongeveer een dag of twaalf uit, beide ouders voeren de jongen. De ouders kunnen een aantal prooien tijdelijk opslaan in hun slokdarm. Ze hoeven dus niet voor elk insect, pop of larve naar de jongen te vliegen. Ze braken de prooien uit in de snavel van hun jongen. Als de jongen al flink groot zijn, kun je ze horen bedelen, soms komen ze hongerig met hun kop uit de holte. Je kunt dan fraai de overdracht van de prooien zien. Na het voeren wacht de ouder tot het jong gepoept heeft en eet de poep op, zo blijft de holte schoon. Ook bij de mezen zien we dit maar zij eten de poepjes niet, ze brengen ze naar buiten en laten die ergens vallen.

De groene specht

De groene specht is ongeveer zo groot als een duif en dankt zijn naam aan de overwegend groene kleur. Zijn stuit is mooi geel, hij heeft een rode pet en rond de ogen heeft hij een grote zwarte vlek die overgaat in een

De groene specht. Foto: Lex Modderkolk

zwarte snor. Het is een kleurrijke vogel die buitenlands aandoet. De groene specht bewoont loofbossen met veel open plekken. Men ziet hem ook in halfopen cultuurlandschappen met verspreide bosjes en houtwallen. Vooral die open stukken zijn belangrijk voor hem om voedsel te zoeken. Zijn favoriete voedsel bestaat uit bosmieren en weidemieren. In de bossen vindt hij de bosmieren in zon beschenen mierenhopen. Voor de weidemieren moet de specht het bos uitkomen. In de wintermaanden, als de mieren moeilijk te vinden zijn, zoekt de specht zijn voedsel in bijna geheel verrotte stronken. De groene specht is geen echte hakker. Hij zoekt de mierenhopen op en met zijn tien centimeter lange tong, die vol slijm zit, likt hij de mieren op. Hij gebruikt zijn tong als een lijmstok. Soms graaft hij zich helemaal in de mierenhoop in. De groene specht is een stille vogel, we horen hem bijna nooit roffelen, maar zijn zang is des te duidelijker. Deze zang is een melodieuze 'kluu-kluu-kluu-kluu-kluu', dat hoe langer hoe sneller wordt geroepen en wat lijkt op een schallende lach. Als men hem hoort roepen, zeggen mensen vaak: 'Hoor een lachende groene specht.' De holte van de groene specht wordt ook wel gekraakt, meestal door spreeuwen. Vaak gaat het hierbij dan over een oude door de groene specht verlaten holte.

De grote bonte specht. Foto: Lex Modderkolk

De grote bonte specht

De drie bonte spechten worden bont genoemd omdat ze alle zwart-wit zijn met een toefje rood, alleen de grootte onderscheidt ze van elkaar.

De grote bonte specht, ongeveer zo groot als een zanglijster, is de echte timmerman van het bos. In Drempt, Hummelo en Keppel is hij de meest voorkomende specht. Men vindt hem in de kleinste bospercelen binnen het werkgebied. Hij bewoont ook boerenerven met een bongerd. Als u een specht hoort roffelen, is dat bijna zeker een grote bonte specht. In het vroege voorjaar als de paarvorming plaatsvindt, roffelen ze er flink op los. Ze gebruiken hierbij meerdere dode takken die soms heel verschillend klinken. Bij onraad laten ze een verklinkend 'tsjiek-tsjiek-tsjiek-tsjiek' horen. Als men dat hoort, moet men goed opletten, want ook deze specht weet zich goed te verschuilen achter de boom. Met wat geduld laat hij zich wel verrassen.

De grote bonte specht eet niet alleen insecten en vruchten, hij eet ook eieren en jonge vogels. In sommige jaren worden de nestkastjes in de Groene Bedstee vernield door de spechten om bij de inhoud te komen. Als u in de omgeving van het bos woont, kunt u hem in de wintermaanden ook op uw voedertafel treffen.

De middelste bonte specht
Foto: Lex Modderkolk

De kleine bonte specht. Foto: Lex Modderkolk

De middelste bonte specht

De middelste bonte specht is zo groot als een spreeuw en is een nieuwkomer in ons land. De nieuwste Vogelatlas van Nederland geeft tussen 1973-1977 een broedzekerheid van één paar, tussen 1998-2000 van 6 paar. Daarna gaat het sneller tussen 2013-2015 zelfs 202 paar, alle in het oosten van ons land. Lex Modderkolk, de huisfotograaf van de vogelwerkgroep, kreeg de middelste bonte specht tot zijn grote verbazing in 2009 voor de lens bij de Boterkolk in Hoog-Keppel. Dat was toen een sensatie. Men kan de specht nu horen in het hele bosgebied van Drempt, Hummelo en Keppel, nog wel in lage aantallen. Hij laat zich in het vroege voorjaar van februari tot april horen met een gaai-achtig geluid. Vergeleken met de grote bonte specht heeft hij een bleek gezicht en een volledig rode kruin. Hij zoekt zijn voedsel hoger in de boom dan de andere spechten, hij roffelt weinig. Als je zijn geluid niet kent, mis je hem gemakkelijk.

De kleine bonte specht

De kleine bonte specht is zo groot als een huismus en bijna geheel wit-zwart, alleen het mannetje heeft een rode kruin. Het is een onopvallend vogeltje dat een zacht roffeltje heeft. Hij bevindt zich meestal hoog in de takken van de boom. Naast het roffeltje heeft hij een hoog en snel 'kie-kie-kie'. Het geluid lijkt op dat van een torenvalk. In de grotere bossen is hij moeilijk te vinden door zijn formaat en zijn gedrag. De meeste kans om hem te zien heeft u in de populieren langs de Slondeweg en de Hellestraat in Eldrik, hier bevinden zich meerdere broedparen.

Tot slot

Zoals vermeld in het intro is dit de laatste aflevering in de reeks 'Vogels van Drempt, Hummelo en Keppel'. We hopen dat u net als de leden van de Vogelwerkgroep van Stad en Ambt Doesborgh, geniet van de vele vogels in onze bijzonder vogelrijke omgeving. De tekst is zo uitnodigend geschreven dat het hopelijk voor u aanleiding is om erop uit te gaan. De prachtige foto's van Lex Modderkolk en Bastiaan Willemsen waren onmisbaar en ondersteunden de verhalen. Heeft u belangstelling en wilt u meer weten over de vogelwerkgroep dan kunt u altijd contact opnemen met Hans Jansen uit Drempt, bereikbaar op telefoonnummer 0313-475243.

Hendriks

Administratie
&
Belastingadviseurs

Oranjesingel 4 te Doesburg
www.hendriksdoesburg.nl

youprinting.nl

vormgeving |
drukwerk |
promotie |
signing |

Edisonstraat 60 7006 RE Doetinchem
T 0314 82 03 86 E info@opmerkers.nl www.opmerkers.nl

Bart Schotman

SCHOT
MAN
b o u w

Schotman Bouw | Beekstraat 16 | 7227 NC Toldijk
06 55107152 | info@schotmanbouw.nl | www.schotmanbouw.nl

garvo my hearts delight garvo nach meihem Herzen garvo du coeur au vente

garvo
voer naar **mijn** hart

ontdek
wat goed
voer voor je
dier kan
doen!

Particuliere verkoop Elke zaterdag open van 8.00 - 12.00 uur
Voor elke diergroep b.v. honden, katten, hamsters, cavia's, kippen, konijnen etc. Ook klein verpakking van 1-5 kg'

Garvo bv Drempt telefoon +31 (0)313 47 23 21 e-mail garvo@garvo.nl website www.garvo.nl

Goede zeden

Over het algemeen vindt men dat je van alles en nog wat zou moeten kunnen vastleggen, zolang men het hier maar over eens is. Contractsvrijheid is een groot goed, evenals de zogenaamde 'testeervrijheid' in het geval van testamenten. Toch kennen we wettelijke beperkingen die bijvoorbeeld aangeven dat een rechtshandeling niet in strijd mag zijn met de openbare orde of de goede zeden. Net zoals in het dagelijks leven verschillen echter nogal eens de meningen over de vraag wat nu wel of niet in strijd is met de goede zeden.

Wat denkt u bijvoorbeeld van een testament waarin vader vermeldt dat aan moeder wordt toegekend *'het vruchtgebruik van de gehele nalatenschap, welk vruchtgebruik eindigt bij haar hertrouwen.'* Misschien niet echt fijn om zo te proberen uw liefhebbende weduwe van een nieuwe relatie af te houden, maar volgens de rechter niet in strijd met de goede zeden, en dus een geldig testament.

Overigens staat in vrijwel elk langstlevendetestament dat de kindsdelen opeisbaar worden als de langstlevende ouder hertrouwt in gemeenschap van goederen. Dit kan omdat hiervoor een goede reden is: het probeert te voorkomen dat de langstlevende hertrouwt, in algehele gemeenschap van goederen, met iemand met forse schulden, waardoor de kindsdelen direct verdampen. Bovendien weerhoudt het de langstlevende niet van het hertrouwen op zich, zolang er maar huwelijksvoorwaarden worden gemaakt.

Ook het testament waarin stond dat aan iemand het vruchtgebruik van een woning werd toegekend, onder de verplichting om bepaalde met name genoemde personen te allen tijde de toegang tot de woning te ontzeggen, moest kunnen volgens de rechter.

Soms gaat het echter net te ver. Zoals de volgende poging tot inmenging in een privéleven: de ouders die hun al jaren uitwonende en in de problemen geraakte zoon te hulp schoten door hem een mooi bedrag te lenen, waarbij echter werd bepaald dat de gehele lening ineens opeisbaar wordt op het

moment dat hun zoon (opnieuw) een relatie aangaat met een specifiek genoemde dame. Volgens het Hof 'een ongeoorloofde beperking van de fundamentele vrijheid van de zoon in zijn partnerkeuze' (al zijn de goede bedoelingen van de ouders bijna voelbaar).

Recent was er weer een mooie casus: een dame was nogal bang om haar partner kwijt te raken blijkbaar, want zij liet in een samenlevingsovereenkomst opnemen dat de man bij verbreking van de relatie voor elk jaar dat de samenwoning had geduurd aan haar een boete verschuldigd zou zijn van € 12.000. Na zes jaar ging het fout. Aangezien de man (al bij aanvang van de samenwoning) geen enkele financiële middelen had, betekende dit feitelijk dat hij ook niet bij haar weg kon gaan, precies zoals haar bedoeling was. Duidelijk was dat de bepaling niet de - wellicht wel geoorloofde - strekking had om haar bij zijn vertrek verzorgd achter te laten. Zelfs in de rechtszaal gaf zij namelijk nog aan dat de strekking was dat 'hij dat nooit zou kunnen betalen en dus voor altijd bij haar zou blijven.'

Los van de vraag hoe fijn het is om samen te wonen met iemand die graag weg wil, oordeelde het Hof dat ook deze bepaling in strijd is met de goede zeden: de keuze om al dan niet te blijven samenwonen, moest de man in vrijheid kunnen nemen. Kortom: u zult toch wat meer ouderwetse verleidingstactieken moeten gebruiken in een poging uw partner van een vertrek af te houden.

Foto: Wim van Hof

van de notaris

Mr. Jeroen te Lindert (46) is notaris te Doesburg. In zijn vrije tijd is hij zanger/pianist in een jaren 50 rock-'n-rollband.

Overzichtsfoto van een deel van het kamp

Reisverslag World Scout Jamboree

De World Jamboree is het grote scoutingkamp waarbij 45.000 scouts uit 160 landen van over de hele wereld één keer in de vier jaar bij elkaar komen. Afgelopen zomer vond het scoutingkamp plaats in de staat Virginia in de Verenigde Staten; voor twee leden van scouting Sweder van Voorst een mooie kans op een reis met veel belevenissen. Hummeloër Steven Willems (15) en Dremptenaar Rutger Bilderbeek (16) hebben in ons magazine van juni verteld over hun voorbereidingen op dit kamp. Hier leest u het verslag van Steven die voor ons een dagboek heeft bijgehouden van zijn belevenissen.

Op zondag 21 juli ben ik 's nachts om half 3 opgestaan om te vertrekken naar de scoutinggroep in Duiven waar onze groep van 40 mensen, de zogenaamde Stroopwafels, zich verzamelde voor de reis naar Frankfurt. We zijn om half 4 vanuit Duiven met de bus vertrokken waarna we rond half 8 aankwamen op het vliegveld van Frankfurt. Daar was het nog even zoeken maar uiteindelijk waren we op de juiste plek. Voor mij was het de eerste keer om te vliegen; ik vond het allemaal wel meevallen. Tijdens de vlucht van 8 uur en 45 minuten hebben we nergens last van gehad. Nadat we in Amerika waren aangekomen op het vliegveld van Washington zijn we vlekkeloos door de douane gegaan en in de bus gestapt. De temperatuurverschillen tussen Nederland en Amerika waren op dat moment heel groot. Vervolgens gingen we in een bus voor een reis van nog eens acht uur. Jammer genoeg had onze bus geen airco en het was dus verschrikkelijk warm. We kwamen maandag rond half 2 's nachts aan op het kamptrein. Gelukkig stonden onze tenten toen al klaar.

De volgende dag heb ik niet heel veel gedaan, net zoals de meeste anderen. Gelukkig was er nog niets ingepland voor die dag en daarom hebben we ook alleen maar met elkaar zitten praten, met Engelsen, Argentijnen en Zweden. Verder hebben we die dag het terrein verkend, maar meer ook niet. Jammer genoeg was het slecht weer en we zijn daarom maar vroeg naar bed gegaan.

De dag daarna heb ik ook niet veel meer gedaan dan het kampterrein verkend. Ook kregen we meer informatie over wat we konden doen en sloten we nieuwe vriendschappen. Het weer was die dag niet heel erg goed, maar we kwamen erachter dat het iedere ochtend rond

7 uur super koud is en het daarna snel opwarmt. We raakten bekend op het grote terrein en kregen een goed beeld van wat we te eten zouden krijgen: weinig vet maar veel suiker zoals een appeltoetje met maar liefst 500 calorieën. 's Avonds was de officiële opening, alle 45.000 scouts kwamen samen op het hoofdveld waar we naar de opening keken. Persoonlijk vond ik het een beetje saai aan het begin en een beetje kinderachtig, alles was heel erg deftig. Maar aan het einde werd dat voor mij goed gemaakt met een prachtige *droneshow*. De show was laat afgelopen, rond 23.00 uur. Gelukkig had iedereen vandaag zijn energie wel redelijk teruggekregen.

Woensdag 24 juli waren alle activiteiten voor het eerst open en heb ik geschoten met een semiautomatisch wapen: een *shotgun*. Dit duurde wel een aardige tijd om te doen aangezien we er heen moesten lopen, in rijen moesten staan, filmpjes met uitleg moesten bekijken en in nog meer rijen moesten staan. Daarom ben ik daarna teruggegaan naar ons eigen terrein waar ik heb zitten praten met anderen, leden van andere groepen en landen. Het eten was niet altijd van de beste kwaliteit. We hadden een systeem waarbij iedereen van een groepje (9 personen) de ene dag moest afwassen, dan een dag rust en dan een dag eten halen

en koken. En ondanks dat we al het eten mochten halen wat we wilden (voor de troep natuurlijk) was de keus niet heel erg groot, daarom aten we vaak rijst met saus en kip. Op donderdag 25 juli ben ik omdat ik het schieten zo leuk vond, nog een keer teruggegaan. Ook kwamen we erachter dat er allemaal bussen over het terrein reden, dus dat scheelde weer een uur lopen naar de schietbaan. Het duurde wederom allemaal best wel lang en daarom ben ik daarna teruggegaan naar ons eigen terreintje om een beetje met anderen van mijn eigen troep en van andere troepen te praten. 's Avond zijn we naar de Holland Hub gegaan, een tent aan de andere kant van het terrein waar ze allemaal typisch Nederlandse dingen deden, zoals koekhapen en karaoke. Ook kon je er Nederlandse lekkernijen halen. Om 22.00 uur moesten we alweer terug zijn van de leiding.

De dag daarna was cultuurdag. Ieder lid van de troep moest iets van zijn cultuur laten zien. Wij hebben poffertjes gebakken en stroopwafels uitgedeeld. Ook hadden we een sjoelbak en veel Nederlandse vlaggetjes opgehangen en opblaasbare stroopwafels neergelegd. Leden uit onze troep mochten een paar uur rondlopen om de culturen bij de andere troepen te bekijken. Daarna moesten ze terugkomen en mocht de andere helft gaan.

Op zaterdag 27 juli ben ik gaan schieten met *snipers*. Dat vond ik ook leuk, maar niet zo leuk als het schieten met de *shotguns*. Maar ik had niet heel veel tijd want de personen

waarmee ik liep moesten eerder weg om eten te halen voor de groep. Toen was ik maar meegegaan en heb nog even gerelaxt. Ik had de rust wel nodig, want later die dag werd besloten dat we naar de Big Zip zouden gaan. Dat is een kabelbaan van bijna 1 kilometer lang, waarop je een snelheid kunt bereiken van 90 kilometer per uur. Helaas konden veel personen niet meedoen omdat je minimaal 63 kilo moet wegen. Die groep ging de Canopy doen, allemaal kleinere kabelbanen door het bos. Maar omdat daar altijd lange rijen voor waren, wilden we vroeg weg.

Zondag 28 juli, half 4 's ochtends. We waren muisstil richting de Big Zip vertrokken in de koude ochtendlucht. Wat we deden mocht eigenlijk niet, want je mocht niet voor 7 uur je kampterrein af. Gelukkig hadden we geen problemen onderweg en we zagen zelfs nog een ree. Toen we er aankwamen om half 5 zaten er al heel wat mensen te wachten. Vooral veel Britten, zij hadden er geslapen. Ondanks de drukte konden wij er om 8 uur bijna meteen door. Eerst moesten we een berg oplopen, maar dat was het allemaal waard. De rit was hartstikke mooi, ondanks dat het maar 50 seconden duurde.

De volgende dag maandag 29 juli ben ik om half 1 opgestaan om met de anderen op het afgesproken punt te vertrekken naar de Canopy. We moesten weer heel stil zijn en dit keer hadden we geen leiding bij ons. De leiding wist ook niet dat we dit deden. Er waren ook beren en slangen gesignaleerd, terwijl er overal beveiliging was. Gelukkig kwamen we er zonder veel problemen en de bewaking die we tegen waren gekomen, was heel relaxt. Om half 2 kwamen we eraan en we waren de eersten. We hebben geprobeerd om wat te slapen. Gelukkig ging de Canopy al om half 8 open en het was hartstikke leuk. Later die dag kregen we meer informatie voor de volgende dag; we zouden naar de Mount Jack gaan, een wandeling van 12,5 kilometer.

Op dinsdag 30 juli zijn we rond 9 uur vertrokken met de groep. De route door de bossen was wel mooi maar het was ook zwaar, warm en vochtig. Nadat we twee uur gelopen hadden, waren we boven aangekomen. We hebben een beetje met hooibalen zitten prutsen, maar niet veel meer. Het uitzicht was wel mooi, maar dat was het wel. Want na een paar uur kwam er onweer. We hadden hier het hele kamp al last van gehad; dan ben je bezig met een activiteit en die wordt dan opeens afgeblazen vanwege onweer. Dus moesten we allemaal onder een grote metalen tent staan met z'n allen dicht bij elkaar, wat het domste is wat je kunt doen tijdens onweer, maar goed het moest. Toen het na een paar uur voorbij was, gingen we terug maar beneden. Dit ging uiteraard makkelijker en de weg was ook beter dus dat scheelde weer. Beneden hebben we niet veel gedaan, weer het typische eten met weinig vet en veel suiker, en 's avonds rustig in het gras liggen.

Woensdag 31 juni had ik helemaal volgepland, aangezien dit de laatste dag was. Ik heb met wat Zweden gesproken en ben met hen pijl en boog gaan schieten. Maar eerst ben ik

Op de schietbaan

XYCLESERVICE**MOSTERDTOCHT***de leukste
en gezelligste
fietstocht***Zondag****29 september!**

De Xycleservice Mosterdtocht is een gezins-fietstocht over een afstand van ongeveer 35/40 kilometer door de nabije omgeving met onderweg leuke paden, bezienswaardigheden en uitzichten.

U kunt starten tussen 11.00 en 13.00 uur en de finish is mogelijk tot 17.00 uur. De start is bij Xycleservice, Leigraafseweg 33F in Doesburg. De route wordt d.m.v. pijlen aangegeven en voor eventuele pech onderweg zijn er servicewagens. Deelname aan deze tocht is gratis en geheel op eigen risico!
Vooraf inschrijven is niet noodzakelijk maar wel gewenst i.v.m. de mogelijke opkomst voor de organisatie.

U kunt zowel telefonisch als via de mail uw deelname kenbaar maken, ook kunt u zich in de winkel van Xycleservice aanmelden.
Inschrijving bij de start op zondag 29 september is ook mogelijk !!!

Voor informatie en inschrijving:

www.xycleservice.nl, tel: 0313-412727, info@xycleservice.nl**RegioRijschool**www.regiorijschool.nl

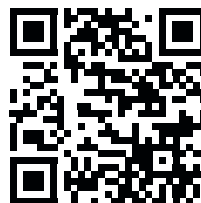
- ✔ Voor auto, motor, automaat en theorieopleiding
- ✔ Voordeel-lespakketten, spoedopleiding mogelijk
- ✔ Vlotte rijopleiding: niet meer lessen dan nodig

**Voordeel-
les-
pakketten****RegioRijschool Maarten Kolk**Van der Hardt Abersonlaan 10 - 6998 AX Laag-Keppel
T: 06 - 549 751 39 - I: www.regiorijschool.nl**HOVO****Achterhoek & Liemers**

HOVO A&L organiseert in Doetinchem cursussen in collegevorm, gericht op mensen vanaf 50 jaar. HOVO Achterhoek en Liemers is onderdeel van Iselinge Hogeschool te Doetinchem.

Het cursusprogramma voor het cursusjaar 2019-2020 omvat de volgende vakgebieden:

- Amerikaanse geschiedenis
- Biologie
- Chinese geschiedenis
- Economie
- Egyptologie
- Europakunde
- Filosofie
- Geologie
- Geschiedenis van het christendom
- Het Midden-Oosten
- Klassieke literatuur
- Kunstgeschiedenis
- Muziek
- Neuropsychologie
- Religiewetenschappen
- Ruslandkunde
- Sociale geschiedenis

Voor uitgebreide informatie en inschrijven, zie de website www.hovo-al.nl

nog voor de laatste keer gaan schieten met *shotguns*. Dit was mijn vierde keer schieten en het was nog even leuk als de eerste keer. 's Avonds kwam er een groep van negen Zweden bij ons eten en daarom gingen ook negen mensen van ons naar hen toe. Ik was bij mijn troep gebleven en heb zitten praten met de Zweden die bij ons waren. Het was een leuke avond.

De volgende dag donderdag 1 augustus was de dag van de afsluiting. Het eerste gedeelte was weer heel erg deftig. Alle landen werden naar voren geroepen en dat duurde heel lang. Daarna kwam iemand van de VN en toen dat allemaal voorbij was, kwamen er artiesten optreden. De groep die ik erg leuk vond was Light Balance, een gave dansgroep die mee had gedaan aan America's Got Talent. Na hun show was er vuurwerk en een lasershow. De afsluiting had niet voor niets 1,5 miljoen dollar gekost.

Op 2 augustus gingen we weg van het kamperrein, waarna onze nareis begon. We gingen die dag met de bus naar Washington. Daar verbleven we op een campus die best wel groot was en daar konden we iedere ochtend, middag en avond *all you can eat* krijgen. En we hadden na twee weken eindelijk weer bedden om goed te slapen. 's Avonds gingen we met alle troepen van Nederland een film kijken op de campus waarna we eindelijk mochten gaan slapen. De volgende dag had iedereen een rustdag. Je kon van alles doen, maar ik besloot samen met een paar anderen een beetje bij te komen van alles wat we tot nu toe hadden gedaan. Na tien dagen aten we eindelijk wat anders, wel ongezond meestal. We konden weer warm douchen wat ook wel fijn was.

In elke tent slapen twee scouts

's Avonds was iedereen nog bij elkaar langsgestaan en hadden we het laat gemaakt. Op zondag ging onze troep samen met 12 andere troepen naar Mount Vernon, de plek waar de eerste president van Amerika, George Washington, zijn landgoed had. We zijn bijna de hele dag daar geweest en persoonlijk vond ik het niet heel veel bijzonders, maar ik kan in ieder geval zeggen dat ik er ben geweest. Je kon ook wel duidelijk zien dat we toeristen waren. De Amerikanen behandelden de plek met bijzonder veel respect, alsof ze in het Witte Huis waren.

Op mijn verjaardag, 5 augustus, zijn we naar een outdoor park gegaan, waar ik voor het eerst heb geraft. Daarna zijn we naar nog een Canopy gegaan. Beiden activiteiten vond ik heel erg leuk, zeker het raften en ik heb me er heel goed vermaakt. Voor mijn verjaardag hebben we die dag niks bijzonders gedaan. Dat kwam de volgende dag toen er ook nog anderen jarig waren. Het was te merken dat sommigen steeds sneller boos werden of geïrriteerd raakten. Dit kwam natuurlijk door het slaapttekort en het continu bij elkaar zijn.

De volgende dag gingen we naar Greatfalls en een shopping center. Het park vond ik prachtig en de watervallen waren hartstikke mooi. Jammer genoeg waren we er niet super lang, want daarna moesten we nog naar een shopping center, waar we de rest van de dag zijn geweest. Na het eten hebben we onze verjaardagen gevierd met wat cake en een speciale badge met daarop: *it's my birthday on the 24th world scout jamboree*. En net die avond mochten we niet meer op elkaars kamer komen vanwege overlast.

Woensdag 7 augustus. Rond 3 uur stonden we op om naar New York te gaan. We hadden een lange busreis voor de boeg. Dan gingen we met de New York ferry naar Manhattan. Op onze eerste dag in New York hebben we Wall Street gezien, China Town, Central Park en nog veel meer, maar niks wekte zoveel indruk als Times Square en het 9/11 memorial en museum. Toen we naar Times Square liepen, ging het helaas regenen en niet zo'n klein beetje ook. Vanaf dat moment liepen er gewoon rivieren door New York. Gelukkig kregen we wel aardig wat vrije tijd op Times Square om rond te lopen. Daarna gingen we naar ons hostel naast Central Park om te slapen.

De tweede dag in New York hebben we nog meer gedaan: Central Park, Fifth Avenue, Bryant Park, Grand Central Terminal, Rocke-

Times Square in New York maakte veel indruk tijdens de nareis

feller Center, het gebouw van de Verenigde Naties en Dumbo. Bryant park (een bibliotheek) en Central Terminal (het centrale treinstation) vond ik prachtige gebouwen. En Central Park vond ik een hele aparte belevenis in de drukte. Daarna hebben we een lange wandeling gemaakt door Fifth Avenue en we zijn daarna naar het gebouw van de Verenigde Naties gegaan, wat best wel leuk was. We eindigden de dag bij Dumbo en dat betekent *Down Under Manhattan Bridge Overpass*, waar we kort mochten rondlopen. Onderweg hadden we gegeten op een boot met de andere groepen die naar New York waren gegaan en we kwamen weer laat terug.

Op de een-na-laatste dag zijn we naar een paar bekende plekken geweest, zeg maar de bekendste plekken van Amerika: het Witte Huis, the Capital, Washington Monument en nog een aantal andere monumenten in die omgeving. Niemand had meer echt zin in die dag, iedereen was moe. Het was warm en iedereen wilde eigenlijk wel weer naar huis. Alsnog heb ik wel genoten van die dag. Het was leuk om eens een keer op een plek te komen die je vaak op televisie ziet. 's Avonds moesten we onze spullen inpakken want de dag daarna zouden we weggaan. De laatste dag hebben we niet heel veel gedaan. Het enige was het Air en Space Museum waar veel mooie en oude vliegtuigen en raketdelen stonden, maar waar niemand meer zin in had. Daarna vliegen. Het was een nachtvlucht. Gelukkig duurde het een uurtje minder dan de vorige keer: nu maar 7 uur en 45 minuten. Vervolgens weer met de bus terug naar Duiven waar we om 12 uur aankwamen. We namen afscheid van elkaar en we gingen huiswaarts, moe maar voldaan.

Tekst: **Rinus G.M. Rabeling**

Foto: **Fred van Daalen**

De zomer is voorbij, lang leve de herfst...

Na de erg warme zomer van vorig jaar konden we ook dit voorjaar en zomer weer genieten van veel zon. Soms misschien wel teveel zon! De natuur had het ook dit jaar niet gemakkelijk. Het voorjaar was zelfs

nog droger dan in 2018. Maar nu een groot deel van de vakanties weer voorbij zijn en de dagen weer korter worden, staat de herfst voor de deur. Krijgen we een nat najaar met spannende herfststormen?

In ieder geval kunnen we op bovenstaande foto alvast genieten van de fraaie herfstkleuren van 'onze' Hessenweg. De Hessenweg is in de loop der eeuwen een soort bindend element geworden tussen onze

dorpen en haar inwoners. Van Hessencombinatie en Hessenhuus tot Hessenherberg, Hessenbad, Hessenhal, Hessenrijders tot misschien wel toekomstig Hessendaal...!

Heilbron: 'Klanttevredenheid is ons enige bestaansrecht'

Betalen, sparen, verzekeringen, hypotheek, pensioenen, makelaardij en nog veel meer. Wat er ook gebeurt in uw leven, de adviseurs van Heilbron helpen u graag bij uw financiële zaken.

Hummeloër Hans Noij is adviseur hypotheek en verzekeringen voor particulieren bij Heilbron, dat al sinds 1932 in Doetinchem is gevestigd. Hij spreekt veel klanten, op kantoor of bij ze thuis. 'Onze kracht is dat we heel veel kennis en kunde bij elkaar hebben. We zijn zelfstandig adviseur van RegioBank en kunnen daardoor alle bancaire producten aanbieden. En als ik even iets niet weet, dan vraag ik het een collega. We hebben alle kennis op ons kantoor onder één dak. Daardoor kunnen we op financieel vlak echt zorgen wegnemen bij een klant. Dat maakt dit werk zo mooi. Een klant die een huis wil kopen, wil altijd snel geholpen worden. Als alle benodigde stukken zijn aangeleverd, ontvangen wij bij veel geldverstrekkers binnen 48 uur bericht of de hy-

potheek wordt geaccepteerd. Dat is in mijn ogen waar dienstverlening om draait, want een tevreden klant is de mooiste waardering.'

Vertrouwen is de basis

Martijn Pothof adviseert ondernemers over hun verzekeringen. 'We doen echt veel voor een klant; precies zoals we zelf ook graag behandeld willen worden. Vertrouwen is de basis voor een goede relatie, maar deskundigheid en bereikbaarheid zijn zeker zo belangrijk. Elke klant heeft hier direct contact met zijn adviseur en binnendienstmedewerker. Het nauwe contact met mijn klanten geeft me energie. Door de omvang heeft Heilbron contacten met vrijwel alle verzekeraars, zodat we een degelijk en onafhankelijk advies kunnen geven.

Een schademelding doen? Dat kan bij ons 24 uur per dag, zeven dagen per week. Met die korte lijntjes maken we het verschil en werken we voortdurend aan een hogere klanttevredenheid. Want tevreden klanten zijn tenslotte ons enige bestaansrecht.'

Heilbron

Edisonstraat 92
7005 RE Doetinchem
T: 0314 – 37 32 60
E: info@heilbron.nl
I: www.heilbron.nl

In het dialect

Ons dialect moeten we zo veel mogelijk koesteren. Het is een onderdeel van onze (cultuur)historie, in gesproken en geschreven woord. Het geeft eigenheid aan de streek en versterkt in hoge mate de saamhorigheid. Deze rubriek wordt gevuld met bijdragen in de streektaal. Soms van gastschrijvers, die per aflevering door de redactie worden benaderd, of met nagelaten werk van overleden inwoners. In dit nummer een verhaal over een van de vele kiepenkerels die in vroeger tijden vanuit Duitsland met hun handelswaar door onze streek trokken.

'n Dooie kiepenkeerl verköch niks meer...

Ongeveer driehonderd jaar geleje kwamen de eerste kiepenkeerls vanuit Prusen naor onze streken. Allemaol arme leu die in hun eigen omgeving niet meer an de kost konden kommen. In die tied was 'n groot deel van de bevolking in dit Duutse gebied straotarm. Helemaol a'j ok nog 's katholiek wazzen. In 't begin heitten 't nog gin kiepenkeerls ('n soort marskraomers) mor hannekemaaiers. Arme keuterboeren met vaak grote gezinnen die van de boerderi-j niet konden laeven. Disse *Hollandgänger* gingen in 't veurjaar in ons land törf staeken en in de zomer aoveral heujen. Gres meien met de zeis. Disse keerls werden toentertied 'hannekemaaiers' geneumd. Naor Sint Jan, die bi-j ons in 't oosten ok wel Hannes werd geneumd. Zien feestdag was op 24 juni, an 't begin van de zomer. In de omgeving van Mettingen in Westfalen en iets wieter in Niedersachsen was dat ok 't geval. Jonge keerls trokken in 't veurjaar

en de zomer lopes naor Nederland um te gaon warken en zo geld te verdienen veur de familie thuus. Soms gingen ok oudere landarbeiders met. Meestieds trokken ze in groepkes disse kante op, 'n enkeling ging allene op pad. Ze liepen zo soms bienao 200 kilometer of meer.

Nao 'n paar maonden werken zo lang 't lich was, gingen ze weer op huus an. 't Verdienende geld in de bule en vaak ok nog wat handelswaar um in eigen dorp te verkopen. Door kwammen ze de kolde winter wel met deur.

Nao verloop van joren kwammen ze d'r steeds meer achter dat met handel zeker zo völle te verdienen was as met al dat geploeter op 't land. In eigen omgeving werd gekekken wat er allemaol in 'n kiepe (een grote mand op de rugge) met kon aover den paol. Kneupe en band, stenen sigarenpiepkes, katoenen kousen, wollen sökke, leren handsen, snuufdeuskes van kopper

en zilver, gespen en riemen, vingerhuidjes, nepparelkettungen, ooringen, snotduukskes, mouwkneupe, scheren en kammen, polleppels en bössels, naoldenkokers en tandenbössels, potlooie en krietjes, körketrekkers en knieptengeskes, horloziebandjes. En nog völle völle meer, as 't mao in de kiepe kon. Soms was dén wel 50-60 kilo zwoor. Vanaf die tied was de hannekemaai-er veranderd in 'n kiepenkeerl, een Duutse marskramer die ruum tweehonderd jaar met zien kiepe deur 't grensgebied trok. Sommige jonge kiepenkeerls, veural uut de omgeving van Ochtrup en Stadtlohn, waren onderweg met 'n kiepe vol scheurderwark. Allemaol pötte, bördjes en kommen van pottebakkeri-jen uut die omgeving. Dat was onmundeg zwoor op de rugge, soms tot aover de 100 kilo! 'n Enkele keer kwammen ze zelfs met 'n hondenkarre of met 'n aantal pakezels. Veur de terugweg ging d'r weer pröttel van hier met in de kiepe, um thuus te gebruiken of um gund te verkopen. Meestal gingen ze in 'n jaar wel vief of zes keer op en neer.

't Was um 1800 dat 'Täöje Jupp', niemand kende in disse omgeving zien achternaam, in 't veurjaar vanuit Espel-Recke, 'n klein dörpke in de omgeving van Mettingen in Westfalen, zien kiep weer had volgepakt, zien familie gedag zei en op weg ging naor de Achterhoek. Hi-j trok langs de verschillende plaetskes en buurtschoppen. Hi-j had zo zien vaste adressen en werd aoveral goed ontvangen. Hier 'n natje, door 'n dreugje. Slaopen bi-j een boer in de schöppe, in 't heuj.

Hi-j kwam aover de grens en liep dan zo via Grolle, aover den Helweg richting Dörrekum of Zelle en zo wieter aover de olde Hessenweg naor Hummel. Iederene kende 'm door wel. 't Was een aardige keerl. En met 't sandplat uut zien geboor-

DREMPTSE KERMIS 2019

Kom met de kermis lekker eten in 't Hessenhuus!

KEUZE UIT VIER MENU'S:

Gebakken schnitzel

Saté van de haas

€ 12,50
PER MENU

Shaslick

Gebakken zalmfilet

**BEIDE KERMISDAGEN GEOPEND:
OP ZONDAG VAN 16.00 TOT 22.00 UUR EN
OP MAANDAG VAN 15.00 TOT 22.00 UUR.**

MET GEZELLIGE LIVEMUZIEK!

Graag tot ziens in 't Hessenhuus!

www.hessenhuus.nl

**Voor kwaliteit
groot of klein
moet u toch bij
snackbar Oost zijn.**

Ook voor feesten en partijen

tel: 0615428204

HAARWERKBOETIEK

REINTJES

Gespecialiseerd in haaraanvulling op maat.

Het succesvolle systeem "Dynamic"
(permanente bevestiging)

Totale haaraanvulling voor dames,
heren en kinderen.

Is bezoek in de Haarwerkboetiek voor u
niet mogelijk, dan kom ik naar u toe.

Privacy gegarandeerd.

Behandeling volgens afspraak.

Tel: 0575 - 45 25 24 (Dianne Roordink)

E-mail: info@haarwerkreintjes.nl

Website: www.haarwerkreintjes.nl

Ruurloseweg 16
7255 DH Hengelo (Gld)
tel. 0575-45 25 24

In het dialect

tedorp Espel kon hi-j zich prima verstaanboor maken met de Hummelse sprekkers.

Jupp had de hele waeke al goed verkoch en ook in Hummel had e niks te klagen. Hi-j vertelde iederene in de gelagkamer van den Golden Karp, bi-j 'n pot echt Hummels bier, aover zien bienao laege kiepe en zien goed gevulde geldbule. De familie in Espel zol aover twee waeken bi-j zien terugkomst wel erg tevraen waezen. Nog twee dagen naor Doezebörg, 'n betjen spöl veur de handel thuus metnemen en dan geet 't weer op huus an.

Tegen tweeduuster geet Jup, 'in guter Laune', richting de Kroep-in an de Tolstraote. In die tied was de Kroep-in behalve boerderi-j ok 'n herberg an de deurgaonde weg van Emmerik aover Keppel en den Toldiek naor Baok en Zutphen. Mor wat door allemaol precies gebeurd is, is niet dudelek geworden. De kiepenkeerl is in ieder geval niet in Doezebörg angekommen. Hi-j zol zich door de andere dag bi-j herberg De Kraak, 'n endje veur de Meipoort, met zien negosie melden. De volgende dag dejen d'r in Keppel en Hummel al geruchten en de spannendste verhalen de ronde aover 't lot van 'Täöje Jupp'.

In 't bos bi-j de Baolenviever in de buurte van de Hessenweg werkte Hent de olde kaolenbrander. Hi-j kende Jupp al völle joren en maakte altied een präötje as hi-j 'n paar keer per joor veurbi-j kwam. Hent had geheurd dat ze Jupp in de Kroep-in kold hadden gemaakt. Iemand had 'm verteld dat de waard van de Kroep-in had

geheurd dat Jupp völle geld bi-j zich had en dat kon e goed gebruiken. Den man die 'm dat vertelde was 's aoves onderweg gewes veur familiebezuuk in de Lamstraot. Hi-j had 't voetpad deur de Hazenbrink langs de Kroep-in genomen. Hi-j vertelde: 'Er scheen lich deur de hartvormige aopeningen in de luken, die an de veurkant van 't huus geslaoten waren. Ik kon mien 'n betjen opdrukken en zo deur die kleine aopeningen de hele kökken goed aoverzien. De estrikken vloer was helemaal opgebraoken. De waardin stond in 't halve duuster met 'n stalluchte in de hand en de waard van de Kroep-in, met zien behaorde en met bloed besmeerde armen, douwde 'n dooie kiepenkeerl in 'n groot gat in de kökkenvloer...'

Iederene in Hummel was aoverstuur. Was dat 'onze' Jupp? Was 't verhaal wel woor? Wat mo'w d'r now an doen? Niemand had 'n oplossing, iederene was te bang want den kroegbaas van de Kroep-in was 'n alderjebes rare keerl. En stel dat 't niet woor was en Jupp niet naor Doezebörg maor meteen terug was gegaon naor Espel. Ja, dan he'j 't schaop an 't drietien! Dus dan toch mor op zien Achterhoeks: wi-j zölt wal zien!

Woor of niet woor; 't volgende joor hebben ze den 'Täöje Jupp' in ieder geval niet meer gezien... niet in Grolle, niet in den Helweg, niet in Zelle of Doezebörg en ok niet meer in Hummel... Alle leu misten dén aardige Pruus en ok vervaelend: zien negosie is jammer genog niet meer te koop...

Kiepenkeerl met koperwaren umstreeks 1750 in de Achterhoek

Hessenwegen en Kiepkereels in de Achterhoek

Tot en met 1 maart 2020 vindt er in Streekmuseum De Roode Tooren te Doesburg onder bovenstaande titel een boeiende tentoonstelling plaats. Doesburg kende in de 15e en 16e eeuw een belangrijke bloeitijd als lid van het invloedrijke internationale Hanzeverbond. Ook na deze periode werd het handelsverkeer in de Achterhoek richting Doesburg onder andere voortgezet door voerlieden uit Duitsland. Zij trokken met hun zwaar beladen Hessenkarren met handelswaar, vaak met meerdere paarden bespannen, over de bekende Hessenwegen in onze omgeving. Men ging onder meer via Hummelo en Doesburg over de Veluwe naar diverse andere bestemmingen in ons land.

Aan het einde van de 18e eeuw liep ook dit handelsverkeer aanzienlijk terug. Door minder goede economische omstandigheden aan het eind van de 18e en begin van 19e eeuw zochten echter veel handelslui en ambachtslieden uit Westfalen hun geluk in ons land en dus ook in de Achterhoek. Zij kwamen onder meer als Kiepkereel, een soort marskramer, met handelswaar in een kiepe op de rug (een grote mand). Via het Doesburgse Pad liepen de Kiepkereels meestal vanuit Hummelo naar Doesburg.

Openingstijden van het museum: di t/m vr 11.00-17.00 uur en za-zo 13.00-17.00 uur. De entree is gratis.

Kunstuurtje aan huis

Het Kunstuurtje aan huis is een project dat nu een jaar loopt en dat mogelijk wordt gemaakt door de Gemeente Bronckhorst. Maria van der Post van de Gruitpoort en Nel van der Meulen, vrijwilliger bij Lang Leve Kunst, vroegen samen met Machteld van der Meij, programmaleider bij Lang Leve Kunst, een subsidie aan van het Innovatiefonds. Ze hadden een goed idee, namelijk om met een kunstenaar bij mensen aan huis te komen om hen een leuke en positieve beleving te bezorgen. Het Kunstuurtje aan huis is bedoeld voor mensen die om wat voor reden dan ook wel een oppeppertje kunnen gebruiken. Onder het genot van een kop koffie met chocolade – want chocolade geeft een goed gevoel en dat is het uitgangspunt van dit project – hebben we het over het Kunstuurtje terwijl we uitkijken op zonnig Hummelo, want vanuit Nels appartement aan het begin van de Sliekstraat hebben we een prachtig uitzicht.

‘Ons meetpunt is het glimmen van de ogen. Als dat nog niet is gebeurd, hebben we nog niet gevonden waar de mensen blij van worden.’

Nel van der Meulen

Voor wie?

Nel: ‘Uitgangspunt voor het Kunstuurtje aan Huis was dat we iets wilden doen voor mensen die een positieve ervaring kunnen gebruiken, waardoor ze een goed gevoel krijgen en wat een prikkel geeft om zelf iets te gaan ondernemen.’ De doelgroep is niet de mensen die zelf de weg al weten te vinden naar de Gruitpoort of een organisatie als Lang Leve Kunst, maar is eigenlijk een

verborgen groep. Maria: ‘Voor ons was het van belang dat we mensen aanspreken die dit project écht kunnen gebruiken, maar zich hiervoor niet snel uit zichzelf zouden opgeven.’ Opdrachtgever van het project is de gemeente Bronckhorst, die hiervoor echt de nek heeft uitgestoken. De deelnemers moeten dus uit de gemeente komen en de meewerkend kunstenaars liefst ook.

‘Het is zo leuk dit, je wordt weer aangesproken op iets anders.’

V, 83 jaar

Olievlek

Het project is van start gegaan in de voorma-

lige gemeente Hummelo & Keppel, voornamelijk omdat Nel hier woont. Nel: ‘Ik kan gemakkelijk het pad bewandelen, omdat ik kan zeggen: Ik kom hier ook vandaan. Ik kom op allerlei manieren met mensen in contact en grijp allerlei gelegenheden aan om ons project ter sprake te brengen.’

Maria: ‘Een grappig verhaal, want ik was hier een keer bij Nel... ding-dong er werd aangebeld en er kwam iemand aan de deur om wat te verkopen.’ Nel: ‘Of ik tulpen wilde kopen van de Rotary, de opbrengst kwam ten goede aan een tuinstetje voor Hyndendael. Ik kocht de tulpen, maar ik zei: mag ik nog een vraag terugstellen? Mag ik u wat flyers meegeven? We komen aan de praat en het blijkt dat deze mevrouw zelf ook in deze branche zit, want ze werkt bij Sensire, zo heb ik daarmee een linkje kunnen leggen. Meneer Janssen van de Spar vraagt ik: Goh, jij komt bij veel mensen thuis, die om wat voor reden dan ook niet zelf de boodschappen kunnen doen. Zou jij bij het bezorgen deze flyer willen meegeven? Als ik bij de kapper wat over mezelf vertel, vertel ik ook over dit project en leg er flyers neer. Zo maken we een olievlek met persoonlijk contact.’ Het persoonlijke contact en het via mensen bereiken, werkt goed. Maria: ‘Je merkt dat mensen iemand nodig hebben die ze aanspoort: dit is goed en dit doet je vast goed. Wij zeggen ook altijd: we komen eerst gewoon kennismaken en drinken een kop koffie. Als mensen dan denken, nee, dit is niks voor mij, heb je in elk geval even gezellig samen koffie gedronken en een leuk gesprekje gehad.’

‘Mensen kunnen iets nieuws ontdekken, iets leren en nieuwe mensen ontmoeten.’

Maria van der Post

Zoveel mensen, zoveel wensen

Inmiddels doen er meer dan veertig mensen mee aan dit project of hebben het al afgerond. Het uitgangspunt is telkens heel verschillend en geen een project is hetzelfde. Maria: ‘We proberen te kijken naar wat iemand raakt, waar iemand blij van wordt en daar proberen we op in te spelen. Er moet wel altijd een kunstzinnig element in zitten,

maar doordat je een professionele kunstenaar inzet, komt er altijd wel iets naar boven.' Nel: 'We letten in een kennismakingsgesprek altijd heel erg op de ogen. Als de ogen niet gaan glimmen, hebben we nog niet het goeie gevonden.' Maria: 'Bij de eerste kennismaking proberen we altijd te zoeken naar wat voor vraag we kunnen neerleggen bij de kunstenaar. Er was bijvoorbeeld eens een mevrouw heel duidelijk en ze zei: leer mij watergezichten schilderen. Iemand anders zegt: ik wil graag goed schaduwen kunnen maken met verf. Of een mevrouw kwam met de vraag: ik heb vroeger altijd piano gespeeld, dat doe ik nu niet meer, maar ik zou heel graag willen dat de piano weer een plekje in mijn leven krijgt. Dat soort dingen. Of ik was bij een mevrouw: ik heb heel veel mooie dingen meegemaakt in mijn leven en eigenlijk wil ik het graag opschrijven, maar ik heb geen idee hoe, of waar ik moet beginnen. Nou, daar kunnen we een schrijfdocent naartoe laten gaan. Dus mensen kunnen iets gaan ontdekken, iets leren en nieuwe mensen ontmoeten. En kunstenaars vinden het leuk om mee te werken, want wanneer krijg je nu de kans om één op één met iemand te werken?'

'Heb er erg van genoten en veel geleerd. Ik heb een aantal techniekjes geleerd en enkele tips gehad. Ik heb één schilderij gemaakt en dat werd met de week mooier doordat we er elke week weer wat aan toevoegden. Kortom het was een schot in de roos'

V, 62 jaar

De kunstenaars

Er wordt geprobeerd om alleen met kunstenaars uit de gemeente Bronckhorst te werken en dat lukt aardig goed. Maria: 'We zijn begonnen met het netwerk van de Gruitpoort. Het is belangrijk dat we de kunstenaars kennen, dat we weten wat ze in huis hebben en dat ze met oudere mensen kunnen omgaan. Want meestal werken we toch met oudere mensen. In principe is het bedoeld voor mensen van 55+, maar we maken ook wel uitzonderingen hoor. De jongste deelnemer is 44 jaar.' Een kunstenaar

komt drie keer bij de deelnemer op bezoek voor een kunstuur aan huis. Maria: 'Dat lijkt misschien weinig, maar het is ook echt bedoeld als aanjager, een positieve boost om vervolgens zelf aan de slag te kunnen gaan.'

'Ik ga gedichten maken met een dichteres. Dit geeft me weer wat reuring in het leven!'

V, 86 jaar

Ervaringen van kunstenaars

Een van de meewerkend kunstenaars is Fieke Jolink uit Hummelo. Zij is leerkracht in het basisonderwijs en kunstenaar met een atelier grenzend aan haar huis: Project1Art aan de Van Heeckerenweg.

'Ik kom er altijd blij van thuis'

Fieke Jolink

'Je geeft mensen een ervaring, het geeft ze een positieve boost en ze zijn je echt dankbaar. De mensen die deelnemen aan dit project willen echt wat doen en hebben de spirit om iets nieuws aan te gaan. Ik heb het twee keer gedaan en beide keren zijn mensen aan iets begonnen wat ze nog nooit eerder hadden gedaan. Allereerst ga ik in gesprek, probeer ik erachter te komen wat mensen leuk vinden en probeer ik ze te inspireren. Ik neem wat dingen mee, om hen te laten kennismaken met verschillende materialen en technieken en om ze enthousiast te maken. Het doel is dat ze na het kunstuurje meer weten dan ervoor. Bij een mevrouw was ik één keer geweest en had toen mijn eigen verf meegenomen. De keer erop kwam ik bij haar en had ze zelf al die verf nieuw gekocht. Deze mevrouw heeft er nu echt een nieuwe hobby bij gekregen.'

Helma Snelooper is verhalenverteller, schrijver en dichter, met een verpleegkundige achtergrond. Ze woont in Amsterdam, maar haar wortels liggen in Hummelo.

'Er waren tranen van ontroering, bij haar, maar ook bij het publiek'

Helma Snelooper

'Ik ben door Maria van der Post gevraagd voor dit mooie project. Ik heb met twee deelnemers gewerkt. De ervaringen met de eerste mevrouw waren heel bijzonder. Ze was dik in de negentig en had een heel eigen taalgebruik, met veel archaische woorden. Ze maakte mooie zinnen en formuleerde veel wijsheden. Gewoon hoe zij praatte was al poëzie. We zijn dicht bij haar eigen taalgebruik gebleven bij het maken van een gedicht. Je hoeft niet te rijmen, zei ik haar. Want dat probeerde ze gelijk heel erg. In de drie ontmoetingen vertelde ze veel over haar jeugd, haar liefde voor de natuur en haar omgeving. Het zijn hele mooie gedichten geworden, die we samen hebben gepresenteerd in De Bongerd in Steenderen; de dagopvang waar zij naartoe gaat. Ik leidde het in en zij las al haar gedichten voor. Daar was ze heel trots op. De aanwezige mensen waren ook trots en enthousiast na het horen van de gedichten: 'Ja, zo is ze echt.' Er waren tranen van ontroering, bij haar, maar ook bij het publiek.'

'De verhalen uit mijn jeugd hebben weer betekenis gekregen.'

M, 82

Samen wat opbouwen

Fieke: 'Iemand wilde graag met olieverf leren schilderen. Basiskleuren en dan mengen. Het mengen zelf was al een heel proces, met alleen de primaire kleuren. Daarna met verschillende penselen, verschillende technieken leren en leren hoe je een schilderij opbouwt. We hebben samen één schilderij gemaakt en eigenlijk ieder onderdeel aangepakt. Iemand anders wilde teken- en schilderskills onder de knie krijgen. Ze had na onze kennismaking allemaal pagina's met voorbeelden uitgezocht, het gaat dan echt leven. Ik denk dat het voor mensen heel prettig is om even uit je gedachten te zijn en lekker met je handen bezig te gaan. Dan kom je los van je zorgen van de dag. Als je dat vervolgens vol kunt houden als hobby is dat een verrijking voor het leven, want een paar zen-momentjes op een dag, dat is natuurlijk nooit verkeerd. De mensen waarmee ik heb gewerkt zijn absoluut geen eenzame of zielige mensen. Ze hebben een

**Gasthuisstraat 20
6981 CS Doesburg
Tel: 0313-472878**

Openingstijden:
maandag gesloten
dinsdag van 9.00 tot 18.00
woensdag van 9.00 tot 18.00
donderdag van 9.00 tot 18.00
vrijdag van 9.00 tot 18.00
zaterdag van 9.00 tot 17.00

Wilt u ook een keer beleven hoe een e-bike met middenmotor fiets?
Komt u gerust langs om de verschillen zelf te ervaren.
Sonneveld Rijwielen voor kwaliteit en service.

- › AUTORUIT VERVANGEN
- › STERREPARATIE
- › VOORRUIT POLIJSTEN*
- › KENTEKEN GRAVEREN
- › AIRCOSERVICE*

GG
GlasGarage.nl

Specialist in autoruiten!

**Autobedrijf
Melgers**

Hoge Wesselink 2
7221 CJ Steenderen
Tel. (0575) 451974

› **GLASGARAGE. SNEL EN ALTIJD IN DE BUURT!**

Autoruit stuk? Haast? Met ruim 80 vestigingen is er altijd een GlasGarage bij u in de buurt die u razendsnel helpt! En doet dat tegen de laagste kosten voor u. Bovendien krijgt u levenslange garantie en zijn er doorlopend leuke acties. Vraag ernaar bij de vestiging bij u in de buurt of kijk op onze website.

M. LEISINK

BOUWONDERNEMING

TIMMERWERKEN - VERBOUW - ONDERHOUD

Strengsche Veld 25

6996 DK Drempt

T 06 - 12 99 60 05

E maurice@leisinkbouw.nl

I www.leisinkbouw.nl

aantal dingen op hun pad gekregen, waardoor ze bijvoorbeeld even wat minder mobiel zijn en een duwtje in de rug kunnen gebruiken. Het voelt heel waardevol voor mensen, dat is wat ik zo belangrijk vind.'

Een zoektocht

Helma: 'Bij de tweede mevrouw was het project een zoektocht, ze had net een dierbare verloren. Zullen we gedichten maken, vroeg ik. Ze had zelf al heel veel poëzie gelezen en kende ook heel veel gedichten. Voor het schrijven legde ze de lat heel erg hoog. Ze gebruikte mooie beelden en was ook heel poëtisch. Ze vertelde dat ze vroeger tijdens het melken van de koe gedichten uit haar hoofd leerde. In een periode van verlies zocht ze naar betekenis en alleen het erover praten deed haar al heel goed. Het ging hier minder om het eindresultaat. Ze haalde filosofen aan en poëzie die ze kende. Het is mooi wat kunst kan betekenen. Of je nu gaat schilderen of schrijven of wat dan ook; je geeft het vorm.'

'Ik ben erachter gekomen dat ik het leuk vind om te schilderen. Dat ga ik nu samen met anderen uit de buurt doen.'

V, 73

Wat eruit ontstaat

Maria: 'Het is geweldig om te zien wat er allemaal voor moois ontstaat uit dit project. Er was een mevrouw die zei: Ik heb nu geleerd om te schilderen, maar zijn er niet meer mensen die van schilderen houden? Zo is het idee ontstaan om een groepje op te richten: Koffie met Kwast. Een kunstenaar is er de eerste paar keer bij om een en ander te begeleiden, maar daarna kunnen mensen zelf gewoon wekelijks samenkomen. Dat is toch prachtig, dan ben je in de tachtig en dan denk je: Woow, dit vind ik eigenlijk heel leuk.' Nel: 'Een deelnemer was beperkt aan haar handen, maar na drie keer werken met een kunstenaar heeft ze allerlei skills en technieken geleerd op schildergebied, mét haar beperking, wat zorgde dat ze toch haar handen kan blijven gebruiken. Ze was aan het revalideren en ineens zag ze weer nieuwe dingen voor zich die ze kon doen.'

Een mooie ervaring voor een mantelzorger

Voor mantelzorgers kan dit project zorgen dat men even uit de rol van verzorger stapt. Nel: 'Ik ben bij een echtpaar geweest, waarvan de vrouw dementerend is. Daar is een zangeres naartoe gegaan. Samen zijn ze liedjes gaan zingen. Later is dit echtpaar ook samen

gaan tekenen. Zo ben je allebei even in een andere rol en kun je samen ontspannen. De mantelzorger komt dan even een beetje uit de zorgrol, dat werkt heel fijn en ontspannend en zo krijgt de mantelzorger eigenlijk een cadeau. Van de gemeente Bronckhorst wel te verstaan.' Maar ook voor een mantelzorger alléén kan dit project veel betekenen. Nel: 'Ik ontmoette een mevrouw die heel lang voor haar partner gezorgd had. Toen haar man uiteindelijk werd opgenomen was ze helemaal op.' Maria: 'Soms verlies je jezelf als mantelzorger, je raakt vrienden kwijt en komt er ineens achter: o, ik ben er eigenlijk zelf ook nog. Hoe zoek je dan weer contact? Van de buitenkant denk je van sommige mensen: o, die hebben zoveel te doen. Maar toch voelen ze zich niet helemaal senang.'

Past het in de doelstelling?

Nel: 'We kunnen voor heel veel mensen iets betekenen. Als het maar in de doelstelling past: Mensen iets leuks laten beleven, voor wie dat niet vanzelfsprekend is. Een wat jonger iemand kreeg een ongeluk, was helemaal uit de running, had een eigen bedrijf. Ze zei: daar kom ik niet voor in aanmerking, want ik ben nog niet zo oud. Jawel, want als dit project een bijdrage kan leveren, is dat zo mooi.'

Helma Snelooper: 'Dit project brengt zoveel. Het boort kracht in de mensen aan. Als je in een fase van je leven zit dat er dingen veranderen, dan ligt de nadruk in dit project op het zoeken naar de kracht in jezelf en dat er veel uit kunst voort kan komen. Troost, de kracht om verder te gaan.'

Fieke Jolink: 'Ik kom er altijd blij van thuis. Het geeft me voldoening dat ik iemand kan helpen en geënthousiasmeerd krijg, hetzelfde gevoel krijg ik van lesgeven. Wat ook prettig werkt, is het kleinschalige, het één op één contact. Dat is een veel intiemere sfeer dan dat je met een groep werkt en je hebt ook hele andere gesprekken.'

De deelnemers gaven er de voorkeur aan anoniem te blijven.

Mocht u iemand zijn of kennen die dit project aanspreekt? Neem dan contact op via info@gruipoot.nl of 0314-34 09 43. Vermeld: 'Kunststurtje aan huis' met uw naam en telefoonnummer. Voor deelnemers zijn er geen kosten, hier zorgt de gemeente voor.

Missie uitgevoerd en voltooid!

Ooit waren de Vrienden van De Eendracht actief om de voormalige Hummelse muziekvereniging te ondersteunen. Als het financiële weer aan het eind van de vorige eeuw slechter wordt, gaan de Vrienden er echt volop tegenaan. De Vrienden hebben sinds de jaren 80 al een actieve evenementencommissie maar eind jaren 90 wordt deze commissie omgezet naar een formele Stichting Evenementencommissie Hummelo. Na de fusie van De Eendracht met Oldenkeppel zit de missie van de Hummelse stichting erop. De stichting heft zich najaar 2019 op en het licht van de Evenementencommissie dooft daarmee definitief. Een terug- en vooruitblik met de trekkers.

Bashir Shekho van Naaiatelier De Ster overlegt met Henk Greven en Helga Geurts

Op een mooie woensdag schuiven we aan bij de voorzitter van de reeds slapende Stichting Evenementen-commissie, Henk Greven, in Hummelo.

Wanneer begint jouw bestuurlijke carrière voor de Evenementencommissie, Henk?

'Dat was in 1995. Er moesten toen voor De Eendracht nieuwe uniformen komen. Ons doel: bij het 75-jarig bestaan van De Eendracht staat het korps in nieuwe uniformen. Die uniformen worden allemaal op maat gemaakt en dat kost een beste smak geld. Uiteindelijk bleken we in 2002 voldoende middelen te hebben ingezameld om ook te ondersteunen bij vervanging van een aantal instrumenten, dat was een welkome bijkomstigheid. Normaal maakte De Eendracht als vereniging zelf geld vrij voor het instrumentarium maar gelukkig konden wij vanuit de stichting af en toe uit onze kas ook op dit terrein ondersteunen. Alles wat we als bestuur van de Stichting Evenementencommissie maar konden bedenken, werd uit de kast gehaald om de dorpsgemeenschap en zij die belang stelden in ons muziekkorps te verleiden tot het doneren van geld voor onze doel.' En dat doel bleef ongewijzigd: geld inzamelen voor uniformen.

Lukte dat een beetje?

'Jazeker. Het lukte prima! We hebben de kas kunnen spekken, de versleten rode uniformen konden toen worden vervangen door de groene, de instrumenten waren weer puik in orde en De Eendracht kon er weer een tijd tegen. Na de fusie met Oldenkeppel in 2018 moesten ook de uniformen worden geüniformeerd. De uniformen van alle muzikanten van de fusiepartners werden vervangen door de donkere uniformen van de nieuwe muziekvereniging.'

En toen met het bestuur de laatste centen uit 't muzikale Hummelse spaarvarken verbrast? Henk schatert! 'Nee joh! Ik heb als voorzitter ooit een goede 'les' gehad van één van de voormalige penningmeesters. Dat was Graaf Van Rechteren Limpurg. In de eerste vergadering kwam al ter sprake dat er behoorlijke inspanningen waren gedaan door het toenmalige bestuur van de stichting. Misschien tijd voor een feestje met elkaar, vroeg iemand? 'Geen sprake van', sprak Van Rechteren. Het geld is ingezameld in de gemeenschap en het blijft gemeenschapsgeld. We hebben deze lijn altijd aangehouden. Ook nu we ons opheffen gaan we geen geld verbrassen.'

Hebben jullie dan nog geld in kas?

'Ja', lacht Henk. 'Onze middelen zijn natuurlijk vooral ingezet voor de uitrusting en uniformen van de nieuwe Muziekvereniging Hummelo en Keppel. Maar nu de rook rond de investeringen is opgetrokken en de balansen zijn opgemaakt, zagen we dat er nog een klein potje over was.'

Dus toch aan 't bier en de wijn?

'Nee, nee. We hebben de koppen bij elkaar gestoken en toen ontstond een geweldig idee. Je hebt als muziekvereniging een onmisbare rol bij de Volksfeesten in de dorpen. In Hummelo was er voor het Volksfeest of de Hummelse Kermis (zo u wilt, red.) een speciaal gelegenheidsuniform voor de muziek. In de volksmond heeft deze uitrusting trouwens een naam: de blauwe kermisjas met lint en een witte broek. En zoals ook de 'gewone' uniformen slijten, is deze speciale uitrusting ook aan vervanging toe. In onze pot zat nog net voldoende geld om ook deze uniformen te vervangen. Niet helemaal precies op maat gemaakt voor alle muzikanten. We hebben gekozen voor 4 maten.'

Te groot en te klein?

'Haha: het zijn inderdaad uniformen maar we zijn geen dienstplichtige militairen, hoor. Met deze vier maten voor de informele uniformen voor de Volksfeesten kunnen onze muzikanten zich goed redden. We hebben ook voorzien in de kleinere maten voor onze jongste muzikanten.'

Wie maakt deze uniformen?

'Voor de gala-uniformen zijn er gespecialiseerde bedrijven. Vroeger was er in Keyenburg een gespecialiseerd bedrijf: Seezo. Maar dat bedrijf bestaat niet meer. Voor deze speciale Volksfeestuniformen hebben we een kleermaker gevonden op de Veentjes in Doetinchem: De Ster. Die is tot half augustus bezig om in zeer rap tempo de outfit in orde te maken. De 'doop' is bij de Hummelse kermis in september.'

Is dat een ingewikkelde klus?

'Tsjja: ik heb er geen verstand van, maar ik kwam er wel achter dat het er eerst vrij simpel uitziet maar dat de schijn vervolgens akelig bedriegt. Er komt echt wel wat bij kijken. Met de deskundigen van de Stichting Evenementencommissie stof uitzoeken, knopen uitzoeken etc. Helga Geurts is met haar kledingcommissie daarbij onmisbaar. Martha Rexwinkel maakt de typerende witte banden die bij het uniform horen. Maar dan blijkt dat de knoopsgaten voor de knopen niet op de beschikbare machines kunnen worden gemaakt. Dat werk moet vervolgens worden uitbesteed. Maar geen zorgen, het gaat ons echt lukken om op tijd de spullen beschikbaar te hebben.'

Terugkijkend: wat zijn voor jullie als bestuur de mooiste wapenfeiten van de Evenementencommissie?

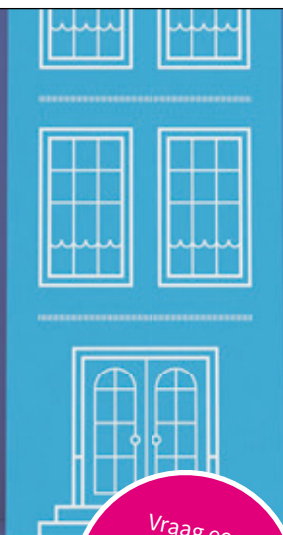
'Als ik daarover nadenk dan schieten mij meteen drie evenementen spontaan te binnen. Het initiatief om met een openluchttoneelvoorstelling onze kas voor De Eendracht te spekken. Dat was een enorm succes met dank aan de toneelgroep. Die genoten zelf ook met volle teugen en we besloten uiteindelijk dat we wel moesten gaan split-

sen. Dat was voor de toneelclub natuurlijk financieel veel aantrekkelijker en het was een logische stap. Maar ik vind het leuk dat de basis bij de Evenementencommissie lag en dat het verenigingsleven in Hummelo werd versterkt. Natuurlijk denk ik ook aan de oliebolacties die in het verleden geld opleverden voor de kas van de Stichting. De Eendracht heeft als vereniging later zelf onze oliebolacties overgenomen en uitgevoerd. Maar de grootste klapper was toch wel de oprichting van de Club van 75. Dat was in 1997. Je kon voor vijf jaar intekenen om elk jaar 75 gulden in de kas te storten. Deze actie heeft echt serieus geld opgeleverd voor de vervanging van de uniformen. We waren voor jaren onder de pannen.'

Wie spreek je straks niet meer, Henk?

Henk glimlacht. 'We blijven elkaar allemaal zien en spreken in onze kleine dorpen. Zal er toch een beetje aan moeten wennen dat we met elkaar oud-bestuursleden van de opgeheven Stichting Evenementencommissie Hummelo zijn. Dat geldt voor mij en idem voor Frans Janssen als vice-voorzitter, voor Heidi Nusselder als secretaris, Jan Teerink en Paula Jolink als medebestuurders. Straks zijn we dus allemaal buiten dienst. En zo zijn er nog een klein tiental Hummelsen die zich door de jaren heen als vrijwilliger ten behoeve van De Eendracht hebben ingezet. We hebben als stichting de muziek in Hummelo jarenlang goed kunnen ondersteunen en we konden een positieve rol spelen bij de fusie met Oldenkeppel. Het nieuwe Muziekkorps Hummelo en Keppel speelt de sterren uit de hemel en staat bol van de initiatieven. We kijken als afbouwend stichtingsbestuur met enorm veel plezier terug op de jaren dat we met elkaar bezig zijn geweest om het schip met geld op koers te houden en we zijn trots op het resultaat: de muziek is voor de langere toekomst behouden voor onze dorpen. Onze missie is succesvol uitgevoerd en voltooid.'

Vraag een gratis waarde-bepaling aan en je weet het direct!

Woonhuis of herenhuis?

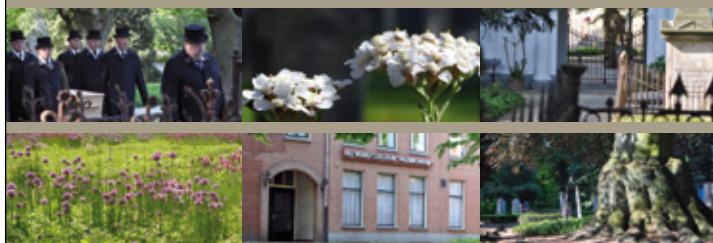
Benieuwd naar de huidige waarde van je woning?

(0314) 36 92 92 | www.rebo-eramakelaars.nl
Gratiswaardebepaling@rebogroep.nl

REBO ERA Makelaars is gevestigd in Doetinchem, Arnhem, Dieren en Deventer.

Uw verdriet kunnen wij niet wegnemen... wél de zorg van de uitvaart

Dag en nacht bereikbaar via tel. 0313-474909

Het maakt niet uit of en waar u verzekerd bent.

Rouwcentrum: Meipoortstraat 74, Doesburg

Inlichtingen en adm.: Tel. 0313-475787 | info@patrimoniumdoesburg.nl

Uitvaartverzorging
Patrimonium Doesburg

(titel Nardus)

www.patrimoniumdoesburg.nl

MEEDOEN IN BRONCKHORST

Het platform waar we mensen helpen mee te doen in de maatschappij. Door activiteiten te verzamelen en te delen op het gebied van:

Ontmoeting
Ondersteuning
Zorg
Welzijn
Wonen

Zoek een activiteit

Zoek je informatie over bijvoorbeeld hulp bij vervoer, wonen met zorg, hulp in en om het huis, of vrijwilligerswerk? Of wil je een dagje uit met iemand voor wie jij mantelzorg bent? Kijk op de site en zoek wat je nodig hebt.

Meld je activiteit aan

Heb je een organisatie, vereniging, instelling of ben je inwoner? En heb je activiteiten voor onze doelgroep binnen de gemeente Bronckhorst? Maak dan gratis en eenvoudig een account aan op www.meedoeninbronckhorst.nl

Meer info:

Niet gevonden wat je zoekt? Of vragen?

Mail **Hanneke Kruijsink:**

hanneke@meedoeninbronckhorst.nl

Maak 't Doornslag duurzaam!

In Achter-Drempel ligt een prachtige accommodatie. Vreemden moeten soms even zoeken, maar als de hoek van de kerk is gerond, ontvouwt zich een prachtig park. Dat is niet alleen wat ik vind, maar krijgen we van heel veel gasten te horen. Deze plek is het thuis van de Stichting multifunctionele accommodatie 't Doornslag - afgekort mfa 't Doornslag met als kern 't Hessenhuus - en HC '03. Het geheel van al deze faciliteiten is geen sportpark, want dan doen wij onszelf tekort. Het is een accommodatie voor iedereen. Je kunt er voetballen en biljarten, maar de accommodatie faciliteert ook de EHBO, andere vergaderingen en bijeenkomsten, een vliegerfeest, een jeugdkamp en een pubquiz. Daarnaast vinden er iedere maand diverse overige activiteiten plaats zoals feesten, recepties en muziekvoorstellingen. Kortom: ons terrein speelt een centrale rol in het sportieve, culturele en sociale leven van onze dorpen.

Wij willen deze rol graag houden en zelfs versterken waar het kan. Maar dit kan alleen als we vooruitkijken en niet stilstaan bij wat we nu hebben. Duurzaamheid speelt hierbij een belangrijke rol. Om te beginnen vinden wij het uit overtuiging belangrijk een voortrekkersrol te hebben op het gebied van duurzaamheid. Niet praten maar doen. Daarnaast kunnen we veel geld besparen op ons energiegebruik, zodat we ook een langdurige duurzame financiële basis onder onze verenigingen kunnen aanbrengen. Ten slotte willen we ook niet achterblijven bij een gemeenschap die al heel actief bezig is met duurzaamheid.

Om dit alles handen en voeten te geven, zijn we een aantal maanden geleden begon-

nen met een werkgroep die als doel heeft te onderzoeken hoe we ons complex duurzamer kunnen maken en op welke wijze we dat ook daadwerkelijk kunnen uitvoeren. Daartoe zijn we in de boeken gedoken, maar hebben we ook gesproken met specialisten en zijn naar allerlei bijeenkomsten gegaan. Daar is langzaam maar zeker het volgende beeld ontstaan.

Als we ons complex duurzamer willen maken, moeten we drie stappen maken. De eerste stap is bezuinigen op de bestaande energiekosten. Dat betekent voor ons het vervangen van alle veldverlichting door moderne, duurzame en betere LED-verlichting. De tweede stap bestaat uit een heleboel kleine maatregelen zoals onder andere betere temperatuurbeheersing in de gebouwen, zuinigere apparatuur en slimme tijdschakelaars. De derde stap is het zelf gaan opwekken van energie door middel van zonnepanelen of mogelijk windmolens. We weten dus wat we willen, maar nu moeten we het ook gaan doen. We zijn druk bezig met het uitwerken van plannen hoe we dit gezamenlijk slim en dragelijk kunnen financieren. Die plannen kunnen we voor een groot deel zelf maken, maar om het goed te doen, hebben we wel twee soorten kennis nodig. De eerste soort is kennis over energieprojecten. Die kennis hebben we nodig om bijvoorbeeld offertes goed te kunnen beoordelen en te zorgen voor de samenhang in het project. Maar wat wij vooral zoeken, is diepgaande kennis over bestaande subsidieregelingen. En dan niet alleen subsidieregelingen voor energie, maar ook kennis van Europese subsidieregelingen zoals LEADER Achterhoek, bedoeld

voor goede ideeën die de leefbaarheid op het platteland verbeteren.

Mocht dit alles tot besluiten leiden, dan roepen wij uiteraard zo snel mogelijk de leden bij elkaar, om ze te informeren en hun steun te vragen. Maar daarnaast vragen wij u of u iemand in uw kennissenkring hebt die beschikt over de kennis die wij hierboven vragen. Het zou ons op dit moment *alderbarstend* goed helpen om de volgende stappen te kunnen zetten. Mocht u iemand weten, stuur dan even een e-mail naar communicatie@hessenhuus.nl of benader een bestuurslid van stichting mfa 't Doornslag of HC '03.

Alvast dank voor het meedenken namens de werkgroep Maak 't Doornslag duurzaam!, bestaande uit Henk Kosstede, Ceciel Bremer, André Evers, Jeroen Huisintveld, Mart de Kruif en Pierre Seegers.

Dudeljo klinkt zijn lied in het Hekenbroek!

Vorig jaar schreef wijlen Herman Pelgrom een voortreffelijk en goed gedocumenteerd artikel in ons magazine over het natuurgebied Hekenbroek. Dit natuurgebied wordt beheerd door Natuurmonumenten. De redactie wijdt een beperkte reeks artikelen aan natuurgebieden rond onze dorpen met als uitgangspunt: hoe kijken bosbeheerders zelf aan tegen het natuurgebied dat zij beheren. Eerder spraken we met de bosbeheerder van het Geldersch Landschap en Kasteelen en liepen we door de Kruisbergse bossen. Nu gaan we met twee mannen van Natuurmonumenten op pad. Het Hekenbroek in.

Op een zomerdag treffen we Bart Jansen en Marco Rouwhof van Natuurmonumenten bij een ingang van het Hekenbroek aan de Tolstraat tussen Hummelo, Hoog-Keppel en Drempt. Bart werkt sinds 1991 voor Natuurmonumenten en is de beheerder van het Hekenbroek. Marco is stagiair en uitgerkend vandaag is zijn laatste stagedag bij Natuurmonumenten. Hij gaat terug naar de opleiding en rap richting het eind van zijn studie Bos- en Natuurbeheer bij Van Hall Larenstein in Velp. Onze wandeltocht start in de regen maar al snel drijft de bui over, komt de zon erdoor en wordt het warm. Bart heeft uit voorzorg zijn speciaal geprepareerde antitekenbroek aan. Het Hekenbroek is een prachtig bos, maar staat bekend om de aanwezigheid van teken. Daarom is het raadzaam om rekening te houden met de beestjes, of ze nu wel of niet besmet zijn met de Borrelia burgdorferi. Ook bekend als de verspreider van de ziekte van Lyme.

De twee mannen van Natuurmonumenten: Bart Jansen en Marco Rouwhof (stagiair Larenstein: het was zijn laatste dag).

Tijdens de wandeling kijken we vooral mee met de beheerders. Er is in Nederland veel te doen over het kappen van bomen, de CO₂-discussies, de stikstof, het klimaat enzovoort. Ook de mannen van Natuurmonumenten kennen natuurlijk de discussies, maar ze lopen er niet voor weg om voortdurend uit te leggen waar zij vanuit hun deskundigheid mee bezig zijn.

Hoe staat dit bos er voor, Bart?

Bart pakt zijn kaart erbij en zegt: 'Het Hekenbroek is ook voor ons als bosbeheerders een prachtig bos. In 1974 is het verworven

door Natuurmonumenten. Toen was dit gebied een productiebos en stond het vol populieren. Dat kun je je bijna niet meer voorstellen. Begin jaren 90 ben ik vanuit de bosbouw overgestapt naar Natuurmonumenten en kwam onder andere in het Hekenbroek te werken. Ik heb die overgang van productiebos met populieren nog meegemaakt. Toen de populieren werden gerooid, leek het hier wel een tafereel uit de Eerste Wereldoorlog bij Ieper. Maar Natuurmonumenten had een goed plan voor dit gebied. Er werd gestuurd op het realiseren van een gevarieerd bos en dat is aardig ge-

lukt. Ik noem het aardig gelukt want ik kom net van vakantie terug uit Noorwegen en Zweden. Wat je daar aan bos ziet... Man, man, zo mooi als daar krijgen we het hier niet. Maar het Hekenbroek is zeer zeker ook voor Nederlandse begrippen echt een mooi bos.'

Wat is het verschil met dit bos en bos in de Kruisberg?

Bart: 'Ik ken de Kruisberg als bosgebied niet goed. Maar ik weet wel dat het daar vooral zand is en aan de rabatdelen te zien was het daar vroeger, net als hier, erg nat. Die rabatdelen zie je hier ook nog altijd in het Hekenbroek terug, maar de grondwaterstand is hier nu lager, dus die rabatten hebben eigenlijk geen zin meer. Dit bos staat op zware klei en leem, in de Kruisberg staat het op zand. De klei is in het Hekenbroek ooit afgezet bij de overstromingen van de Rijn, de IJssel en de Oude IJssel. En het bleef een heel nat gebied. Het eikenhout dat in het Hekenbroek groeit, is geen goede kwaliteit hout, veel bomen zijn ringlos zoals wij dat noemen. Dat wil zeggen dat als je de eik omzaagt, je losse jaarringen ziet; er zitten grote scheuren of barsten in de planken of balken die je ervan zaagt als gevolg van de natte ondergrond. Dat maakt het hout van minder kwaliteit. Voor ons als bosbeheerders is het dan de vraag of je die rabatdelen (ze dateren meest van voor het jaar 1900) dan maar moet dichtschuiven om verdere verdroging tegen te gaan. Of dat je dat maar beter kunt laten. Tja, op de verhoogde delen staan vanouds de bomen om niet te verzuipen in het water. Ga je de diepten aanschuiven, dan kom je ook aan de bomen. Beter van niet dus.'

We zien verschillende open plekken langs het pad vanaf de Tolstraat?

'Die open plekken hebben we gemaakt om licht in het bos te krijgen. Eens in de vier jaar werken we die plekken bij. We hebben een deskundige die zorgt voor de planten. Ik heb van planten niet zoveel verstand als van bomen. Karl Eichhorn is de man van de planten en die doet hier uitstekend werk met hulp van de natuur', zegt Bart.

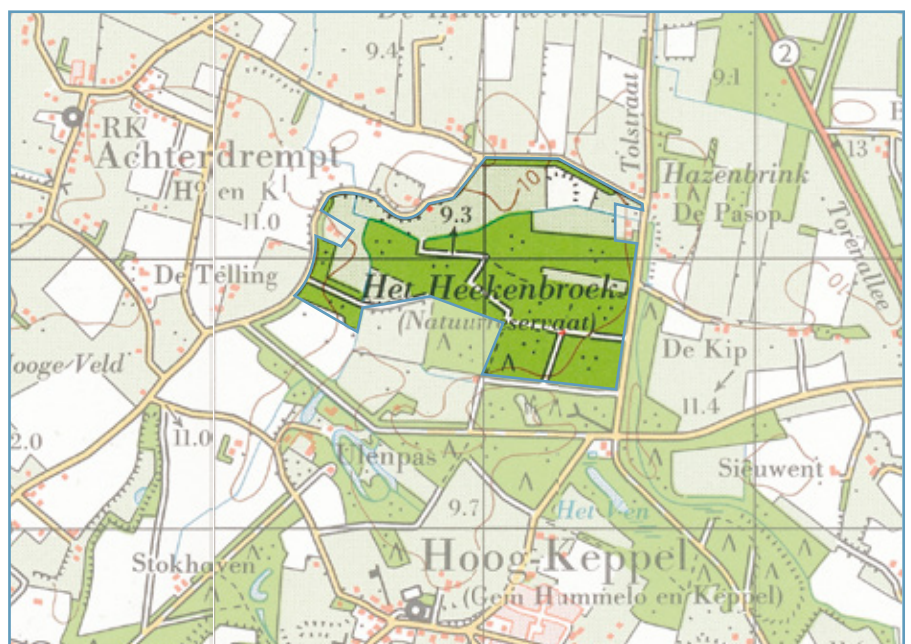
De natuur doet hier zijn werk goed?

'Nou', zegt Marco. 'Daar zijn wel wat kanttekeningen bij te plaatsen'. We lopen langs een stukje bos waar kleine eiken uit de grond komen. 'Deze eikjes maken vrijwel geen kans om uit te groeien tot

een volwaardige grote eik. Er zitten in het Hekenbroek reeën en die zijn verzot op dit materiaal. Door vraat gaat er veel overstuur. Een natuurlijke verjonging van het bos werkt in de praktijk hier niet goed zonder menselijke hulp. Dan de adelaarsvaren. Mooie plant maar hou 'm in toom! En ja, grote bomen gaan soms dood. Tegenwoordig laten we ze meestal staan of liggen omdat dood hout goed is voor het bos.' Bart: 'Dat is wel iets waar ik erg aan moest wennen. Ik ben nog van de school die al het dode hout het liefst meteen uit het bos haalde. Maar ik ben er inmiddels van overtuigd dat dood hout voor een bos heel veel oplevert aan flora en fauna. We gaan er in ons beheersplan vanuit dat in het Hekenbroek zo'n twintig dode bomen moeten staan of liggen. Langs de paden halen we ze weg uit veiligheid, in het bosgebied buiten de paden laten we ze staan of liggen. Op de opengevallen plekken planten we weer opnieuw in. Vooral linde, zoete kers en winteraik. Inheemse soorten dus. Een linde is eigenlijk een wonder van techniek. De linde is in staat om kalk uit de ondergrond te halen en zorgt ervoor dat die kalk tot in zijn toppen en het blad terecht komt. En in de herfst slaat die kalk via het blad neer op de grond en wordt de bodem verrijkt. En daarnaast ook nog een prachtige boom in diverse varianten.'

Hoe staan jullie in die discussie over exoten?

'Ja, dat is wel een dingetje, want wat is precies een exoot? Bij de Amerikaanse vogelkers of de Japanse duizendknoop is het duidelijk. Dat zijn exoten die zeer agressief en schadelijk zijn. Die bestrijden we in Nederland massaal. We hebben bij Natuurmonumenten een team vrijwilligers dat helpt bij de bestrijding van deze exoten. En ze helpen ook mee om het bos in een goede conditie te houden. Maar er zijn ook bomen die van oorsprong exoten zijn, maar al honderden jaren in Nederland in de bossen en parken voorkomen en zo 'ingeburgerd' zijn dat niemand ze meer als exoten benoemd of ervaart.' Marco: 'Het zou dom zijn om die ingeburgerde, niet invasieve soorten uit de Nederlandse bossen te verwijderen. Dus gebeurt het niet. Voor bosbeheerders is er een soort vuistregel: wat er rond het jaar 1850 in Nederland aan boomsoorten stond, wordt gezien als inheems.' Bart vult aan: 'Er is ook een generatieregel in de bosbouw: als een boom twee generaties zonder problemen in bossen voorkomt dan wordt zo'n boom beschouwd als inheems.'

De grond bestaat uit zware klei en leem. Hier is een lichte plek gemaakt voor de kleine ijsvogelvinder. De corridors door de bospercelen worden weer opengetrokken en daarna permanent opengehouden.

De kleine ijsvogelvinder

Er gaan stemmen op om eiken te kappen vanwege die eikenprocessierups. Zitten die beesten hier ook?

Bart merkt op dat er in die discussie over de processierupsen veel invalshoeken zijn. We kijken in het Hekenbroek naar de eiken op onze route. Het lijkt hier nog wel mee te vallen met die processierupsen maar voor hoe lang nog? Bart en Marco verwachten niet dat eiken in het Hekenbroek om deze reden gekapt zouden moeten worden. Zorgen voor veel meer diversiteit in bermen is nu prioriteit. Door meer inheemse wilde bloemen in de bermen komen er meer insecten en dus ook meer insecteneters. Deze vogels eten ook de processierupsen. De eikenprocessierupsen zijn een plaag maar Marco merkt op dat de letterzetter in dennenhout ook enorm tekeer gaat. In Duitsland, in Nederland en ook in het Hekenbroek. Dat dennenhout

gaat er onherroepelijk aan als die letterzetter begint te knagen. Er is inmiddels een enorm aanbod aan gekapt dennenhout in Europa vanwege die letterzetter. Daardoor is de prijs van naaldhout op dit moment erg laag.

Over de herplant: waar komt jullie aanplant vandaan?

Bart: 'De bomen die we planten als compensatie voor gekapt hout zijn uitsluitend inheems plantmateriaal. We hebben in de buurt van Vorden bijvoorbeeld een stoof van de linde. Die is al eeuwenoud. Ik ga dan met een hoogwerker de boom in en haal het zaad uit die boom. Dat gaat naar een kweker in Nederland. Die zorgt voor de ontwikkeling van dit zaaigoed. Tegen de tijd dat de boompjes kunnen worden geplant, gaan we ermee aan de slag. Maar kijk uit

en pas op de ree. Je moet echt maatregelen nemen tegen wildvraat, anders wordt het niets.

We halen de kleine boompjes niet meer uit mediterrane landen. En we proberen zoveel mogelijk boomvariatie in de bossen te krijgen.'

De klimop wringt zich weelderig om de stammen van sommige bomen

Marco: 'Klimop is een woekeraar. We krijgen vaker de vraag of we daar niet iets tegen moeten doen. Gaat die boom eraan als hij wordt omhelst door die woekeraar? Aan de andere kant: er leven ontzettend veel insecten in die klimop en dat is weer een goede voedingsbron voor de vogels in het bos.' Bart: 'Mijn ervaring is dat de boom er niet snel aan dood gaat. Maar op de lange termijn zal hij verzwakken. En uiteindelijk

De letterzetter actief. Deze bomen zullen de aanval helaas niet overleven

Adelaarsvaren. Mooi, manshoog maar bemoeilijkt beplanting en verjonging. In de gaten houden dus!

geeft de boom het op. Maar om nu klimop dan maar te gaan bestrijden? Hier laten we deze woekeraar nog maar even zijn gang gaan onder het motto: elk nadeel heeft ook een voordeel. Langs openbare wegen

wordt de klimop wel regelmatig uit de boom verwijderd. Dat doen we om de bomen beter te kunnen controleren op gevaren voor de verkeersveiligheid.'

Wat staat er op de rol voor het Hekenbroek als het om beheer gaat?

'We gaan in ieder geval dit jaar nog aan de slag om de corridors weer open te krijgen door het bos om de kleine ijsvogelvinder ruim baan te bieden. Die is vrij zeldzaam. Wist je trouwens dat er veel amfibieën leven in het gebied? Die zitten vooral in het gebied waar de poel in de jaren 90 is gegraven. Die poel is een aanwinst voor amfibieën. Maar op de één of andere manier is er vis in gekomen. Gedumpt, of via eenden. Dat kan ook. Dat is een probleem voor de amfibieën want die zijn een gemakkelijke prooi voor de vissen.' Dat de amfibieën er zijn, is trouwens te zien. Het is hoogzomer in de ochtend na een

lekkere plensbui en er is een tweede pad-dentrek aan de gang van superkleine padjes. Marco en Bart vullen aan: 'Tijdens zijn stage heeft Marco een onderhoudsplan voor het Hekenbroek gemaakt voor de komende vijf jaar. Dat is erg handig voor de planning. Het is gebaseerd op het bosmaatregelplan van Natuurmonumenten. Daarnaast werken we eens per zes jaar met een kwaliteitstoets voor het bos. Dan wordt er geschouwd en gekeken of onze doelen bereikt zijn en kunnen aanwijzingen worden gegeven voor verbeteringen.'

Horen wij daar nou opeens 't dudeljo van de wielewaal door het bos schallen?

De mannen van Natuurmonumenten glimmen. Ja, 't is de prachtige gele vogel die uitbundig zijn vreugde over de biotoop bezingt. En terecht!

De Wielewaal

AUTOBEDRIJF OVERBEEK

Verkoop nieuwe en gebruikte auto's
Reparatie
Onderhoud en schadeherstel
APK keuringsstation
Airco service
Total tankstation

Dorpsstraat 4 – 6999 AC – Hummelo – tel. 0314-381674
info@autobedrijfoverbeek.nl www.autobedrijfoverbeek.nl

Hendriks

Verzekeringen
&
Hypotheeken

Oranjesingel 4 te Doesburg
www.hendriksdoesburg.nl

www.reisburolensink.nl

Al 20 jaar; vertrouwd-betrouwbaar-service-kennis

zoek & boek online!

Meipoortstraat 53, Doesburg
Tel: 0313 472828
Email: info@reisburolensink.nl

www.vikingoutdoor.nl

Beleef de gezelligste dag in Doesburg o.a.:

City Games, Sloepvaren, Steppen,
Abseilen Martini toren en veel meer!

Meipoortstraat 55, Doesburg
Tel: 0313 472828
Email: info@vikingoutdoor.nl

Rietdekkersbedrijf
Jan Jansen

Voor al uw reparaties, onderhoud & nieuwbouw
Bel voor een gratis afspraak of advies

Beekstraat 11 • Toldijk • 06-23628732
janjansenrietdekker@outlook.com

(restaurant)
De Ysselhoeve

Wij zijn geopend voor een heerlijk kopje koffie, een
uitgebreide lunch, diner of een gezellige borrel.

Voor meer informatie of om te reserveren:
kijk op www.ijselhoeve.nl
mail naar info@ijselhoeve.nl of bel met 0313-474444

TRUCKERS

Al enkele jaren is er een groeiend tekort aan vrachtwagenchauffeurs. Steeds meer transportbedrijven, in bijna alle regio's van Nederland, hebben te maken met een krappe tot zeer krappe arbeidsmarkt voor vrachtwagenchauffeurs. Ook in de Achterhoek is sprake van een groot tekort.

Dit jaar brengen we daarom enkele portretten van vrachtwagenchauffeurs uit ons verspreidingsgebied. Dit keer een portret van Jan Berendsen uit Achter-Drempht.

's Ochtends om drie uur op, rond de middag weer thuis

Jan Berendsen werkt als chauffeur bij de Hema bakkerij in Doetinchem. Dat bevalt hem goed. Op de vraag of hij ooit nog internationaal zou gaan rijden, zegt hij niet meteen nee.

Jan Berendsen (50) uit Achter-Drempht had maandag 22 juli zijn vakantie erop zitten. Dat betekent weer vier dagen per week om 03.00 uur op. Dan is hij een uur later bij de Hema bakkerij om de vrachtwagen te laden. Daarna volgt de rit langs 9 of 10 Hema's. Tegen twaalfen is hij weer terug in Doetinchem en dan zit de werkdag erop. Op vrijdag volgt dan nog een avondrit; die begint om half vijf 's middags en eindigt rond middernacht.

Berendsen is chauffeur bij de Hema bakkerij in De Huët in Doetinchem. Vanuit de Mercuriusstraat distribueert hij dagelijks vers gebak in Oost-Nederland. 'Met een zestal chauffeurs beleveren we 6 dagen per week Hema's in het gebied met Boxmeer aan de zuidkant, Culemborg in het westen en Enschede/Glanerbrug in het noorden. Tompoezen, taarten, het hele assortiment aan gebak wordt gekoeld vervoerd. Heen rijden we met kasten met vers gebak, retour met lege kasten of met overgebleven gebak. Dat wordt dan in Doetinchem weer opgehaald

door een bedrijf uit Brabant dat het tot varkensvoer verwerkt. Dan hebben we ook nog een collega die rijdt iedere dag op en neer naar Almere om daar halffabricaten op te halen. Bijvoorbeeld ongebakken onder- en bovenkanten van tompoezen. Lijkt mij nogal een saaie rit ieder dag op en neer naar Almere, maar hij vindt het leuk.'

Jan Berendsen is al een hele poos vrachtwagenchauffeur, reed voor verschillende bedrijven, maar het is niet het beroep waarmee hij is begonnen. 'Ik ben opgeleid als schilder, heb ook 8 jaar geschilderd. Ik heb lts en mts gedaan, laatste was de schildersvakschool in Zwolle. Tijdens het schilderen heb ik mijn vrachtwagenrijbewijs en chauffeursdiploma gehaald. Schilderen is mooi in de zomer, als je buiten kunt werken. Maar bij binnen schilderen kreeg ik last van mijn luchtwegen. De 'schildersziekte' was toen ook in het nieuws: OPS, Organisch Psycho Syndroom, een aandoening van het centrale zenuwstelsel door de oplosmiddelen. Ik was toen 28. In 1997 ben ik als chauffeur bij Brutra in Doetinchem begonnen. Eerst driekwart jaar op de bestelbus voor TNT in Duiven. Later op grotere auto's, toen ook al af en toe voor de Hema en ook voor Rensa (groothandel in materialen voor verwarming en ventilatie, red.). Dat waren lange dagen toen met het stratenboek allerlei bouwplaatsten af. Tomtom had je toen niet, al kwam er op een gegeven moment wel een soort navigatiesysteem waarbij simpele pijltjes in je radioscherm aangaven waar je op een gegeven moment links- of rechtsaf moest.

TE LINDERT NOTARIS

SINDS 1811

Ook op donderdagavond geopend!

Kraakselaan 5A, 6981 HA Doesburg
Postbus 63, 6980 AB Doesburg

t: (0313) 48 40 34
f: (0313) 47 25 43

e: telindert@notarisdoesburg.nl
i: www.notarisdoesburg.nl

De Gouden Karper

Hotel

Café

Restaurant

lunchen - dineren - vergaderen - logeren - arrangementen

Dorpsstraat 9 - 6999 AA HUMMELO - Tel.: (0314) 38 12 14
welkom@degoudenkarperhummelo.nl

www.degoudenkarperhummelo.nl

VERF | BEHANG | GORDIJNEN | VLOEREN
(BUITEN)ZONWERING | HORREN

**COLORS
@HOME**

GOSSELINK

Landlustweg 30 | 7221 BS Steenderen
Telefoon (0575) 45 12 88
E-mail gosselink@colorsathome.nl

workshops Strak Kleurrijk
Uniek BUITENLEVEN
Ambachtelijk Sfeer

**DE
KAARSENSTUDIO**

**BRENGT BINNEN
NAAR BUITEN**

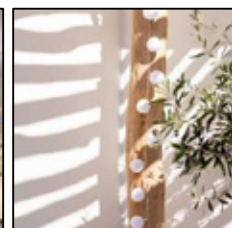
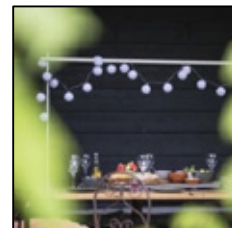
SAMEN MET

RUSTIK LYS

**COTTON BALLS
LIGHT**

EN

STOREFACTORY

DE KAARSENSTUDIO
MEIPOORTSTRAAT 31

6981 DH DOESBURG
TELEFOON: 0646371615

Voor Rensa waren dat ritjes naar Brabant en Friesland. Als ze daar qua wagens in nood waren, werd Brutra ingeschakeld. De eerste vier jaar heb ik bij Brutra gewerkt. Daarna heb ik een tijd via het uitzendbureau op een 20-40 uren contract voor de Hema bakkerij gereden. Dat werd op een gegeven moment structureel 20 uur per week. Dat was wat te weinig voor mij en toen ben ik weer naar Brutra gegaan. Met trekker en oplegger veel naar Duitsland, Neurenberg, Wiesbaden. Dan was ik een paar dagen van huis, 1 à 2 nachten per week. Na Brutra, dat in 2002 failliet ging, via Randstad voor Tiemex in Zevenaar gereden. Uiteindelijk in 2009 in vaste dienst bij de Hema.'

Daar rijdt Berendsen op een Scania bakwagen. Hij zit niet dagelijks op dezelfde auto. Die zijn gekoppeld aan de routes, niet per se aan een chauffeur. 'Dat is inderdaad wel wat uitzonderlijk. Meestal heeft een vaste chauffeur een vaste 'eigen' auto.' Bij de Hema bakkerij in Doetinchem zijn 4 bakwagens gestationeerd voor de distributie van gebak plus een zogenoemde trekker met city-trailer voor de dagelijkse rit naar Almere.

'We hebben duidelijke afspraken over hoe we met de auto's omgaan. Er wordt niet in gerookt, na een rit mogen er geen koffiebekertjes of wat dan ook in achterblijven. Iedere dinsdag na de rit maken we de cabines schoon. 'Doetinchem' heeft de auto's behoorlijk schoon, kan ik wel zeggen. Het gaat goed, we zijn een groep van 6 vaste chauffeurs, waaronder twee vrouwen. We hebben een groepsapp, we corrigeren elkaar.'

Het werk bij de Hema bakkerij is regelmatig en redelijk voorspelbaar. Drie weken in het vooruit worden werkschema's gemaakt. Dat wil echter niet zeggen dat er geen pieken zijn. Vanzelfsprekend voorafgaand aan de feestdagen zoals Kerstmis is het extra druk, met Oudjaar zijn er de oliebolletjes en appelflappen, maar ook rond zoets als de wereldkampioenschappen voetbal. 'Bij de laatste WK zijn er 800.000 oranje tompeezen doorheen gegaan. Bij de dames WK ook veel oranje tompeezen, maar wel wat minder.' Aan de andere kant wordt er minder gebak gegeten bij temperaturen ver boven de 30 graden Celsius. 'We doen dan nog wel dagelijks onze volledige routes, maar met minder gebak.'

Als gebakchauffeur heeft Berendsen met het om 3 uur ontstaan, zijn middagdutje of anders 's avonds om 8 uur onder de wol, als het ware het dagritme van een bakker. 'Ja, mooi is dat. Zeker als je weet dat juist de Hema bakkers in Doetinchem weer gewone werkuren hebben, dus geen bakkersleven. Die beginnen 's ochtends pas om 8 uur. Misschien heb ik het wel meegekregen. Mijn opa was bakker, net als mijn schoonvader.'

Jan Berendsen is ondanks dat hij voortdurend Hema winkels belevt, toch voortdurend alleen aan het werk. Op de meeste tijdstippen waarop hij bij de winkels arriveert, zijn die nog gesloten. Dus niet voortdurend een hartelijke ontvangst met koffie in al die winkelcentra. Nee, in de regel is hij er alleen. Met een sleutelcode kan hij naar binnen om de volle kasten

gebak af te leveren en de lege weer mee te nemen. In de laadbak is het dan steeds een kwestie van de kasten op wieltjes goed vastzetten om te voorkomen dat de inhoud gaat schuiven en zou beschadigen. Dat gaat met spanbanden, maar de binnenkant van de laadruimte is ook voorzien van luchtbalgen, waarmee de kasten kunnen worden klemgezet. 'Dat werkt goed. Er gaat weinig mis. In het begin zijn de spanbanden weleens losgeschoten, maar ik heb nog nooit per ongeluk een volle kast gebak van een hoge laadklep af laten vallen. Of ja, ik heb wel een keer een kast met vlaaien laten omvallen in Almere. Bij het afleveren in alle vroegte word ik trouwens wel met een camera gevolgd. Als je het stalen plaatje om gladjes over de drempel te komen niet gebruikt, krijg je dat soms wel te horen. Het mag niet te veel rammelen als je naar binnenrijdt. Het is wel gebak. Maar ook moet je niet te veel lawaai maken voor de mensen die boven zo'n winkel wonen. Ongelukken met de auto heb ik nooit gehad. Tenminste nooit meer dan schade aan een spiegel. Gelukkig niet, moet ik afkloppen.'

Vraag is nu of Jan nog tot na zijn 67ste voor de Hema bakkerij blijft rijden. Hij aarzelt. Om te beginnen is het de vraag of het Hema concern zijn bakkerijen niet gaat verkopen. Al maakt dat op zich niet uit, ook als de bakkerijen van eigenaar wisselen, blijven ze Hema belevaren. Maar de aarzeling is meer ingegeven door het feit dat als hij ergens anders zou gaan werken, dat dan ook zijn tijden zouden veranderen en de kans groot is dat hij weer regelmatig ook 's nachts van huis zou zijn. 'Ik kweek rijstvogels, daar ga ik mee naar tentoonstellingen. Afgelopen januari ben ik met een koppel van vier vogels in Zwolle wereldkampioen geworden. Vier heel goede en identieke vogeltjes. Die vogels, daar moet je dagelijks mee bezig zijn. Eerder had ik dwergpapegaaientjes, agapornis. Maar die maken te veel stof, daar kon ik niet meer tegen. Ik moet in ieder geval blijven werken. Wereldkampioen of niet, die rijstvogeltjes brengen amper meer dan € 15 per stuk op, € 60 met zijn vieren. Maar over ander werk: ik zit natuurlijk niet voor de rest van mijn leven aan die vogels vast. Ik kan ze ook wegdoen en internationaal gaan rijden. Misschien moet ik het avontuur weer wat opzoeken, naar Spanje, Italië of Griekenland. Zou kunnen, ik zoek het niet meteen, maar zeg er ook niet gelijk nee tegen, het is wel een aparte wereld.'

7 inwoners over...

De zomervakantie en al dan niet met het vliegtuig op reis

Dat vliegen niet goed is voor het milieu weten we allemaal, maar toch gaan we massaal met het vliegtuig op vakantie. Vorig jaar beleefden Schiphol en de luchthavens van Eindhoven en Rotterdam zelfs hun drukste zomer ooit. Zijn onze dorpsgenoten eigenlijk bewust bezig met het klimaatprobleem of gaan ze met het vliegtuig op reis?

Sabine Preuss (59), Achter-Dremp - Projectleider op het Graafschap College in Doetinchem

'We gaan met de caravan achter de auto naar Denemarken op vakantie. Naar Kopenhagen en verder rondrijden daar. Met een hond is vliegen een stuk ingewikkelder geworden, in ieder geval duurder, volgens mij. Met de caravan op vakantie past juist erg goed als je een hond wilt meenemen.

Reizen per vliegtuig, daar ben ik dubbel in. Ik ben afgelopen jaar in Japan geweest, daar droomde ik al jaren van. En hoe moet je er anders komen dan met een vliegtuig? Dus dan vliegen we. Maar wij zijn daartegenover niet van die 'weekendje Barcelona'-types of 'even naar Praag' omdat het haast niets kost. Dat hebben we nooit gedaan en dat zullen we niet snel doen. Vliegen voelt ook meer als transport, vliegen kan ik moeilijk 'reizen' noemen. Het is nogal wat anders dan reizen met de auto of de trein of zelfs met de fiets. Er zit minder emotie bij. De laatste jaren denk ik bewuster na over vliegen, je leest er minstens wekelijks over in de krant. Het is hier aan tafel vaak onderwerp van gesprek. Mensen gaan zich nu bijna verontschuldigen als ze hebben gevlogen, waar je er eerder haast over opschepte.. toen was het nog iets bijzonders.

Ik zou het afschuwelijk vinden als Lelystad doorgaat. Dan is het vliegveld om de hoek. Je hoort praten over laag vliegen over de Veluwe, dat is hier al net aan de overkant van de IJssel. Het vliegverkeer moet zeker niet meer worden dan het nu is. Er kan natuurlijk een gevoel bij mensen overheersen van: 'zoveel mensen doen het, waarom zou ik het dan niet mogen doen?' Maar als iedereen zo denkt... De oplossing ligt natuurlijk niet alleen bij de mensen zelf, maar vooral ook bij de politiek.'

Robbert Heck (50), Laag-Keppel - Eigenaar Ryan's tegels in Laag-Keppel

'Deze zomer gaan we niet op vliegvakantie. We gaan wel op vakantie, naar Bretagne, daar zijn we een keer eerder geweest met de camper. Een van onze tegelzetter heeft daar een huisje gekocht en daar gaan we puur uit nieuwsgierigheid naartoe. Kamperen moet je ook doen op plekken waar niet de hele goegemeente heen gaat, dat heeft geen zin en Bretagne is een hele mooie, rustige streek. Mijn schoonouders hebben een camper: het is ideaal om te reizen per camper, maar er niet één te bezitten. Dat is altijd gedoe. Het niet-vliegen deze zomer is niet een hele bewuste keuze. In de zomer blijven we in Europa en in de winter gaan we Europa uit, dan willen we graag naar de zon en dan vliegen we. Vliegen gaat niet gepaard met schuldgevoelens. Als je naar Parijs gaat, heb je de keuze: vliegen of trein, bij Berlijn hetzelfde verhaal. Maar als je niet anders kan dan met het vliegtuig, is het niet meer een vraag. Ik denk wel dat tickets misschien te goedkoop zijn, dat vind ik wel. Misschien moet er een meerprijs op tickets zijn. Ik denk dat je met het duurder maken van een ticket de daadwerkelijke reizigers, dus de vervuilers, belast. Het geld wat dat oplevert, kun je dan investeren in compensatiemaatregelen voor het terugdringen van de CO2-uitstoot en in meer onderzoek en ontwikkeling ter voorkoming ervan.'

Maarten Rexwinkel (42), Achter-Dremp - Contractmanager bij een hoofdaannemer in de civiele bouw

'Komende zomer gaan we met de caravan naar Noord-Italië. Die hebben we nu vier, vijf jaar. Het is een bewuste keuze om in de zomer met de caravan op vakantie te gaan, want kamperen is voor de kinderen geweldig. Buiten de zomervakantie om maken we als het even kan graag nog een verre reis. We kiezen eerst de bestemming en dan het vervoersmiddel en als je dan ver reist, wordt het het vliegtuig. Rond de Kerst doen we vaak nog een stedentrip en dan kies ik wel heel bewust voor de trein. Ik denk zeker dat de trein nog een betere vervanging kan zijn voor het vliegen. Dat is een kwestie van tijd, zeker binnen Europa. De infrastructuur ligt er, maar kan beter en ook beter benut worden. Er valt heel veel te winnen, omdat treinen van verschillende landen nog niet goed op elkaar aansluiten. Als je het hebt over toekomstige alternatieven: met ons bedrijf zijn we bekend met de Hyperloop van SpaceX. Dat gaat op langere termijn echt wel een oplossing worden voor vermindering van het vliegverkeer. De Hyperloop is een grote vacuümbuis waarin een capsule op hoge snelheid personen kan vervoeren. Maar dit zit helaas allemaal nog in een vroeg ontwikkelingsstadium.'

Cato Moens (36), Hummelo - Projectondersteuning bij AGEM

Heb je al vakantieplannen voor de zomer? 'Nee, eigenlijk niet. We hebben eigenlijk afgesproken dat we om het jaar op vakantie zouden gaan en vorig jaar zijn we naar Zuid-Frankrijk geweest, dus eigenlijk 'mogen' we dit jaar niet. We zitten thuis ook zo lekker, dat we niet weg hoeven te gaan om in een mooie omgeving te zitten. Maar nu de zomervakantie naderbij komt, vinden we het ook wel aanlokkelijk om er even tussenuit te piepen. Thuis ben je toch altijd druk in en om het huis en dan is het ook wel lekker om weg te zijn en samen leuke dingen te doen.' Gaan jullie wel eens op vliegvakantie? 'Ik ben met Sebas (Sebastiaan Moens, red.) denk ik nog nooit op vliegvakantie geweest, o toch wel, één keer, in vijf jaar. Ook heb ik mijn zusje een paar keer bezocht toen ze in Londen woonde, dat was wel makkelijk om erheen te vliegen. Ze gaat nu naar Madrid, en daar gaan we ook wel heen vliegen. Maar dat voelt minder als vakantie, dat is familiebezoek. Het milieu is wel een van de redenen om niet te vaak te vliegen, maar niet de hoofdreden. Ik heb geen vliegschaamte of zo. Ik vind treinreizen heel relaxed, maar heb dat eigenlijk nog nooit met het gezin gedaan. Misschien is dat eigenlijk best een goede optie.'

Sander Memelink (44), Voor-Drempt - Logistiek manager bij Fiskars-groep

'We gaan in augustus met de auto op vakantie naar België, bij de Franse grens. We hebben een huisje geboekt op een vakantiepark, met een zwembad en binnenzwembad. Met drie kinderen en slecht weer kun je dan ook nog wat. We gaan niet met het vliegtuig op vakantie en dat is een bewuste keuze. Dat geduw en getrek en gewacht op het vliegveld, ik heb er altijd een gruwelijke hekel aan. Ik moet voor mijn werk wel veel reizen, ook per vliegtuig, zo'n twee drie keer per jaar, maar vliegen vreet energie. Mijn vrouw Silke is met onze dochter naar Londen geweest, dan denk je na over de manier van reizen, wordt het het vliegtuig of de trein? Het werd de trein, want dat was de makkelijkste optie, je stapt zo in Dieren op.' 'Het viel me alles mee,' zegt Silke, 'ik vond het zeker een aanrader, want je staat meteen op King's Cross in hartje Londen en je doet er niet eens langer over dan met het vliegtuig.' Sander: 'Er is genoeg te zien binnen Europa, maar als de kinderen wat ouder zijn, willen we ook wel graag een keer een mooie reis maken, naar Afrika bijvoorbeeld. We willen de kinderen graag laten zien hoeveel moois er is. Binnen ons bedrijf vindt er ook een discussie plaats: is het nodig al het reizen? Vanuit sustainability-oogpunt, maar ook vanuit effectiviteit, want sommige dingen kunnen ook prima per Skype worden besproken. De wereld is klein, ook in technologisch opzicht.'

Sonja Diepeveen, Hummelo

'Vakanties zijn bij ons een beetje plannen op het moment. Onze zoon zit in Didam op school en de vakanties vallen net anders dan bij onze dochter. Zij gaat na de zomervakantie naar de middelbare school. Dus het vergt even wat kalenderkijken. We zijn net verhuisd en het voelt goed hier, een klein paradijsje. Hier heb je een landleven, ben je naar buiten gericht, we houden van sporten in de natuur. Komende zomer gaan we naar het Zwarte Schaar, het Dubai aan de IJssel, haha! Een praktische keuze, want we willen nog graag wat klusjes doen in en om het huis en hebben een jonge hond. Ook gaan we er al jaren naartoe; weekendjes, met Pinksteren of Hemelvaart. En het is mooi dichtbij. In de winter willen we dan vaak wel naar de zon. Meestal de Canarische Eilanden, of een cruise. Wij zijn niet zo van het stilzitten en een cruise is dan ideaal, je bent iedere dag op een andere plek en je hoeft zelf niets te doen. Qua CO2-uitstoot is dat natuurlijk wat minder verantwoord... De laatste jaren waarderen we daarentegen vooral ook vakanties in eigen land. De Veluwe, de Posbank, dat vinden onze kinderen ook mooi, die gaan daar op scoutingkamp. Nederland moet je niet onderschatten als vakantie-land. Het gewoon genieten van je eigen natuur. We hebben een bootje, dat leg je in de haven en je vakantie is begonnen. Vakantie zit in je hoofd.'

Patricia Mulling-Hulsman (42), Hoog-Keppel - Leidster Kinderdagverblijf Nijntje

'We hebben voor komende zomer eigenlijk geen echte vakantieplannen. Vorig jaar hebben we twee maanden op camping het IJsselstrand gestaan. Dit jaar doen we dat weer, want dat beviel heel goed. Dan staan we de hele maand juli en augustus daar. We zitten ook met het dierenpul thuis waar we voor moeten zorgen. Onze drie kinderen kunnen op het fietsje de camping over en maken vriendjes. We hebben een bootje bij het IJsselstrand liggen en bij mooi weer varen we over de IJssel. In de meivakantie gaan we meestal naar een warm land. Vorig jaar was dat Turkije en ik denk dat we de komende meivakantie weer zoiets doen. We vliegen meestal vanaf Düsseldorf, omdat Schiphol drukker is en rommeliger. De auto zetten we op lang parkeren, dat is daar een stuk voordeliger. Last van schuldgevoel bij het vliegen hebben we eigenlijk niet. Een jaar of drie geleden hebben we een periode met de gedachte gespeeld om in Zweden te gaan wonen. Toen gingen we daar regelmatig op hui-zenjacht met onze oudste dochter en reisden we per vliegtuig. Die plannen zijn nu van de baan. Nederland is natuurlijk ook een prachtig land. Als je bijvoorbeeld tijdens de Avondvierdaagse door je eigen omgeving loopt, op stukken waar je nooit komt, dan zie je weer hoe mooi je eigen omgeving eigenlijk is. Maar aankomende kerstvakantie gaan we met de kinderen weer naar Zweden, dan pakken we de auto en de boot en gaan we samen allerlei buitenactiviteiten doen. Van mijn kant kriebelt het Zweedse avontuur nog steeds, wie weet ooit.'

Schel Bedrijfswagens breidt verder uit

In amper drie jaar nadat het bedrijf is opgericht, is Schel Bedrijfswagens al uit zijn jasje gegroeid. De hal en het terrein aan de achterkant van het pand die er onlangs bij werden betrokken, brengen daar verandering in; het bedrijf heeft straks zo'n 200 bedrijfswagens op voorraad en start met een bandenhotel.

'Wij groeien door de aantrekkende economie. Er komen steeds meer zzp'ers bij, alle bouwondernemers worden drukker en schaffen een extra bus aan of hun oude is toe aan vervanging', noemt Tristan Schel als redenen voor de stijgende vraag naar bedrijfswagens. 'Vanuit de nieuwe hal richten we de bedrijfswagen precies zo in zoals de klant dat wil. Moet de wagen geschikt zijn voor rolstoelgebruik?

Dan passen we dat aan. Heeft de klant specifieke wensen voor de laadruimte? Dan betimmeren we dat. Sidebars, imperials, trekhaken. Onze monteurs regelen het.'

Bandenhotel

Schel Bedrijfswagens heeft klanten door heel het land. 'We verkopen alle merken waaronder Peugeot, Citroën, Ford, Renault, Volkswagen, Fiat en Mercedes. De meeste zijn nieuw of jong gebruikt tot 3 jaar. De klant oriënteert zich vaak via onze website, vraagt online een offerte aan en komt vervolgens naar ons toe voor een proefrit en de aankoop', legt Tristan uit. De nieuwe hal en het terrein bieden straks ook ruimte voor een bandenhotel. 'Alle zomerbanden, winterbanden en all-seasonsbanden kunnen we hier opslaan en uit voorraad verkopen. Ook als je je bedrijfswagen hier niet hebt gekocht, verzorgen wij het onderhoud of verwisselen we je banden. En daarnaast garanderen we natuurlijk de beste prijs', verzekert Tristan.

De faciliteiten van Schel Bedrijfswagens op een rij:

- Tankstation met shop
- Wasboxen en wasstraat met 5 wasprogramma's
- Verkoop, onderhoud, schadeherstel, verhuur en lease van bedrijfswagens
- Financieringen en verzekeringen
- Bandenwissel en bandenopslag

Schel Bedrijfswagens B.V.

De Koppeling 1A
6986 CS Angerlo
T: 0313 - 49 07 62
E: info@schelbedrijfswagens.nl
I: www.schelbedrijfswagens.nl

Foto: Duncan de Fey

De tijd vliegt. En u bent zelf de piloot.

Mijn achterneef Sebastian uit Amerika, hij kwam onlangs een jaar in Hummelo wonen met zijn gezin, vertelde me vorig jaar tijdens het hardlopen op een warme asfaltweg tussen de *swamps* van Alabama: 'Ik geniet van alle kleine dingen, elke dag. Dat je in een mooi dorp woont. Samen eten. Je tuin. Dat je elke dag gezond wakker wordt.' Dat vond ik mooi en leerzaam.

Dat heb ik nou nooit dat ik wakker word en me bewust ben van dit wonder. Ik word sowieso al nooit euforisch wakker, maar het hoera-ik-leef-gevoel; nee. Net als de meesten doe je gewoon je ding en vind je al deze dingen vanzelfsprekend. Maar ze zijn niet vanzelfsprekend. Dat je bijvoorbeeld een gezin hebt, is elke dag een wonder. Geniet daarvan. Dat er zich in je omgeving al geen rampen plaatsvinden, zoals honger, ziektes, onrecht, corruptie en oorlog. Daar mogen we eigenlijk heel gelukkig mee zijn. Het zijn allemaal enorme clichés, maar het irritante van clichés is dat ze waar zijn. Een mens kan aardig goed wegwijnen in het hem aangedane leed, maar niet goed genieten van het uitblijven van leed. Genieten van water doe je pas na drie dagen woestijn. Helaas hebben we vaak iets heftigs nodig om te beseffen dat het uitblijven van heftigheid eigenlijk een zegen is. Mensen die bijvoorbeeld een erge ziekte overwonnen hebben of een ongeval ternauwernood overleefd. Waarom moet je een oorlog meemaken om te beseffen dat vrede bijzonder is? Dat hoeft niet, lees de geschiedenisboeken maar; overal is altijd oorlog, onrecht, honger en andere ellende geweest. De beste tijd om te leven in de negenmiljardjarige geschiedenis is zonder twijfel 2019; nu. Maar weinig mensen lijken zich er hier en nu bewust van te zijn.

Genieten van dingen die vanzelfsprekend lijken, is lastig. Dat komt mede door de gewenning. 'Hee, vandaag weer geen oorlog; jehuh!' En het uitspreken van klein geluk, zeker als het vaak opnieuw gebeurt, vinden mensen gek. De moeder van mijn moeder was zich goed bewust van het kleine genot. Elke dag aan tafel zei ze: 'Waar hebben we het aan verdiend?' Er werd natuurlijk lacherig over gedaan, maar het is mooi om je kinderen bij te brengen om klein geluk te herkennen, maar vooral om te beseffen dat elke dag dingen biedt die speciaal mooi zijn. Dingen die vanzelfsprekend lijken, maar het niet zijn. Dit is natuurlijk geen ei van Columbus en iedereen weet het eigenlijk al wel. Maar je vergeet het steeds weer. Elke keer na een begrafenis wordt er weer even aan gerefereerd; geniet ervan jongens, want het is zo gebeurd. *Jaja, da's waar.* En vervolgens gaan we weer verder en vergeten we het weer.

Laten we onszelf wat huiswerk geven; we gaan het proberen meer te doen. Wat hierbij kan helpen, is om hiervoor een vast moment van de dag in te plannen, op de fiets naar je werk of school, voordat je gaat eten of als je naar bed gaat; wanneer maakt niet uit. Tel je zegeningen en spreek ze uit. Vergeet ook vooral je eigen partner niet, je ouders, je kinderen; wie voor jou belangrijk zijn. Geluk is namelijk het enige dat zich verdubbelt wanneer je het deelt. Probeer samen of alleen te beseffen wat bijzonder is en waarom je toch eigenlijk maar een mooie *lucky bastard* bent! Dat is echt beter dan klagen over van alles en nog wat.

Hiermee kunnen we voorkomen dat je op je sterfbed beseft dat je leven voorbij is gevlogen, zonder echt te beseffen hoe bijzonder het is. De tijd vliegt, maar u bent zelf de piloot. Mensen die nog een maand te leven hebben, genieten plotseling enorm van een avondje met vrienden, raken ontroerd door mooie muziek, een maaltijd met het gezin of familie, een jeugdfoto, een diploma-uitreiking of een verjaardag. Of een mooie lucht. Dat kan eerder ook hoor. Dat kan nu.

van Gijs

Gijs Jolink (48) is bekend van de voormalige band Jovink & the Voederbietels en is mede-eigenaar van Feestfabriek, Alles Komt Goed BV, die o.a. de Zwarte Cross en Mañana Mañana organiseert.

Drempt in 1743, sepiatekening door Jan de Beijer

Bijna drie eeuwen geleden heerste de 'rode loop' in Drempt

Van de besmettelijke ziekten, die in vroeger eeuwen de bevolking teisterden, kennen we vooral de pest, pokken en cholera. Tot de minder bekende ziekten behoort de rode loop of persloop (Dysenteria Epidemica), die vooral in de 18de eeuw geheet schijnt te hebben. De eerste aanwijzingen van het voorkomen van de rode loop in de omgeving van Drempt en Doesburg dateren van 1702. Op 7 september van dat jaar verbood de magistraat de invoer van pruimen en druiven, teneinde 'die besmettelijcke quale van die rode loop, die in de omliggende plaetsen seer grasseert, voor te comen.' De schout werd gelast 'dieselve incomende vruchten aenstonts prijs te maecken en te verderven.' Bovendien werd een ieder die varkens hield in kamers, kelders of schuren, gelast deze binnen acht dagen 'op oghtige plaetsen, 't zij in de hoven off op de wallen, te brengen.' Op 16 september werd dit laatste gebod herhaald omdat velen er nog geen gehoor aan hadden gegeven.

Ruim een halve eeuw later horen we weer van de ziekte.

Op 9 september 1758 vaardigde de magistraat van Doesburg de volgende publicatie uit:

'De Heeren van de Magistraat der stad Doesborgh, geïnformeerd zijnde, dat eenige menschen, als dienstboden ofte andersins alhier woonachtig zijnde, zig na andere plaatsen buiten deze stad, alwaar thans de besmettelijcke ziekte van rode loop is heerschende, hebben begeven, om aldaar hare nabestaanden, die door de voorzeide

besmettelijcke ziekte bezogt zijn, op te passen. Doen bij dezen interdiceren ende verbieden, dat al zulke personen zig niet wederom binnen deze stad zullen hebben te begeven, nogte bij iemand alhier woonachtig wederom in huis genomen of geherbergt mogen worden, alvorens door aannemelijke getuigenissen aan Haared. en Achtb. zal zijn gebleken, dat nogte sijlieden met die besmettelijcke ziekte van Rode Loop zijn behept, nogte die plage ter plaatse van waar sijlieden respectieve van het oppassen van met Rode Loop bezogte menschen wederkomen, zedert veertien dagen voor dato van het attest, meer geheerscht heeft, ofte alnog is heerschende. Bij poene, dat alle degene, die dezen ter contrarie gedaan te hebben, zullen bevonden worden, arbitralik zullen worden gecorrigeert en gestraft.'

Drie dagen later volgde een verbod om bepaalde, schadelijk voor de gezondheid geachte, producten te verhandelen:

'De Heeren van de Magistraat der stad Doesborgh doen vermits de tegenswoordige gevaarlike tijd, waarin vele menschen aan de Rode of Graauwe Loop laboreren, bij dezen interdiceren en verbieden, dat niemand binnen deze stad, 't zij op markt of andere dagen, zal mogen verkopen eenige druiven, pruimen, mispelen, grote of kleine noten, nogte comcommers, bij poene van een stadspand, en verbeurte van de bovengemelde verboden vrugten.'

In 1778 stak de ziekte wederom de kop op in deze contreien. Nadat zich reeds in de maand december van dat jaar in Dieren enige gevallen, waaronder met dodelijke afloop, hadden voorgedaan, bleef de ziekte de eerste maanden van 1779 in lichte mate heersen, om vervolgens schijnbaar te verdwijnen. Na een buitengewoon lange en hete zomer brak de epidemie echter opnieuw uit in de Achterhoek en op de Veluwe, en naar het scheen ernstiger dan ooit. Met name het Richterambt Doesborgh, en dan nog in het bijzonder het kerspel Drempt, werd door de gevreesde buikloop aangetast.

Op 8 oktober waarschuwde de magistraat van Doesborgh alle burgers en inwoners vooral niet in aanraking te komen met lijders aan de ziekte. Degenen die desalniettemin hulp wilden bieden of bij de begrafenis van slachtoffers aanwezig wensten te zijn, werd verboden in de stad terug te keren vooraleer de ziekte verdwenen zou zijn. Een en ander op straffe van een eventuele verwijdering uit de stad.

De Staten van het kwartier Zutphen waren een andere opvatting betreffende het noodzakelijke hulpbetoon toegedaan. Bij publicatie van 24 oktober maakten zij bekend dat, aangezien het al voorgekomen was dat arme lieden wegens gebrek aan geld en bijgevolg aan hulp en geneesmiddelen, ellendig waren omgekomen, alle onkosten tijdens de ziekte gemaakt, ten laste van het kwartier zouden komen. Bovendien zouden de doctoren Van der Werth en Bente, beide in dienst van de Staten, gratis hulp bieden aan aan wie daar om vroeg. Tenslotte werd een ieder nog eens aangespoord de lijders te hulp te komen. Niet alleen omdat men tenslotte zelf ook in een hulpbehoevende positie zou kunnen komen, maar bovendien omdat het een eenvoudige menselijke plicht was. Zij die hulp verleenden, zouden daarvoor niet alleen behoorlijk worden betaald, maar bovendien een extra beloning ontvangen.

In de 'Nieuwe Nederlandsche Jaerboeken' van januari 1780 komt van de hand van 'een bekwaem geneesheer, in de stad en Graafschap Zutphen de geneeskunst oeffenende' een uitgebreid verslag nopens de ziekte voor, getiteld: 'Betricht tot den Persloop, welke, voornamelijk in de maanden October en November 1779 in de meeste Dorpen des Graafschaps Zutphen, en in het bijzonder in die van Drempt, Hoogkeppel en Steenderen geheerscht heeft.' De geneesheer (mogelijk een van beide bovengenoemde doctoren) begint zijn relaas met verband te leggen tussen de epidemie en de afgelopen zachte winter en lente, met de daarop gevolgde lange hete zomer. Hij vervolgt dan:

'Al in de maand July trof men overal buikloopen aan, die wel heilzaam, en misschien nergens nadeelig geweest zyn, maar waren dog aantemerken als gewisse teekens, dat de scherptens en galachtige deeltjes in de vochten te menigvuldig waren om te kunnen uitwaasemen, die de natuur door een gemakkelyker weg zochte te ontlasten. Deeze buikloopen wierden meer algemeen tot in de maand September.

Men prees de goede natuur, men rekende zig hier door gezuiverd te worden en voor erger ziekten, hoedanige dan niet zonder rede gevreesd wierden, voorbehoed.

Het einde van de Zomer begon te naderen. Men meende toen reeds den kwaaden tyd over te zyn, en vleide zich na dien buikloop voor eerst niet vatbaar te zyn voor erger kwaalen, maar op veele plaatsen liepen omstandigheden te zamen, die deeze gunstige werking der natuur deden mankeren.

Dan het was in de maand September, wanneer 'er twee personen in verscheide huisgezinnen onder het Dorp Drempt aan een pynelyken buikloop ziek waren en, niet tegenstaande de snydingen, persingen, bloedige, en slymerige stoelgangen, en toenemende zwakheid, vermoedede hierby niemand iets kwaads,

en de gemeenzame verkering, zo als onder de Landluiden plaats heeft, bleef voortduren. Maar, als er na eenige dagen in die zelfde, en nabuurige huisgezinnen anderen ziek wierden, en de eerste gestorven waren' begon men deeze ziekte voor eenen kwaaden loop aan te zien, en de voortgang der besmetting met de hevigheid der toevallen liet geen twyffel over, of het was genen aanstekenden, en kwaadaartigen persloop, gemerkt, 'er in minder dan tien dagen, en met het einde van deeze maand in elf huisgezinnen zeven en twintig zieken waren, waar van er maar vier hersteld zyn.

De besmetting ging even sterk voort tot het midden van October. Van den eersten tot den twaalfden, beide ingesloten, telde men er tot omtrent honderd opnieuw aangestoken. In verscheide huisgezinnen bleef geen gezond overig. Men vond hier en daar in het zelfde vertrek tot acht toe van die elendige voorwerpen, alle even erg en gevaarlyk, kruipende wegens de scheurende snydingen met angstige bewegingen ginds en weer over de bedden, die op den vloer uitgespreid lagen; kunnende de zieken om de groote angst en benaauwdheid, het eindelyk in de bedsteden niet uithouden. Die men dus vond liggen, waren byna alle in eene hopelooze staat en meest zieltogende.

Even na het midden van October scheen het getal der zieken minder toe te nemen, en van den twintigsten verspreidde zig de besmetting op nieuw en hield op met het einde deezer maand,

Martelares en Heilige Lucia was velen in die moeilijke en levensbedreigende periode tot steun. Zij was patrones 'Voor brand, Kwaade keele, En Oogen, Roode loop, Heete Koorts en Andere Besmettelijk Ziekten.'

www.rometron.nl

Voor perfect verzorgd haar!

di-do-vr: 8.30 - 12.00 en 13.30 - 17.30 uur
za: 8.00 - 12.00 en 13.00 - 15.00 uur

Wij werken volgens afspraak: bel: 0575 - 45 22 20

Zutphen-Emmerikseweg 6 - 7227 DL Toldijk
www.kapsalonreintjes.nl

Grote kaart | Kleine kaart | Feesten en partijen | Speciaal bieren

CAFE DE TOL

Keijenborgseweg 1, 7021 KP Zelhem
Tel: 0314 641808 email: info@cafedetol.nl
internet: www.cafedetol.nl

twitter @CafeDeTol facebook CafeDeTol

- Wij repareren voor alle verzekeringsmaatschappijen
 - Vervangend vervoer • Ruitservice
 - Uitdeuken zonder spuiten • 24 uur bereikbaar

FABRIEKSTRAAT 20B • 7005 AR DOETINCHEM • TEL.0314-340637 • WWW.FRITSBLOEMEN.NL

Achmea
Schadeservice

want men kan niet zo zeer in de rye der besmetting plaatzen, vier ofte vyf zieken, die in November een goedaartige loop kregen, en zonder geneesmiddelen hersteld zyn.

In het laatst van September waren er mede twee huisgezinnen onder Hoogkeppel, in het begin van October drie onder Steenderen, en vier onder Zelhem van deeze smette aangetast, en het was omtrent half October, wanneer men met de treurige tydingen uit andere Provincien en Landschappen, vernam, dat deeze ziekte ook heerschte in de meeste Dorpen deezes Graafschaps. Omtrent het midden van November begon ze overal te bedaren, en vier weeken hier na hoorde men er niet meer van en was zy geheel opgehouden. Het is aan eene gezegende bewaring en aan de wyse voorzorg der Edele Groot Achtbare Overheden toe te schryven, dat de Steden deezes Graafschaps van deeze verschrikkende kwaal zyn bevryd gebleven, zynde alleenlyk in Doesborg twee perzonen, die zig eenige uren in eene boere woning onder Drempt by zulken opgehouden hadden, en maar een in Lochem, ziek geworden en allen gestorven.'

De geneesheer vervolgt dan zijn verslag met een uitvoerige beschrijving van de kenmerken van de ziekte, die niet in alle gevallen dezelfde symptomen bleek te vertonen. Kenmerkend was wel de bloedafgang, soms gepaard gaande met grote hoeveelheden wormen. Als geneesmiddelen werden onder andere aangewend poeiers van de braakwortel, rabarber en afkooksel van de koortsbast. Het blijkt volgens de medicus, 'dat de koortsbast veeltijds het middel geweest is, waartoe men zijn toevlucht heeft moeten nemen en doorgaans zeer goede diensten gedaan heeft. Even werkzaam is de wilgebast geweest in de zelfde gifte en daarom niet minder gebruikt geworden.'

'Verhittende geneesmiddelen en dranken, als zyn wyn, brandewyn, genever enz., zyn aan niemand wel bekomen. Men kan niet zeggen, dat sleewyn, die nog versch was, zoveel nadeels gedaan heeft. Tot de huismiddelen, waar door veelen niet geringe schade geleden hebben, en geen geholpen is, gehoren voornamentlyk postpapier in

soetemelk, schoenzoolen en eikels. Ook Arabische gom, met vischlym in soetemelk gekookt, dan afgegoten en dan dag en nacht doorgedronken.

Alle afkookzels van vleesch zyn schadelijk gevonden, dus ook dat van schaapenvleesch, het welk in het begin, als genees- en bewaarmiddel by den meesten in gebruik was. In plaats van deezen heeft men aardappelen met kouden azyn tot spyze aangeraden, waar by zig de zieken zoo wel vonden dat men ze haast van zieken en gesonden overal zag eeten. Die niets anders meer nuttigden, van alles een afkeer hebbende, konden nu ofte dan nog een aardappel, met azyn tot een sop gemaakt, eeten.

Dranken, als azyn, koffy, thee, bier en meer anderen konden niet verdragen, noch by aanhoudenheid gedronken worden. Men liet kernmelk kookten, dan eens met gepelde garst, ofte havergort, dan weder met zuure appelen en een weinig brood. Deezen wierden by aanhoudenheid gedronken en hebben, vooral het laatste, de ergste en byna stervende, nog verkwikt.

Het is genoeg bekend, hoe moeylyk het is, den Landluiden een geregelden leefregel te doen houden, en hen geneesmiddelen aangenaam te maken, wanneer van ouds en by overlevering bekende middelen nog niet beproefd zyn. Het is licht te begrypen, hoe weinig men op de genomene proeven kan staat maken zoolang er van goede vrienden en uit verkeerde menschlievendheid raad gegeven, ofte medicamenten bezorgd worden van luiden, die, als een geheim, niet zelden gevaarlyke artznenyten venten, en daar mede in het openbaar onherstelbaare schade aanrichten.'

'Men kan niet zonder aandoening melden', besluit de geneesheer, zijn verslag met betrekking tot Drempt, 'dat er onder dat Dorp van twee honderd vijf en dertig zieken, zes en zeventig zyn gestorven. Onder Hoogkeppel van zeventien zieken negen, en onder Steenderen van vier en dertig zieken twaalf.'

Dertig tot vijftig procent van de zieken overleed dus, hetgeen overeenkomt met tellingen elders in de provincie Gelderland.

Vele inwoners van Drempt en Hoog-Keppel kwamen in de 18e eeuw na een zwaar ziekbed op nare wijze om het leven.

Groen en duurzaam speelplein De Woordhof

Het doel van het nieuwe groene speelplein is om de uitdaging in het buitenspelen te vergroten. Dit is gerealiseerd door het bestaande groen te vervangen door andere planten, en groene elementen toe te voegen die meer uitdaging bieden. Een jaar geleden ontstond dit idee bij een van de ouders. De werkgroep van betrokken ouders heeft met begeleiding vanuit school flink de schouders eronder gezet en kreeg daarbij ondersteuning van andere ouders en partijen die de benodigde materialen (gedeeltelijk) sponsorden. Samen zorgden ze ervoor dat het geregeld werd. Een mooie prestatie.

De eerste fase is inmiddels afgerond en de opening is in mei verricht door Stine Vischer met haar vader. Stine is de dochter van

wijlen Manuela van Rooij, de initiatiefneemster die het nieuwe groen in de eerste fase heeft ontworpen en getekend. Helaas heeft zij niet meer meegemaakt dat haar plannen werkelijkheid zijn geworden. 'We willen een uitdagend en avontuurlijk schoolplein creëren met meer biodiversiteit. Kinderen kunnen zich hier verwonderen en dingen ontdekken, misschien iets doen wat ze spannend vinden. Bijvoorbeeld iets hoger klimmen dan je misschien normaal zou doen. Als een plein alleen maar betegeld en vlak is, hoef je eigenlijk nooit iets span-

Basisschool De Woordhof heeft een nieuw groen speelplein. Op de nieuwe speelplek vallen drie hutten van gevlochten takken en twijgen op, een betonnen duiker en een speelbult. En dit is nog maar fase 1. In fase 2 worden de nu nog bestrate delen aangepakt en wordt het plein opnieuw ingericht.

nends te doen en verwonder je je ook niet snel', vertelt Martine Merckx-Willemsen, sinds augustus 2018 directeur van De Woordhof. Ze is ook directeur van basisschool De Huet in Doetinchem waar na een traject van drie jaar onlangs ook een groen schoolplein is gerealiseerd. De trajecten op de beide scholen staan echter los van elkaar.

Een groen schoolplein biedt niet alleen ruimte aan spelende kinderen, maar ook aan vogels, insecten, planten en andere natuurlijke onderdelen zoals kleine insecten

die met hulp van insectenhôtels beter kunnen overwinteren. En planten die insecten aantrekken, zoals vlinderstruiken, zijn ook aantrekkelijk voor kinderen. De gedachte achter deze groene speelpleinen is dat spelen en leren in een groene omgeving kinderen slimmer, creatiever en fitter maakt, vertelt Martine. Daarnaast geeft De Woordhof het goede voorbeeld als het gaat om duurzaamheid en natuurvriendelijkheid.

En is er al een verandering in het gedrag van de leerlingen tijdens het buitenspelen te bespeuren? Martine: 'Natuurlijk blijft ook voetballen onverminderd populair. Maar we zien nu kinderen soms ook een andere keuze maken.' Alle leerlingen van De Woordhof spelen twee keer per dag tegelijkertijd 15 minuten buiten. Na schooltijd kunnen de leerlingen ook gebruik maken van het speelplein. De praktijk is vaak weerbarstiger dan de theorie. Hoe gaan de leerkrachten er in de praktijk mee om? 'Vieze schoenen en kleding in de klas zijn oké. Dat is inherent aan een groen schoolplein. Dat betekent iets meer aandacht schenken aan voeten vegen, of wat vaker de schoenen uit in de klas. En misschien een keer extra het lokaal vegen', stelt Martine.

Voor de tweede fase wil de school aanspraak maken op een bijdrage uit de subsidiepot Groene Schoolpleinen van de provincie Gelderland. Om voor deze subsidie in aanmerking te komen, moeten een aantal trajecten doorlopen worden. Een onderdeel daarvan is dat de kinderen ook meedenken over de inrichting. Dat is inmiddels al gebeurd, want in het voorjaar zijn alle leerlingen er tijdens workshops mee aan de slag gegaan. Ze hebben elkaar geïnterviewd, met pictogrammen gewerkt, tekeningen gemaakt en hun ideeën in plattegronden verwerkt. Er is veel creativiteit in alle groepen aan de dag gelegd.

Ook het hele team, de leerkrachten, onderwijsassistenten en directie, hebben tijdens een teamoverleg besproken aan welke eisen het groene speelplein zou moeten voldoen en welke mogelijkheden de nieuwe inrichting zou moeten bieden. 'We hebben een inspiratiesessie gehad met begeleiding van een gespecialiseerd adviesbureau, OBB uit Deventer.'

De leerkrachten zullen lessen geven over de planten- en dierenwereld, zoals die op het speelplein te vinden is. De fantasie van de

leerlingen komt hierbij als vanzelf tot leven. 'Vroeger moesten we dat organiseren met speelmaterialen. Nu gaan ze er zelf op uit', geniet Martine Merckx-Willemsen.

De voormalige basisschool De Bongerd in Hoog-Keppel had vanaf 2011 tot en met de sluiting in 2017 ook een groen schoolplein. Het team van obs De Bongerd, Stichting Dorpshuis Keppel, de Medezeggenschapsraad en de Ouderraad hebben dit groene plein destijds uit eigen middelen gerealiseerd. Er was een buitenkeuken, slinger touw, een houtwal met vogels en muizen, een wip van boomstronken en wilgentenen hutten en schoolkrijtborden voor buiten. De moestuinbakken moesten wel worden bijgehouden; zaden voor bloemen en planten zaaien en de kroppen sla oogsten. Ook hier boden de ouders de helpende hand.

Basisschool De Woordhof heeft 153 leerlingen en de meeste leerlingen wonen in Hummelo, Laag-Keppel en Hoog-Keppel, maar ook uit andere omliggende dorpen komen leerlingen naar deze school. Het gebouw staat inmiddels al weer 10 jaar op deze plek aan het einde van de Keppelseweg. Martine: 'Onze overtuiging is dat kinderen zich het beste ontwikkelen als ouders zich verbonden voelen met de school. Betrokkenheid van ouders in de breedste zin van het woord is heel belangrijk. Dus ook de Ouderraad en Medezeggenschapsraad spelen hierbij een rol op De Woordhof. Naast een financiële bijdrage denken ze graag mee. En de werkgroep heeft een hele belangrijke rol gespeeld in zowel de realisatie van fase 1 en als motor voor fase 2. Fase 1 heeft dit hele proces zeker versneld. En deze ouders zijn nog steeds (erg) actief, bijvoorbeeld ook met besproeien van de aanplant.'

Komend voorjaar hoopt De Woordhof fase 2 gerealiseerd te hebben. Het is de bedoeling dat de kinderen ook mee gaan helpen met het onderhouden van 'hun' plein. Zij zijn de grote winnaars, want ze vinden hun groene speelplein super leuk. Ook de ouders kunnen trots zijn op hun initiatief en daadkracht. Ze laten zien dat je samen met de school echt wat kunt toevoegen zodat de kinderen een leuke en betekenisvolle basisschooltijd hebben.

‘Bij ons beleef je de smaak van Italië’

Ciro en Cristina Cuccurullo verhuisden tien jaar geleden vanuit Brummen naar Langerak met hun wijnimportbedrijf, webshop en winkel. ‘Na de zomer komen mensen vaak vragen naar de wijn die ze tijdens hun vakantie hebben gedronken. Ze willen zo graag de smaak van Italië herbeleven.’

Ciro is van Italiaanse afkomst, een wijnliefhebber en ook al jaren vinoloog. Zelf wijnen importeren was dus een logische stap. Maar ook echtgenote Cristina heeft de Italiaanse wijn omarmd. ‘Italië kent veel meer druivensoorten dan andere wijnlanden en er worden steeds meer authentieke druivenrassen aangeplant. Dat maakt de Italiaanse wijn zo bijzonder.’

Bijna al onze wijnen komen van familiebedrijven waar met aandacht en zorg wordt gewerkt aan een goed product. Onze wijnboeren zijn echt trots op hun wijn. Transportbedrijf Rotra uit Doesburg haalt onze wijnen op uit Italië en levert ze hier af. Via onze webshop en de winkel leveren we betaalbare en ook duurdere

wijnen aan particulieren en horeca-bedrijven door heel het land. Vanaf 5 euro tot wel 300 euro per fles, eerlijk voor de klant en eerlijk voor de wijnboeren.’

Heerlijke etenswaren

Ciro en Cristina kiezen hun wijnen heel zorgvuldig en vaak bieden wijnboeren zichzelf aan als leverancier. ‘We hebben hele specifieke wijnen in ons assortiment die in Italiaanse toprestaurants worden geschonken, maar we hebben ook wijnen die geliefd zijn bij een klein publiek. Sommige wijnen hebben we al verkocht voordat ze in de fles zitten; dan ontvangen we de bestelling al terwijl de oogst nog moet beginnen’, lacht Cristina. Naast tal van Italiaanse

wijnsoorten biedt De Italiaan ook heerlijke etenswaren. Verschillende soorten pasta en pastasauzen, risotto, koffie, noga, chocolade, zoutjes, pesto, kaas, vleeswaren, azijn, olie en nog veel meer. ‘Bij ons beleef je de smaak van Italië.’

Openingstijden

Donderdag en vrijdag:

10.00 – 18.00 uur

Zaterdag: 10.00 – 17.00 uur

De Italiaan

Keppelseweg 377

7008 BD Doetinchem

T: 0314 – 38 04 22

E: info@de-italiaan.nl

I: www.de-italiaan.nl

De blikken van Leo Tholhuijsen

Met onregelmatige regelmaat brengen we verslag uit van verzamelingen die dorpsgenoten hebben aangelegd of bezig zijn aan te leggen. In dit nummer bezoeken we Leo Tholhuijsen in Achter-Drempht. In het dagelijks leven werkzaam als redacteur voor het agrarische weekblad Boerderij. Daarnaast schrijft Leo ook regelmatig artikelen in ons magazine. Maar niemand wist dat hij ook een bescheiden verzamelaar is van olijfolieblikken en slogans op vrachtwagens.

‘Verzamelen geeft mij focus, maar verder heb ik er niets aan’. Leo observeert en relateert zijn hobby met een vrolijke brede glimlach. Of het bij hem ooit begon met postzegels, lepeltjes of sigarenbandjes? ‘Nee hoor, in die zin voel ik me geen verzamelaar. Het is eerder dat ik af en toe wat bij elkaar schraap. Sinds 12 jaar zijn dat de olijfolieblikken, sinds een half jaar de slogans of *pay offs* van transport- en logistieke bedrijven.’

We verdiepen ons wat verder in het fenomeen verzamelen. Je hebt diersoorten die verzamelen om te overleven zoals bijvoorbeeld eekhoorns of muizen. Dan heb je dieren die verzamelen vanwege de glimmertjes. Eksters staan bekend om hun voorkeur voor het meenemen van glanzende voorwerpen omdat ze die mooi vinden. Leo, filosofisch: ‘Olijfolie is een voedingsmiddel. Dus in die zin zou je bij mij kunnen spreken van het verzamelen van leeftocht. Maar uiteindelijk gaat het mij om de blikken, bijna altijd mooie dingen. Dus dan mag je het vooral ekstergedrag noemen. Maar verzamelen is toch ook wel heel erg mensengedrag. Ik zit er dus met de olijfolieblikken mooi tussenin, nuttig en mooi.’

Maar hoezo olijfolieblikken?

We pluizen het fenomeen verzamelen nader uit. Leo zegt dat hij vaste criteria hanteert voor zijn collectie. ‘Dat moet. Om het behapbaar te houden, moet je je beperken. Anders krijg je veel te veel.’ Het moet gaan om olijfolieblikken van 500 ml. Het blik moet bedrukt zijn, ook het merk moet er opgedrukt zijn. Dus geen blikken met een papieren etiket erop geplakt. Verder moeten de blikken vol en onaangeboren binnenkomen. Lege krijgertjes worden niet in de collectie opgenomen. De inhoud is uitsluitend en alleen voor persoonlijk gebruik. Na gebruik kan een mooi bedrukt blik met een merk en in onbeschadigde staat worden toegevoegd aan de collectie.

Hoe ziet die collectie er dan uit? Stel je er niet te veel van voor, inmiddels staan meer dan 100 halve-literblikken onzichtbaar in dozen achter in een schuur. ‘En’, zegt Leo, ‘dat zal ook niet anders worden. Een olijfolieblik kan mooi zijn, twee of drie naast elkaar misschien ook nog, maar daarna zou ik het potsierlijk gaan vinden om ze in huis te hebben. Zoals ik ze daar nu in dozen heb, is prima. Misschien dat ik ze allemaal nog een keer plat druk als ze teveel ruimte innemen.’

Voor De Hessencombinatie worden de blikken tevoorschijn gehaald. Normaal gesproken zitten ze in dozen achter in de schuur opgeborgen. “Je kunt er eigenlijk niks mee. The fun is in the hunt, zogezegd.”

En ook een leuke: ik ken via mijn werk een zeer ondernemende akkerbouwer. Afkomstig uit de Hoeksche Waard. Hij heeft een huis in Spanje. Ik heb ook hem gevraagd voor me uit te kijken. Zijn echtgenote gaat nu met hem mee op bezoek bij de olijfboomgaardboeren in de buurt. Zij spreekt beter Spaans. Deze akkerbouwer meldt dat het ongelooflijk leuk is om kennis te maken met die boeren. Hij slaat zo af en toe voor mij mooie blikjes in en als hij naar Nederland komt, dan rekenen we af. Zonder deze hobby had deze Nederlandse ondernemer mogelijk wellicht ietwat verveeld in de hete zon gezeten. Nu heeft hij een fantastisch focus en wordt zijn kennis van streek en cultuur verrijkt. Hij heeft contact met verschillende Spaanse olijfolieproducenten. Dat is bij mij niet anders. Als ik in Zuid-Frankrijk of Italië kom, probeer ik er ook steeds wat mee te nemen. Eigenlijk maakt het niet uit wat voor onnuttig je verzamelt, bijna altijd geeft het je focus. Je hebt wat te doen, wat te zoeken. *The fun is in the hunt*, zeggen de Engelsen. Mooi.’

De rijsschool voor heel de regio

Auto, aanhanger, bromfiets en theorie opleidingen

Kijk voor informatie op: www.wimsteintjes.nl

'HET GRAS VAN VANDAAG, IS HET IJS VAN MORGEN'

- VERS BOERENIJS • KOFFIE & THEE •
- TERRAS & SPEELTUIN •

• BROEKSTRAAT 2, 6999DE, HUMMELO • WWW.IJSVANDESTEENOVEN.NL •

BOUWMARKT DE TOLBRUG

Emmerikseweg 17
7227 DG Toldijk
T: (0575) - 45 16 55
F: (0575) - 45 26 79
E: info@bouwmarktdetolbrug.com
www.bouwmarktdetolbrug.com

De bouwmarkt met vele specialiteiten.

- Persoonlijke bediening en goede service
- Wij denken met u mee en geven graag advies
- Ook uw adres voor propaangasvullingen
- Hout en Plaat op maat
- Vele artikelen per stuk/ per meter verkrijgbaar
- Ongelooflijk veel materialen tegen scherpe prijzen

SINDS 1958

HRM + salarisadministratie
Administratieve dienstverlening
Bedrijfsfinanciering
Belastingaangifte
Belastingadvies
Accountancy

Meander 701
6825 ME Arnhem
T (026) 369 83 00
E info@ditismeer.nl

ditismeer.nl

Twee blikken van Mas de Barres, links van een halve liter, rechts een kwart liter. Leuk blikje, dat kleintje, maar hoort dus eigenlijk niet in de verzameling thuis. Alleen halve liters.

Olijfolieblikken uit Frankrijk, Italië, Griekenland, Spanje, Israël en Portugal. Meestal ter plekke aangeschaft, maar ook eentje is door de Aldi uit Portugal naar hier gehaald.

Favoriet in de verzameling zijn twee blikken van oliemolen Nicolas Alziari uit het Zuid-Franse Nice. 'Zeker de rechthoekige, mooier bestaan ze niet', zegt Leo. 'Eigenlijk moet ik niks anders meer kopen dan deze, fantastische olijfolie en prachtig blik in de keuken.'

Maar met de blikjes is het nog niet helemaal klaar voor wat betreft verzamelen

Uit de kamer wordt de laptop gehaald en aangezet. 'Sinds enkele maanden verzamel ik ook slogans op vrachtwagens. Net zo onzinnig als olijfolieblikken, maar wel leuk. De eerste was die van Rotra in Doesburg: *Leading logistics*. Het grote Duitse Dachser heeft *Intel-ligent logistics* op zijn trailers staan. Op de auto's van Wim Bosman die nog rondrijden staat: *Making your logistics work*. Het wereldwijd opererende Mainfreight, dat Bosman heeft overgenomen, heeft: *Special People, Special Company* achter op zijn vrachtwagens staan.' Ook hier hanteert Leo de criteria om niet teveel te krijgen. Het moet een kreet zijn met een bepaalde mate van gelaagdheid, met een lading. En het moet altijd gaan om een slogan die iets heeft van een reclameslogan, een zogenoemde *pay off*, een uitsmijter. Behalve op de vrachtauto zou hij ook onderop het briefpapier van de onderneming kunnen staan. De toevoeging 'Internationale tanktransporten' achter een naam valt niet in deze categorie. Ook geen vrachtwagen-teksten die op merken of producten slaan.

Je rijdt met 130 over de snelweg en je ziet er eentje rijden...

Leo: 'Even nagaan of ik hem al heb. Ik denk dat ik er al rond 15 heb. Anders inspreken op mijn mobiel. Als het lukt. Soms ben ik er te gauw voorbij om én de slogan en de naam van het bedrijf te onthouden. Sommige vrachtwagens hebben de tekst op de zijkant van de opleggers staan. Meestal laat ik hem dan schieten, soms rijd ik even rustig over de vluchtstrook en laat me inhalen voor een tweede kans.'

Zijn er conclusies te trekken of patronen zichtbaar?

'Veel zijn in het Engels, veel zijn wel leuk, maar zouden op zowat alles kunnen slaan zoals: *Quality we go for of Try it with us*. Anderen voegen volgens mij wel iets toe aan de kwaliteitsbeleving rond een logistiek bedrijf. Ze versterken de naam. Neem die van Rotra, Dachser, Wim Bosman, Mainfreight. Maar ook die van DHL: *Excellence. Simply delivered*.

Grappig vind ik er een die op één van de mesttrailers van Eugelink uit Eldrik staat: *Every day the same shit*.

De Litouwse logistiek dienstverlener Hoptrans met zo'n 1.000 eigen auto's op de weg heeft *The art of logistics* op de zijkant van de trailers staan; redelijk chique en nietszeggend tegelijk.

Verder kun je volgens mij niet al te veel uit die slogans afleiden. Het Hongaarse Waberer's met *Optimum solutions* heeft pakweg 4.000 vrachtauto's rondrijden en lijdt miljoenen verliezen. Girteka Logistics in Litouwen is op weg naar 10.000 vrachtwagens en heeft alleen naam en logo op de zijkant staan.

Om terug te komen op het nut van verzamelen. Het heeft niet echt nut, maar vaak is het wel een ingang om anders naar dingen om je heen te gaan kijken. Schiet me nu ineens te binnen, ga in binnen- en buitenland eens kijken naar de verschillende verpakkingen en volumes waarin Heineken pils of Heinz ketchup wordt verkocht. Je hebt Heineken in flesjes van 15 ml, 20 ml, 30 ml en ga maar door, plus nog de blikken. Daarna kijken en verzamelen leert je iets over marketing, in ieder geval kom je op vragen. Verder is het volgens mij een redelijk onschuldige bezigheid.'

In 's-Heerenberg zat sedert vele jaren een hele grote transporteur: Bosman. Bosman is inmiddels overgenomen door het Nieuw-Zeelands bedrijf Mainfreight. Het was Leo opgevallen dat Mainfreight de vloot van trucks zo hier en daar heeft voorzien van korte tekstjes met levenswijsheden. Hieronder enige voorbeelden.

- *The education of man never ends until he dies*
- *We learn by mistakes*
- *It's simple, not easy*
- *Intuition is often more important than the facts*
- *Envy is the enemy of happiness*
- *People are designed to be able to do almost anything*

De Eekschuur in oude glorie hersteld

De restauratie van de 18e eeuwse eekschuur aan de Hessenweg in Hummelo is onlangs afgerond. Eekschuren komen vrijwel niet meer voor in het landschap. De schuur aan de Hessenweg is één van de laatste schuren die ooit deze functie heeft gehad. In 2014 implodeerde het dak van de schuur en daarmee leek het definitieve einde in zicht. Maar de provincie Gelderland, de gemeente Bronckhorst en de eigenaar sloegen de handen ineen en maakten een restauratieplan. Met een prachtig resultaat. In juni 2019 werd een plaquette onthuld met uitleg over de restauratie en de betekenis van deze schuur voor de productieprocessen in de leerindustrie. In Hummelo is opnieuw een markant gebouw en gemeentelijk monument van de ondergang gered.

Project Hessendaal in Hoog-Keppel in wording

De gemeente Bronckhorst had aanvankelijk het plan om een zonnepanelenweide aan te leggen op het voormalige sportpark in Hoog-Keppel. De Dorpsraad Keppel en Eldrik bedacht een ander plan en legde dat in juli voor aan belangstellende inwoners. Daarna volgde een enquête over dit plan Hessendaal: de bouw van maximaal 32 woningen die allemaal zijn voorzien van zonnepanelen. De helft van de woningen moet beschikbaar komen voor jongeren en de helft voor ouderen. Prijzen liggen tussen de € 225.000 en € 300.000. 89% van de inwoners ziet het plan zitten. Inmiddels is de werkgroep in overleg met het gemeentebestuur. In de loop van

september is er opnieuw een gesprek met de gemeente Bronckhorst over het totale Hessendaal-project en over de kaders die men stelt aan nieuwbouw in het dorp. Verdere informatie is te vinden op de website van de initiatiefnemers: www.hessendaal.nl.

Bennie Jolink 'hangt' in het Rijksmuseum

Bezoekers van het Rijksmuseum kunnen deze zomer een beetje hōken. Een pentekening van Normaal-zanger Bennie Jolink is sinds kort te bewonderen in het Rijksmuseum te Amsterdam. De tekening maakt deel uit van de expositie Lang Leve Rembrandt. Voor de zomertentoonstelling van dit jaar, die nog tot en met 15 september te zien is, lieten honderden amateurkunstenaars zich inspireren door de grote meester. Voor 'Bernard' Jolink was Rembrandt altijd al een inspiratiebron. 'Hi-j deej allemaal ni-je dingen die nog nooit iemand had gedaan.' De zanger, die de kunstschilder portretteerde met wereldkampioen motorcross Jeffrey Herlings, is bescheiden over zijn werk en wil zichzelf vooral niet vergelijken met de meester. 'Zo-as wi-j dat in de Achterhoek zegt: ik mag an z'n pis nog niet ruken.' De ets van Bennie hangt op de eerste plek in de tentoonstelling die uit 575 geselecteerde kunstwerken bestaat. De makers van de inzendingen - tussen 4 en in de 90 jaar oud - lieten zich in hun werk allemaal inspireren door de beroemde zeventiende-eeuwse meester.

Intrede predikant Karin Spelt

In april deed dominee U.C. (Karin) Spelt haar intrede in de Protestantse Gemeente Drempt en Oldenkeppel. Haar vroegere standplaats was de Protestantse Gemeente Tiel, waar zij al sinds 2002 pastoraal verantwoordelijk was. Haar wortels liggen langs de Zuid-Hollandse en Zeeuwse kust, waar zij in 1960 geboren werd en haar jeugd doorbracht in Middelharnis.

Na een studie aan de Christelijke Pedagogische academie in Middelburg en de studie Theologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht was de eerste plaats waar zij in 1993 predikant werd de Hervormde kerk in Wehl. Van daaruit werd dominee Spelt in 2002 naar Tiel beroepen.

De Protestantse Gemeente Drempt en Oldenkeppel zocht als kleine plattelands-gemeente een opvolger voor dominee Dirk Engelage die begin 2018 afscheid nam wegens zijn pensioengerechtigde leeftijd.

Dominee Karin Spelt zal ongeveer één keer in de drie weken in de vieringen in de St. Joriskerk te Drempt en de Dorpskerk in Hoog-Keppel voorgaan.

SONNEVELD BELASTINGADVIES
Register Belastingadviseur

T: 0313 - 48 40 99

REGISTER ■
BELASTING ■
ADVISEURS ■

www.sonneveld-drempt.nl

BERT
Evers
BLOEMBINDER

- | Bloemwerk
- | Workshops
- | Rouw- en trouwbloemwerk
- | Duurzaam bloemist
- | Bestellen via eigen website mogelijk
- | Uniek inkoopstelsel voor bedrijven

KEPPELSEWEG 51 | 7001 CE DOETINCHEM | TELEFOON 0314 - 393918 | E-MAIL: INFO@BLOEMBINDER.NL | WWW.BLOEMBINDER.NL

Eten & Drinken Koffie en Cappuccino Eten*Afhalen IJs -
Milkshake Terras @ WiFi Lunch & Diner Friet - Snacks
Salades en Broodjes latte macchiato - Thee Menus / oerfriet
/ Burgers Eten*Afhalen Eten & Drinken Koffie en Cappuccino
IJs - Milkshake Terras @ WiFi Lunch & Diner Friet - Snacks
Salades en Broodjes Eten*Afhalen latte macchiato - Thee
Menus / oerfriet / Burgers Eten & Drinken Koffie en
Cappuccino IJs - Milkshake Terras @ WiFi Lunch & Diner
Salades en Broodjes latte macchiato - Thee Menus / oerfriet /

Rijksweg 88 Laag-Keppel
0314 380050

Alle dagen geopend
1200u - 2100u
www.deoldeschole.nl

WWW.GBAANHANGWAGENS.NL

OMHEINING

WWW.GBOMHEINING.NL

Koninklijke eer voor Toon Folmer

De heer Toon Folmer (72) uit Eldrik is benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. De versierselen die horen bij deze koninklijke onderscheiding kreeg hij onlangs opgespeld door burgemeester Marianne Besselink tijdens de jaarlijkse openluchtdienst van de Protestantse Gemeente Drempt en Oldenkeppel in zijn eigen tuin.

Toon Folmer is al meer dan twintig jaar actief binnen de gemeenschap rondom de dorpskerk en de begraafplaats in Hoog-Keppel: als koster en diaken. Ook leidt hij de onderhoudsploeg voor de begraafplaats en begeleidt hij nabestaanden bij begrafenissen. Daarnaast werkt de heer Folmer met enthousiasme voor de Stichting Oude Gelderse Kerken als lid van de plaatselijke commissie en regelt hij de kerkinrichting voor concerten en exposities en alles wat daarbij komt kijken. Ook helpt hij leden van de plaatselijke CNV-afdeling met het invullen van de belastingaangifte en het aanvragen van zorg- en huurtoeslag. Hij maakt daarvoor ook veel tijd vrij om zich telkens bij te laten scholen.

Volgens burgemeester Besselink heeft de heer Folmer zich 'geruime tijd op bijzondere wijze voor de samenleving ingespannen en verdienstelijk gemaakt' en is het lintje daarom zeer verdiend. Op de foto Toon Folmer met zijn partner Garri.

't Hessenhuus geopend met Dremptse kermis

Ook dit jaar is 't Hessenhuus met de kermis geopend. Op zondag 15 september van 16.00 tot 22.00 uur en op maandag 16 september van 15.00 tot 22.00 uur. Beide dagen is er gezellige livemuziek en kun je genieten van een heerlijke maaltijd voor 12,50 euro. Je kunt kiezen uit vier menu's: gebakken schnitzel, shaslick, saté van de haas of gebakken zalmfilet. Tot in 't Hessenhuus!

Activiteitenkalender

Drempt, Hummelo en Keppel

t/m december 2019

SEPTEMBER 2019

- ma 9 • Volksfeest Hummelo, vogel wegbrengen vanaf obs De Woordhof naar het feestterrein a/d Van Heeckerenweg, 19.30 uur
- di 10 • Volksfeest Hummelo, de optocht vertrekt om 13.15 uur vanuit de Dorpsstraat, rondgang door het dorp, gevolgd door volksspelen op het feestterrein
- wo 11 • Laatste dag Volksfeest Hummelo, met reveille, rondgang met vaandelstaan, kinderactiviteiten, volksspelen en optocht naar het Tuinhuis
- Seizoenstart rummikuppen en kaartspelen voor 50-plussers, georganiseerd door KBO-PCOB in de parochiezaal H. Willibrordkerk Achter-Drempt, 14.00-16.00 uur
 - Maaltijd voor alleengaanden, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur
- do 12 • Opening expositie Martien de Kler, galerie Kunst of Art, het gerestaureerde kerkje in Laag-Keppel, 13.00 uur
- vr 13 • Koffiemorgen Dorpshuis i.s.m. diaconie Drempt en Oldenkeppel, Dorpshuis Voor-Drempt, 10.00-12.00 uur
- vr 13, za 14 en zo 15
- Driedaagse middagcursus Anatomie tekenen, atelier De Witte Hemel Voor-Drempt, 10.30-17.00 uur
 - Sluitingsweekeinde buitenbad Hessenbad: vrijdag schuim-zwemmen van 18.30-20.00 uur; zaterdag recreatief zwemmen van 10.00-12.00 uur en spellenmiddag voor groepen van max. 6 pers. van 12.00-17.00; zondag baas/hond zwemmen van 10.00-14.00 uur; borrel/bijeenkomst vrijwilligers 14.30-16.30 uur
- za 14 • Rondleiding met wijnproeverij, 't Heekenbroek Achter-Drempt, 15.00 uur
- Start Dremptse Kermis in Achter-Drempt: vanaf 18.30 uur vogelschieten voor jongeren; ca. 21.00 uur komst van de vogel; gevolgd door feestavond met Q Music Foute Party in de tent bij Hoppenreijs
- za 14 en zo 15
- Open Monumentendag 2019 met als thema Plekken van plezier
- zo 15 • Groene Passie, ecologisch tuinieren bij bamboekwekerij Bandus, Sliekstraat 9 Hummelo, met o.a. een markt en ruilbeurs van zaden en planten, 11.00-17.00 uur
- Optocht Dremptse Kermis incl. vendelzwaaien; opstellen hoek Kerkstraat/Veldweg in Voor-Drempt, vertrek 13.00 uur. Na aankomst in Achter-Drempt muziek en gezellig samenzijn in de feesttent; vanaf 16.00 uur is ook 't Hessenhuus open
- ma 16 • Laatste dag Dremptse Kermis: 9.15 uur dorpsontbijt, aansluitend spelletjes en activiteiten voor de basisschooljeugd en vogelschieten volwassenen op het feestterrein. Om ca. 14.00 uur inhalen van de nieuwe koning; vanaf 15.00 uur is ook 't Hessenhuus open
- di 17 • Hervatting repetities Hummelo's Gemengd Koor, iedere dinsdag, Zaal FF naar Steef, 19.45 uur
- wo 18 • Sport- en spelmiddag voor 7- tot 14-jarigen, Cruyff Court in Hummelo, 15.00-17.00 uur
- do 19 • Opening seizoen ochtendbridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef, 9.00-12.30 uur
- Seizoenstart Dameskrans Hummelo, verhalenvertelster Helma Snelooper neemt haar toehoorders mee naar vroeger, dorpshuis De Ruimte, 14.00-16.00 uur
- za 21 • Dagcursus Basis voor (beginnende) hobbyschilders o.l.v. Simone Visser, atelier De Witte Hemel Voor-Drempt, 10.30-17.00 uur
- Sam's Kledingactie voor Mensen in Nood, inzameling in voorportaal obs De Woordhof Hummelo, 10.00-12.00 uur
 - 'Instrumenten tuin' georganiseerd door Muziekvereniging Hummelo en Keppel, Dorpshuis Voor-Drempt, aanvang 13.30 uur
- zo 22 • Start kinderkerkseizoen Protestantse gemeente Hummelo, 10.00 uur
- wo 25 • Vrouwengroep Drempt start het nieuwe seizoen: 's morgens per fiets of auto naar Van der Lans Antiek, boerderij De Goenberg in Hummelo; 's middags een demonstratie bonbons maken bij Chocolaterie Magdalena in Vierakker
- Sport- en spelmiddag voor 7- tot 14-jarigen, Cruyff Court in Hummelo, 15.00-17.00 uur
 - Open Tafel, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur
 - Meditatie vanuit Christelijke inspiratiebron, dorpshuis De Ruimte Hummelo, 19.00-20.00 uur; koffie/thee 18.45 uur
- do 26 • Kerkdienst in woon- en zorgcentrum Hyndendaal, aanvang 15.00 uur, vanaf 14.30 uur thee/koffie
- vr 27 • Vrouwen van Nu, jubileumviering van de 80-jarige afdeling Hummelo, Keppel en Drempt, De Gouden Karper
- za 28 • Muziekmiddag De Zonnebloem Hummelo-Keppel-Drempt met optreden harmonica-orkest Diatonia's en een verloting, Zaal FF naar Steef Hummelo, aanvang 14.00 uur
- Wi-j doet het samen, met optredens van Wilco en de Zwoagers, Steve Nippels en Feeling, Dorpshuis Drempt, aanvang 19.30 uur

OKTOBER 2019

- do 3 • Ochtendbridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 9.00-12.30 uur
- Repair Café, huiskamer St. Welzijn, Burg. van Panhuysbrink 1E, Hoog-Keppel, 9.30-12.00 uur
 - Bowlingmiddag voor 50-plussers, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-15.00 uur
 - Prot. gem. Drempt en Oldenkeppel, Ontmoeting en Inspiratie, Kerkhuis Hoog-Keppel, 15.00-17.00 uur
- vr 4 • Dag van de ouderen, georganiseerd door St. Welzijn DH&K en St. Welzijn Steenderen, Den Bremer in Toldijk, aanvang 14.00 uur

- za 5 • Pubquiz, Dorpshuis Voor-Drempt, 19.00 uur
- di 8 • Seniorenclub 60+, de jaarlijkse busreis voor ouderen gaat dit jaar naar de Noordoostpolder, 08.20 uur vertrek vanaf drie opstapplaatsen, terug om ca. 17.00 uur
- wo 9 • Vrouwen van Nu, rondleiding door de historische kelders onder de winkelstraten in Arnhem; voor leden van de vrouwenvereniging
 - Maaltijd voor alleengaanden, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur
 - Start jaarlijkse bowlingtoernooi voor straten-, burens- en vriendenteams, Dorpshuis Voor-Drempt
- vr 11 • Koffiemorgen Dorpshuis i.s.m. diaconie Drempt en Oldenkeppel, Dorpshuis Voor-Drempt, 10.00-12.00 uur
 - Spullen aanleveren voor de Alles-Behalve-Rommel-Markt, dorpskerk De Ruimte Hummelo, 19.00-21.00 uur
- za 12 • Alles-Behalve-Rommel-Markt voor tweedehands interieurspulletjes, dorpskerk Hummelo, 10.00-14.00 uur
 - Concert vocaal ensemble De Firma Cantus, dorpskerk Hoog-Keppel, aanvang 15.30 uur
 - Dagcursus Landschap in olieverf, o.l.v. Tjeerd Landman, atelier De Witte Hemel Voor-Drempt, 10.30-17.00 uur
- zo 13 • Anders Vieren-viering, thema: Vertrouwen, met medewerking van koor Feeling, H. Willibrordkerk Achter-Drempt, 10.00 uur
- do 17 • Ochtendbridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 9.00-12.30 uur
 - Bijeenkomst Dameskrans Hummelo, imkers Erik en Joke Sonneveld uit Brummen vertellen vol passie over hun hobby, dorpskerk De Ruimte, 14.00-16.00 uur
- za 19 • Dagschildercursus De huid, o.l.v. Francien Krieg, atelier De Witte Hemel Voor-Drempt, 10.30-17.00 uur
 - Halloween Jeugdvereniging Drempt, in en vanuit 't Hessenhuus Achter-Drempt
- za 19 en zo 20
 - Expositie van schilderijen en fotografie, dorpskerk Hoog-Keppel
- zo 20 • Oecumenische viering, thema: Vrede, H. Willibrordkerk Achter-Drempt, 10.00 uur
 - 'Eerlijk duurt het kortst', try-out Thijs Kemperink, dorpskerk Hummelo, inloop vanaf 14.15 uur, aanvang 15.00 uur
- ma 21 • Open avond Vrouwen van Nu, presentatie De makkelijke tuin door Ben van Ooyen tuincultuurambassadeur en directeur van De Tuinen van Appeltern, De Gouden Karper, aanvang 19.45 uur
 - Vrouwengroep Drempt, voormalig commandant landstrijdkrachten Mart de Kruif vertelt over zijn jaar in Afghanistan en de organisatie van Invictus Games in 2020 in Den Haag, Kerkhuis Hoog-Keppel, 20.00 uur
- di 22 • Prot. gem. Drempt en Oldenkeppel, Ontmoeting en Inspiratie, Kerkhuis Hoog-Keppel, 20.00 uur
- wo 23 • De Kunstbus, georganiseerd door Stichting Welzijn DH&K, rijdt 's avonds naar Amphion voor de opera Carmen door Staatsopera van Tatarstan
- do 24 • KBO/PCOB Drempt organiseert een gezellige middag met het duo Erik Knoef en Anita Oldenhave, Zaal Den Bremer in Toldijk aanvang 14.00 uur
- za 26 • Dagschildercursus Stilleven 1, o.l.v. Gerd Renshof, atelier De Witte Hemel Voor-Drempt, 10.30-17.00 uur
 - Rondleiding met wijnproeverij, 't Heekenbroek, Achter-Drempt, 15.00 uur

- zo 27 • Folkloremiddag, Dorpshuis Voor-Drempt
- wo 30 • Open Tafel, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur
 - Meditatie vanuit Christelijke inspiratiebron, dorpskerk De Ruimte Hummelo, 19.00-20.00 uur, koffie/thee 18.45 uur
- do 31 • Ochtendbridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 9.00-12.30 uur
 - Kerkdienst in woon- en zorgcentrum Hyndendael, aanvang 15.00 uur, vanaf 14.30 uur thee/koffie
 - Vrouwengroep Drempt woont vergadering van de gemeenteraad bij, aanvang 20.00 uur; 18.30 uur vertrek vanaf het Dorpshuis Voor-Drempt, 19.00 uur verwelcoming in Hengelo (Gld)

NOVEMBER 2019

- vr 1 • Dameskledingbeurs Drempt, Rijksweg 27 Voor-Drempt, 13.00-20.00 uur
 - Seniorenclub 60+, Robbert Ensink geeft een presentatie over zijn werk als KNO-arts, FF naar Steef, 14.00 uur
 - Buurtborrel, sportcafé De Heerlykheid Hoog-Keppel, 20.30-23.00 uur
- vr 1, za 2 en zo 3
 - Uitvoering toneelgroep Zanglust, Dorpshuis Voor-Drempt
- za 2 • Lichtjesavond op Allerzielen, een kaarsje ter gedachtenis van overledenen aansteken in de dorpskerk van Hoog-Keppel en de St. Joriskerk in Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur
- di 5 • Prot. gem. Drempt en Oldenkeppel, Ontmoeting en Inspiratie, Kerkhuis Hoog-Keppel, 19.30 uur
- do 7 • Repair Café, huiskamer St. Welzijn, Burg. van Panhuysbrink 1E, Hoog-Keppel, 9.30-12.00 uur
 - Bowlingmiddag voor 50-plussers, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-15.00 uur
- vr 8 • Koffiemorgen Dorpshuis i.s.m. diaconie Drempt en Oldenkeppel, Dorpshuis Voor-Drempt, 10.00-12.00 uur
- za 9 • Ontmoeting en Inspiratie, retraitedag in het Kerkhuis en de dorpskerk in Hoog-Keppel, 10.00-16.00 uur.
 - Dagschildercursus Kleurenmengen/kleurenleer, o.l.v. Raymond Huisman, atelier De Witte Hemel Voor-Drempt, 10.30-17.00 uur

- Rondleiding met wijnproeverij, 't Heekenbroek, Achter-Drempt, 15.00 uur
 - wo 13 • Maaltijd voor alleengaanden, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur
 - do 14 • Ochtendbridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 9.00-12.30 uur
 - Pubquiz voor senioren, max. 6 personen per groep, georganiseerd door KBO/PCOB, Dorpshuis Voor-Drempt, aanvang 14.00 uur
 - Prot. gem. Drempt en Oldenkeppel, Ontmoeting en Inspiratie, Kerkhuis Hoog-Keppel, 15.00-17.00 uur
 - De Kunstbus, georganiseerd door Stichting Welzijn DH&K, rijdt 's avonds naar Amphion voor de voorstelling South African Road Trip, Good Hope
 - za 16 • Seniorenmiddag op uitnodiging van carnavalsvereniging De Blauwe Snep, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.11 uur
 - Prinswissel carnavalsvereniging De Blauwe Snep, Dorpshuis Voor-Drempt, 20.11 uur
 - ma 18 • Vrouwengroep Drempt, presentatie KNO-arts Robbert Ensink over Gehoorverlies in Nederland en Ethiopië: wat zijn de verschillen?, Kerkhuis Hoog-Keppel, 20.00 uur
 - di 19 • Prot. gem. Drempt en Oldenkeppel, Ontmoeting en Inspiratie, Kerkhuis Hoog-Keppel, 20.00 uur
 - Vrouwen van Nu, kaarsen gieten voor leden van de vrouwenvereniging o.l.v. Marjan van Dijk
 - do 21 • Bijeenkomst Dameskrans Hummelo, Margo Huggers uit Zwolle vertelt over de voetreizen die zij met haar ezel heeft gemaakt, dorps huis De Ruimte, 14.00-16.00 uur
 - vr 22 • Finale bowlingtoernooi voor straten-, burens- en vriendenteams, Dorpshuis Voor-Drempt
 - za 23 • Dagschildercursus Stilleven 2, o.l.v. Gerd Renshof, atelier De Witte Hemel Voor-Drempt, 10.30-17.00 uur
 - Smokkeltocht Jeugdvereniging Drempt, start vanuit Dorpshuis Voor-Drempt
 - zo 24 • Dagcursus Basis voor (beginnende) hobbyschilders o.l.v. Simone Visser, atelier De Witte Hemel Voor-Drempt, 10.30-17.00 uur
 - Winterconcert Kleine Holtekoor, het gemengd a-capellakoor uit Doetinchem, dorpskerk Hoog-Keppel, aanvang 15.30 uur
 - wo 27 • Open Tafel, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur
 - Meditatie vanuit Christelijke inspiratiebron, dorps huis De Ruimte Hummelo, 19.00-20.00 uur, koffie/thee 18.45 uur
 - do 28 • Ochtendbridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 9.00-12.30 uur
 - Kerkdienst in woon- en zorgcentrum Hyndendael, aanvang 15.00 uur, vanaf 14.30 uur thee/koffie
 - za 30 • Sinterklaasfeest, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00 uur
- DECEMBER 2019**
- zo 1 • Bierfeest i.c.m. optreden van de Flexband, Dorpshuis Voor-Drempt
 - do 5 • Repair Café, huiskamer St. Welzijn, Burg. van Panhuysbrink 1E, Hoog-Keppel, 9.30-12.00 uur
 - Bowlingmiddag voor 50-plussers, Dorpshuis Voor-Drempt, 14.00-15.00 uur
 - di 10 • Inzameling van levensmiddelen voor de voedselbank Doetinchem, georganiseerd door diaconie Hummelo; overdag bij de Spar; in de dorpskerk van 16.00-19.00 uur
 - wo 11 • Maaltijd voor alleengaanden, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur
 - do 12 • Ochtendbridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 9.00-12.30 uur
 - Kerstmiddag Dameskrans Hummelo, dorps huis De Ruimte, 14.00-16.00 uur
 - Pubquiz voor senioren, max. 6 personen per groep, georganiseerd door KBO/PCOB, Dorpshuis Voor Drempt, aanvang 14.00 uur
 - Prot. gem. Drempt en Oldenkeppel, Ontmoeting en Inspiratie, Kerkhuis Hoog-Keppel, 15.00-17.00 uur
 - vr 13 • Koffiemorgen Dorpshuis i.s.m. diaconie Drempt en Oldenkeppel, Dorps huis Voor-Drempt, 10.00-12.00 uur
 - vr 13 en za 14
 - Oliebollenactie muziekvereniging Hummelo en Keppel, vrijdag huis-aan-huisverkoop in Hummelo, op zaterdag in Drempt en Keppel
 - za 14 • Koffiemorgen diaconie Hummelo, dorps huis De Ruimte te Hummelo, 10.00-12.00 uur
 - Kerstmarkt in Hummelo in en rond de dorpskerk, georganiseerd door St. Vrienden van de Hummelse kerk, 11.00-17.00 uur
 - Kerstmiddag Seniorenclub 60+, Zaal FF naar Steef in Hummelo, 14.00 uur
 - zo 15 • Dagschildercursus Dierenportret, o.l.v. Dick van Heerde, atelier De Witte Hemel Voor-Drempt, 10.30-17.00 uur
 - ma 16 • Kerstviering Vrouwengroep Drempt, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.30 uur
 - wo 18 • Open Tafel, Dorpshuis Voor-Drempt, 17.00-19.00 uur
 - Club 60+ seniorenmiddag, Dorpshuis Voor-Drempt
 - Kerstbijeenkomst Vrouwen van Nu, De Gouden Karper Hummelo
 - do 19 • Ochtendbridgeclub Gezelligheid Troef, FF naar Steef Hummelo, 9.00-12.30 uur
 - Kerstviering protestantse gemeente Hummelo in woon- en zorgcentrum Hyndendael, aanvang 15.00 uur, vanaf 14.30 uur thee/koffie
 - za 21 • Dagcursus Schilderen en plein air, o.l.v. Hans Versfelt, atelier De Witte Hemel Voor-Drempt, 10.30-17.00 uur
 - Kerstconcert muziekvereniging Hummelo en Keppel, dorpskerk Hummelo, aanvang 19.30 uur
 - di 24 • Kerstfeest kinderkerk Hummelo, in en om de dorpskerk, aanvang 19.00 uur
 - Kerstavondviering, H. Willibrordkerk Achter-Drempt, 20.00 uur
 - vr 27 • De Kunstbus, georganiseerd door Stichting Welzijn DH&K, rijdt 's avonds naar Amphion voor de Achterhoekse oudejaars-conference van Frans Miggelbrink
 - di 31 • Het traditionele carbidschieten bij de Greffelinkallee in Hummelo, startschot om 11.00 uur
 - Buurtborrel, sportcafé De Heerlykheid Hoog-Keppel, 20.30-23.00 uur

PELGROM, uw land- en tuinbouwspecialist voor verkoop, onderhoud en reparatie...

we zijn o.a.
dealer van:

PELGROM HUMMELO B.V.

MASSEY FERGUSON

LANDBOUWMECHANISATIEBEDRIJF

Broekstraat 1a - 6999 DE Hummelo
Tel: 0314-38 18 42 - info@pelgrom.nl

www.pelgrom.nl

JENSEN SUPREME

HET BESTE VAN HET BESTE

De overtuiging dat 'zelfs het allerbeste nog beter kan' is altijd een sterke drijfveer geweest voor de ontwikkeling van producten. Bij de Supreme is dat meer dan bij welk ander bed ook terug te vinden. De Jensen Supreme is een meubelstuk dat in zes verschillende kleuren verkrijgbaar is.

De inspiratie komt voort uit de Noorse natuur. De wollen stoffen uit Innvik zijn speciaal ontworpen voor Supreme. Iedere kleur is in een combinatie van stoffen verkrijgbaar. Een effen stof voor het frame, de keerbare matrassen en een unieke designstof voor het hoofdbord.

Slaapspecialist Drempt

Rijksweg 20 | 6996 AC Drempt | Tel.: 0313 476218
www.slaapspecialistdrempt.nl